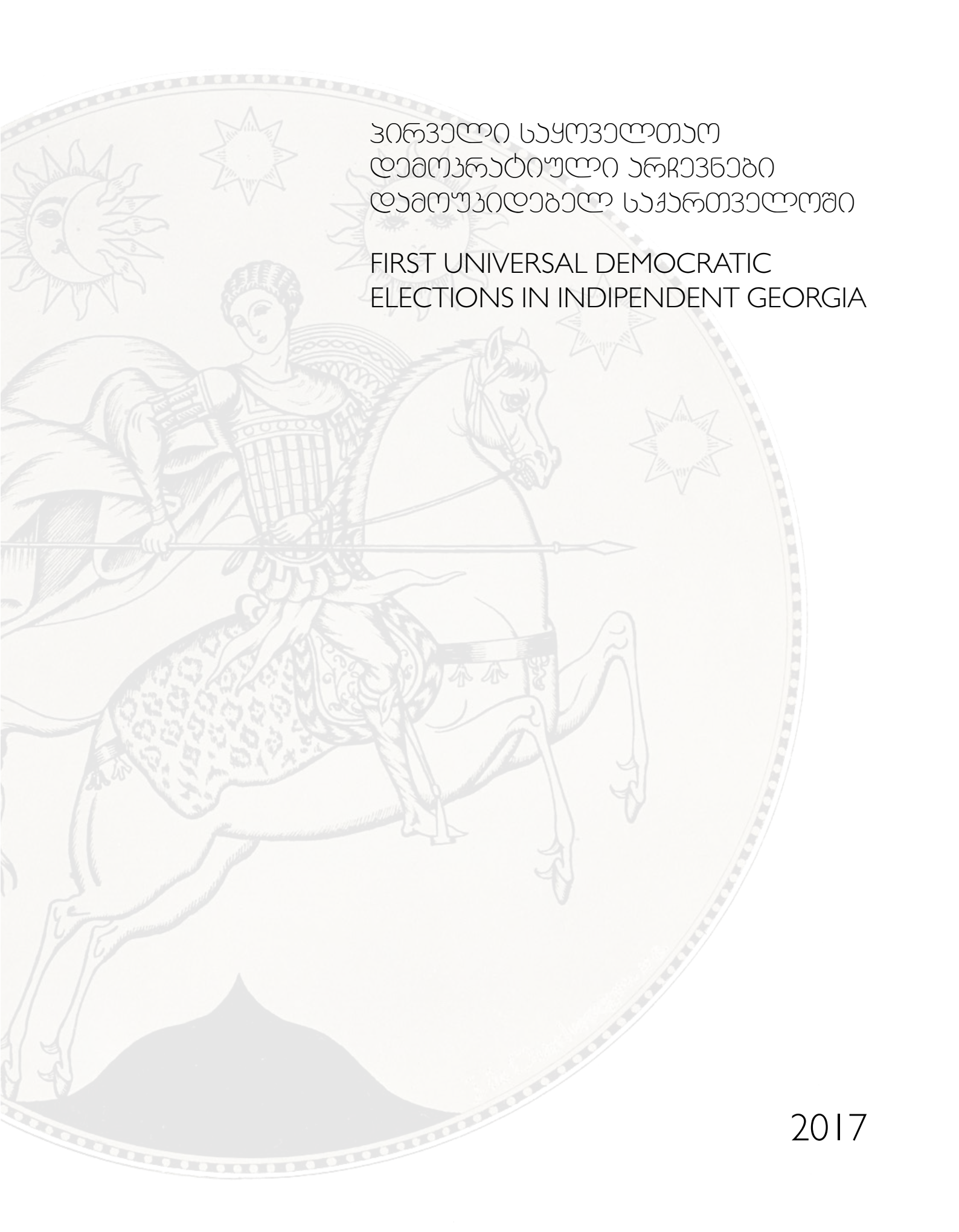

პირველი საყოველთაო
დემოკრატიული არჩევნები
დამოუკიდებელ საქართველოში

FIRST UNIVERSAL
DEMOCRATIC ELECTIONS
IN INDEPENDENT GEORGIA

პირველი საყოველთაო
დემოკრატიული არჩევნები
დამოუკიდებელ საქართველოში

FIRST UNIVERSAL DEMOCRATIC
ELECTIONS IN INDEPENDENT GEORGIA

2017

ცესკო

საპარტემენტო საარჩევნო
ადმინისტრაცია

წინამდებარე პუბლიკაციის მომზადება შესაძლებელი გახდა ამერიკელი ხალხის მხარდაჭერით ამერიკის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მეშვეობით. მის შინაარსზე პასუხისმგებელია ავტორი და იგი შესაძლოა არ ასახავდეს საარჩევნო სისტემათა საერთაშორისო ფონდის (IFES), USAID-ის ან ამერიკის მთავრობის მოსაზრებებს.

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the sole responsibility of the author and do not necessarily reflect the views of IFES, USAID or the United States Government.

სარჩი

წინასიტყვაობა **6**

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამფუძნებელი კრების არჩევნების სამზადისი **14**

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისია **18**

საარჩევნო სუბიექტები **26** საარჩევნო კამპანია **64** არჩევნების შედეგები **80**

TABLE OF CONTENTS

Preface **6** Preparations for Elections of Constituent Assembly of Democratic Republic of Georgia **16**

The Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly of Georgia **18**

Election Subjects **26** Election Campaign **64** Election Results **80**

ეს გამოცემა ეძღვნება საქართველოს ისტორიაში ერთ-ერთ გამორჩეულ მოვლენას, თავისუფალი საქართველოს პირველ დემოკრატიულ არჩევნებს, რომელმაც თვალნათლად აჩვენა მეოცე საუკუნის დასაწყისის ქართველი საზოგადოების პოლიტიკური კულტურის მაღალი დონე. 1919 წლის საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნები მრავალი ფაქტორის გამო იყო გამორჩეული. პირველ რიგში განსაკუთრებული იყო საყოველთაოობის მაღალი ხარისხით, – საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობა ხმის მიცემის უფლებას აძლევდა ყველა მოქალაქეს, სქესისა და წარმომადგენლობის განურჩევლად. საქართველოს დამფუძნებელ კრებაში არჩეულ იქნა 5 ქალი, მაშინ როდესაც იმდროინდელი მსოფლიოს სახელმწიფოთა უმრავლესობაში ქალებს ხმის მიცემის უფლება არ ჰქონდათ, უფრო მეტიც, პრეზიდენტის წევრად (მდივნად) არჩეული იქნა – ქრისტიანე შარაშიძე. გარდა ქალთა ჩართულობისა, არჩევნებში ხმის მიცემისა და დეპუტატად არჩევის საშუალება მიეცათ საქართველოში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებს. დემოკრატიის, თანასწორობის, ტოლერანტობისა და სხვა ჰუმანისტური ფასეულობების დემონსტრირება იყო არჩევნები ქვეყანაში, რომელსაც საუკუნეზე დიდ ხანს დაკარგული ჰქონდა სახელმწიფოებრიობა და დამოუკიდებლობა სულ რამდენიმე თვის წინ აღედგინა.

პირველმა დემოკრატიულმა რესპუბლიკამ მცირე ხანს იარსება, თუმცა გასაანალიზებლად ბევრი ისეთი საკითხი დაგვიტოვა, რასაც დღესაც არ დაუკარგავს აქტუალობა. ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში უმნიშვნელოვანეს მოვლენას დამოუკიდებლობის გამოცხადებას და საქართველოს პირველი დამოუკიდებელი რესპუბლიკის შექმნას ორი მნიშვნელოვანი მოვლენა უსწრებდა – საქართველოში პირველი უნივერსიტეტის დაარსება და ქართული ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენა. ცხადია, ეს შემთხვევითი არ იყო, რადგან იმდროინდელ საკმაოდ რთულ პოლიტიკურ ვითარებაში სწორედ ამ ფაქტორებმა შეუწყვეს ხელი ქართველი საზოგადოების სწორ ორიენტაციას. ივანე ჯავახიშვილისა და მის თანამებრძოლთა მიერ ჩამოყალიბებული უმაღლესი სკოლის კონცეფცია ქმნიდა განათლების რეფორმის მწყობრ სისტემას, რომელიც საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ევროპული გზით განვითარებას შეესაბამებოდა.

საქართველოს ეროვნული საბჭოს სახელით აკაკი ჩხენკელმა უნივერსიტეტის გახსნისადმი მიძღვნილ ზეიმზე თავის გამოსვლაში ჩამოაყალიბა საქართველოს მომავალი მთავრობის საგანმანათლებლო პოლიტიკა. მან უნივერსიტეტის დამფუძნებლებს მოუწოდა, მთავრობასთან ერთად, შეემუშავებინათ ეროვნული განათლების ერთიანი სისტემა, და გამოეყენებინათ ევროპის წამყვან სახელმწიფოთა გამოცდილება. ამ საგანმანათლებლო პოლიტიკით მთავრობა, უნივერსიტეტის დამფუძნებლებთან ერთად, რადიკალურად უპირისპირდებოდა ზოგადად რუსეთის და ბოლშევიზმის ინტერესებს, რომელიც მოგვიანებით აქტიურად ცდილობდა ფეხის მოკიდებას უნივერსიტეტში.

მჭიდროდ გადაეჯაჭვა ერთმანეთს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის განვითარების გზები. დემოკრატიული საქართველოს პირმშო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ამ სახელმწიფოს აღმავლობისა და მარცხის ხანმოკლე, მაგრამ საოცრად დრამატული ისტორიის ერთგვარ მემკვიდრედ იქცა. ამიტომაც ლოგიკური იყო, რომ სწორედ ამ გამორჩეულ პერიოდთან (1918-1921 წწ) დაკავშირებული ნაბეჭდი პროდუქციის, საბიბლიოთეკო თუ საარქივო დოკუმენტების შეგროვების, დაცვისა და შესწავლის მიზნით შეიქმნა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შემსწავლელი ცენტრი.

საფრანგეთში მოღვაწე ქართველი ემიგრანტის მამია ბერიშვილის ვაჟმა, ტიერი ბერიშვილმა, რომელიც ფრანგულ-ქართული კულტურის ასოციაციას ხელმძღვანელობს, 2015 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს მამის პირადი არქივი და ბიბლიოთეკა გადასცა. აღნიშნული ფაქტი გახდა წინაპირობა, რომ უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში გახსნილიყო ახალი განყოფილება – „საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის (1918-1921 წწ.) შემსწავლელი ცენტრი-ბიბლიოთეკა“, რომლის მიზანია საქართველოს ისტორიის ამ მონაკვეთის კვლევა-აწარმოება, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შესახებ ახალგაზრდების ინფორმირება, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის არსებობის პერიოდში შექმნილი საბიბლიოთეკო-საარქივო დოკუმენტების მოძიება, შენახვა, შესწავლა-დამუშავება, გამოფენების, პუბლიკაციებისა და გამოცემების მომზადება.

ცენტრის თანამშრომლებმა არაერთი ღონისძიება გამართეს. მათ შორის აღსანიშნავია, 1919 წლის 14-16 თებერვალს საქართველოს ისტორიაში გამართული პირველი, მრავალპარტიული, დემოკრატიული არჩევნების შესახებ გამოფენა. არჩევნების, რომელსაც უნდა განესაზღვრა საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს სოციალ-ეკონომიკური და პოლიტიკური საფუძვლები და შეემუშავებინა კონსტიტუცია. სწორედ ამ გამოფენისთვის მომზადებული მასალა გახდა წინამდებარე გამოცემის საფუძველი.

8. შუაბა გავიპარაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ხელმძღვანელი

This edition is dedicated to one of the most significant events in Georgian history, namely, the first free democratic elections of Georgia that unequivocally demonstrated the high level of political culture in Georgian society at the beginning of 20th century. The 1919 elections of the Constituent Assembly of Georgia were significant in many regards, though especially notable is the application of universal enfranchisement – Georgian election legislation granted franchise to each citizen, regardless of gender and origins. In these elections, five women were elected to the Constituent Assembly, at a time when in the majority of countries women were not granted the right to vote; furthermore Kristine Sharashidze was elected as a member of presidium (Secretary). In addition to women's participation in the elections in Georgia, voting as well as the right to contest the elections was extended to representatives of ethnic minorities residing in the country. These elections were a demonstration of democracy, equality, tolerance and humanistic values in a country that had lost its statehood for more than a century and restored independence just several months prior.

The first democratic republic existed for a short of time, yet its legacy left a number of issues that are still relevant today. Two important events, the founding the first university in Georgia and the restoration of autocephaly of the Georgian church preceded the most significant moment in Georgian history, that is the declaration of independence and establishment of the first independent republic. Indeed, this series of events was not accidental as precisely these factors contributed to the cultivation of favorable climate within Georgian society during a difficult political situation. The concept for an institute of higher learning developed by Ivane Javakhishvili and his fellow fighters laid the ground work for consolidated education reform in Georgia, which in turn contributed to the development of Georgian society.

On behalf of the National Council of Georgia, Akaki Chkhenkeli presented the education policy of the future government at the celebration event marking the opening of the University. He called upon the founders of the university to develop a national unified education system in partnership with the government and to follow the model and experience of the leading countries in Europe. This partnership between government and university founders was in radical opposition to the Russian and Bolshevik's interests, who later actively sought to establish a foothold in the university.

The path to democratic development of both the Republic of Georgia and Tbilisi State University was closely intertwined. The first academic institution of democratic Georgia, Tbilisi State University, became a recorder of the short-term successes and setbacks of the country, yet, bore witness to remarkably dramatic history. Accordingly, it is logical that in order to collect, preserve and study published, library and archival documents associated with this exceptional period (1918-1921), the library at Ivane Javakhishvili Tbilisi State University established the Center for the Study of Democratic Republic.

In 2015 Tieri Berishvili, the son of Georgian immigrant Mamia Berishvili, living in France, head of French – Georgian Cultural Association, presented his father's personal archive and library to the State University of Georgia. This gift enabled the university to open a new department at university's library "Center – Library for the Study of Democratic Republic of Georgia (1918-1921)" which aims to research and analyze this particular period of Georgian history, educating young people about the Democratic Republic of Georgia, as well as contributing to the search and preservation of important documents, offering scholars the opportunity for substantive research of library and archive documents produced during Democratic Republic of Georgia. The Center also organizes exhibitions, and publishes academic literature.

Members of the Center have held numerous events. Notably, the exhibition focused on the first multiparty, democratic elections held on 14-16 February, 1919 is worth mentioning. These elections underpinned the development of independent Georgia's social-economic and political system, and constitution. The materials prepared for this exhibition served as the basis for this publication.

ZURAB GAIPARASHVILI

Head of Ivane Javakhishvili State University Library

საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია (ცესკო) არჩევნების ისტორიის შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს. ეს ჩვენს საზოგადოებას შესაძლებლობას აძლევს მთლიანობაში აღიქვას საქართველოს საპარლამენტო დემოკრატიის ისტორია თავისი მიღწევებით, წარმატებებითა და ხარვეზებით. განსაკუთრებით საინტერესოა 1919 წლის დამფუძნებელი კრების არჩევნები – პირველი არჩევნები დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში, გამორჩეული თავისი დემოკრატიულობითა და თავისუფლებით. ამ არჩევნებში მონაწილეობის უფლება ჰქონდათ ქალებს, რაც იმ დროს მსოფლიოში იშვიათი მოვლენა იყო. საარჩევნო სუბიექტები წარმოდგენილი იყვნენ როგორც მსოფლმხედველობრივი, ისე ეთნიკური ნიშნის მიხედვით. სამაგალითოდ იყო ორგანიზებული საარჩევნო ადმინისტრაციის საქმიანობა.

ეს ყველაფერი ჩვენი ქვეყნის ისტორიის ნაწილია და საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია მიზანმიმართულად ახორციელებს სხვადასხვა აქტივობას საზოგადოებაში არჩევნების ისტორიის პოპულარიზაციის მიზნით.

2013 წლის 27 სექტემბერს, ცესკოს მედიაცენტრში გაიმართა ფოტო-ვიდეო გამოფენა სახელწოდებით – „არჩევნები – ერის შემოქმედი“. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო საქართველოს საარჩევნო ისტორიის უნიკალური მასალა, რომელიც 1918-2008 წლების პერიოდს მოიცავდა. გამოფენის გახსნას დაესწრნენ სახელმწიფო უწყებების, საერთაშორისო ორგანიზაციების, სამოქალაქო საზოგადოების და პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლები, საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების ხელმძღვანელები და ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ყოფილი თავმჯდომარეები, აგრეთვე, საქართველოს 2013 წლის 27 ოქტომბრის არჩევნებში მონაწილე პრეზიდენტობის კანდიდატები. ხელი მოეწერა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას, ეროვნულ ბიბლიოთეკასა და ეროვნულ არქივს შორის.

ანალოგიური გამოფენა 2013 წლის 29 ნოემბერს, ქუთაისში, საქართველოს პარლამენტის შენობაში გაიმართა, რომელსაც პარლამენტის წევრები, არასამთავრობო სექტორისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

საჯარო აქციების პარალელურად, ცესკოს მედიაცენტრში მუდმივად გამოფენილია არჩევნების ისტორიასთან დაკავშირებული ექსპონატები, რომლითაც ხშირად ინტერესდებიან საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფის (განსაკუთრებით ახალგაზრდების) წარმომადგენლები. სამომავლოდ დაგეგმილია საგამოფენო ექსპონატების ელექტრონულ ფორმატში გადატანა და ვებ-გვერდზე განთავსება, რაც ექსპონატებს დაინტერესებული პირებისთვის კიდევ უფრო ხელმისაწვდომს გახდის.

ეს გამოცემაც – „პირველი საყოველთაო დემოკრატიული არჩევნები საქართველოში“ – არჩევნების ისტორიის პოპულარიზაციას ემსახურება და საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია მოხარულია, რომ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკასთან თანამშრომლობით და საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) მხარდაჭერით ამის შესაძლებლობა მიეცა.

თამარ ჰვანიძე

საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე

The Central Election Commission (CEC) of Georgia believes it is highly important to raise awareness in Georgia on the history of democratic elections. Doing so provides our society with an opportunity to reflect on the history of parliamentary democracy of the country holistically; noting achievements, successes, and issues. Particularly interesting is the Constituent Assembly Elections 1919, the first elections in the history of independent Georgia, remarkable for its high-level of democracy and freedom. Especially significant is the fact that women stood as candidates, and participated as voters in this election, which was rare at that time across the world. Election subjects were represented by their ideology/worldview and also by their ethnic belonging. The Election Administration's performance was exceptional in terms of organizing the election activities.

The events surrounding this election are a part of our democratic legacy and the CEC of Georgia deliberately implements various activities in order to promote the history of elections to the Georgian public.

On 27 September, 2013, a photo-video exhibition was held at the CEC News Room titled "Elections, Making of a Nation". At the exhibition many unique Georgian electoral artifacts from the period of 1918 to 2008 were presented. Representatives of state entities, international organizations, civil society, political parties and the heads of higher education institutions of Georgia, as well as the former chairpersons of the CEC, and participant candidates in the presidential elections of 27 September, 2013, attended the opening of this exhibition. A memorandum on cooperation was signed between the CEC, the National Library, and the National Archives.

On 29 November, 2013, a similar exhibition was held in Kutaisi, at the Parliament of Georgia, where MPs and representatives of non-governmental sector and international organizations were present.

Parallel to public campaigns, the permanent exhibition related to Georgia's electoral history is open at the News Room of the CEC, which is frequently an interesting topic for various groups of Georgians, particularly young people, to explore. Materials of the permanent collection are planned to be transformed into an electronic format in the future and made available on the CEC's website, which will make the exhibits more accessible to all.

This publication "The First Universal Democratic Elections in Georgia" serves to promote Georgia's electoral legacy. The CEC of Georgia is delighted to cooperate with Ivane Javakhishvili State University Library and the International Foundation for Electoral Systems (IFES) in support of this goal.

TAMAR ZHVANIA

Chairperson of Central Election Commission of Georgia

ძვირფასო მკითხველო,

საარჩევნო სისტემათა საერთაშორისო ფონდის (IFES) სახელით, რომელიც ხელს უწყობს სამხრეთ კავკასიაში დემოკრატიული არჩევნების პროცესის განვითარებას 1990 წლიდან, ნება მიბოძეთ, მივულოცო საქართველოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას და ნაშრომის ავტორებს, ირაკლი ირემაძესა და სალომე ჭანტურიძეს საქართველოს არჩევნების ისტორიის ამ ღირსშესანიშნავი და დროული მათიანეს შემუშავება, რომელიც 1919 წელს განვითარებულ მოვლენებს ეძღვნება. ეს ნაშრომი საქართველოს ყველა ასაკის მოქალაქეს, ისევე, როგორც უცხოელ მკითხველს, შესაძლებლობას მისცემს, ახლებურად შეაფასოს ის ქართველი, რომლის წინაშეც იდგა ქვეყანა დემოკრატიის შენების პროცესში.

არ არსებობს დემოკრატიის ერთი, ჭეშმარიტი, იდეალური მოდელი. ყველა ქვეყანა ირჩევს თავის უნიკალურ გზას და ხელმძღვანელობს საკუთარი გამოცდილებით და ისტორიით დემოკრატიული არჩევნებისა და პოლიტიკური პროცესების საყოველთაო პრინციპებისა და ნორმების დანერგვისას. ამ კუთხით არც საქართველოა გამონაკლისი. მეტიც, მან გამოიჩინა იშვიათი გამბედაობა და სურვილი, ესწავლა თავის წარსულ გამოცდილებებზე დაყრდნობით და, ამავე დროს, მიეღო მომავალი, რომელშიც მის ყველა მოქალაქეს აქვს უფლება და შესაძლებლობა, აირჩიოს საკუთარი ქვეყნის ბედი.

საქართველოში ჩატარებული ყოველი არჩევნები ბიძგს აძლევს საზოგადოებრივი დისკუსიების გამართვას საარჩევნო სისტემის გარშემო. ქართველები არასოდეს უფრთხოდნენ დიალოგსა თუ დებატებში მონაწილეობას და ამჟამად ეს პროცესი უკვე მოიცავს აზრთა და პოზიციათა მზარდ მრავალფეროვნებას, დაწყებული პირველი ამომრჩევლებიდან და გაგრძელებული ქალებით, ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული თემების მცხოვრებლებით თუ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებით. ქართველთა უნიკალურობა გამოიხატება თეზისით „საქართველო ყველასათვის“, რომელიც, თავის მხრივ, დაფუძნებულია ნდობაზე – რწმენაზე იმისა, რომ თითოეული ხმა იქნება შესმენილი და თითოეული ხმა იქნება თანაბრად დათვლილი – სწორედ ეს წარმოადგენს ჭეშმარიტი დემოკრატიის საფუძველს.

მჯერა, რომ ამ წიგნს თქვენც ისეთივე სიამოვნებით წაიკითხავთ, როგორც მე და, ამავე დროს, საფუძვლიანად გაიაზრებთ იმ ცოდნას, რომელიც მასშია გადმოცემული, ვინაიდან იგი შეიცავს სასიცოცხლო მნიშვნელობის ინფორმაციას, რომელიც უზრუნველყოფს საქართველოში ინკლუზიური, დემოკრატიული არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებას მომავალში, რაც საქართველოს მოწინავე დემოკრატიული ქვეყნების რიგებში აყენებს.

საუკეთესო სურვილებით,

უილიამ რ. სუნი უმცროსი

პრეზიდენტი და მთავარი აღმასრულებელი ხელმძღვანელი

საარჩევნო სისტემათა საერთაშორისო ფონდი (IFES)

Dear Reader,

On behalf of the International Foundation for Electoral Systems (IFES), which first began working in the South Caucasus in support of democratic election processes in the 1990s, let me congratulate the Central Election Commission and the authors, Irakli Iremadze and Salome Chanturidze, on this comprehensive and timely account of the historic first national democratic elections conducted in Georgia in 1919. In developing this volume, Georgians of all ages, as well as international readers will gain a newfound appreciation for the permanent challenges to building and sustaining a democratic system.

There is no one ideal model of democracy. Each country draws upon its own culture, experiences and history in the quest to uphold universal obligations and principles for democratic elections. Georgia is no exception in this regard, as Georgians have repeatedly demonstrated an uncommon courage and willingness to learn from its past and embrace a future in which all of its citizens have equal ability to exercise their right to choose the destiny of their country.

The impact of each Georgian election experience continues today to shape public debates about the fundamental structure of Georgia's electoral system. Georgians have never been afraid to engage in dialogue and debate, and now this process includes a growing diversity of voices, ranging from first-time voters, to women, residents of ethnic minority communities and persons with disabilities. This identity of a "Georgia for everyone" is built on trust – trust that one's voice will be heard and that one's vote counted equally – that forms the bedrock of true democracy.

I know you will enjoy reading and learning from this book as much as I have. It provides vital background and understanding that will hopefully continue to guide the development and conduct of inclusive, democratic elections in Georgia in the future and continue to showcase Georgia as a democratic leader in the world.

With best regards,

WILLIAM R. SWEENEY, JR.

President and CEO

International Foundation for Electoral Systems

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამფუძნებელი კრების არჩევნების საზღადისი

საქართველოს დემოკრატიულმა რესპუბლიკამ, რომელმაც 1028 დღის განმავლობაში იარსება, ქვეყნის ისტორიაში გამორჩეული ადგილი დაიმკვიდრა. იმ დროს არსებული საგარეო პოლიტიკური კრიზისისა და საშინაო ეკონომიკური არასტაბილურობის მიუხედავად, ხელისუფლებამ ბევრი მნიშვნელოვანი პოლიტიკური ნაბიჯის გადადგმა შეძლო. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პოლიტიკური სისტემისა და დემოკრატიზაციის პროცესზე საუბრისას პირველ რიგში აღსანიშნავია საყოველთაო დემოკრატიული არჩევნები. 1919 წლის 14, 15, 16 თებერვალს გამართული არჩევნები, გარკვეული ხარვეზების მიუხედავად, იმდროინდელ მსოფლიოში ერთ-ერთ ყველაზე დემოკრატიულად შეიძლება ჩაითვალოს.

1917 წლის ნოემბერში მოწვეული საქართველოს ეროვნული ყრილობის მიერ არაპირდაპირი წესით არჩეულმა ეროვნულმა საბჭომ 1918 წლის 26 მაისს საქართველოს დამოუკიდებლობა გამოაცხადა. 1917 წლის ბოლოს გაჩნდა იდეა დამფუძნებელი კრების მოწვევის შესახებ. თუმცა, პოლიტიკური მოუმზადებლობისა და კრიზისის გამო, გადადებული იქნა სამომავლოდ. დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, 1918 წლის ზაფხულში ეროვნულმა საბჭომ დამფუძნებელი კრების არჩევის წესსა და საარჩევნო დებულებაზე დაიწყო მუშაობა. კანონმდებლობის მომზადება რამდენიმე თვე გაგრძელდა, მასში ეროვნულ საბჭოში წარმოდგენილი ყველა პოლიტიკური სუბიექტი იყო ჩართული.

1918 წლის 22 ნოემბერს საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ (1918 წლის 8 ოქტომბრიდან პარლამენტად იწოდებოდა) დაამტკიცა კანონი – **„დებულება დამფუძნებელი კრების არჩევნებისა“**, რომელიც 10 თავისა და 119 მუხლისგან შედგებოდა. შემუშავებული კანონი, თავისი შინაარსობრივი და პოლიტიკური მნიშვნელობიდან გამომდინარე, უადრესად პროგრესული იყო. მაგალითად, **გამოდგება პირველი თავი – საერთო დებულება**, რომელშიც პირველ მუხლში ვკითხულობთ: **„დამფუძნებელ კრებას შეადგენენ წევრები, არჩეული მცხოვრებთა მიერ საყოველთაო – განურჩევლათ სქესისა, – თანასწორის, პირდაპირის და ფარულის ხმის მიცემით პროპორციული წარმომადგენლობის წესისამებრ;“** II თავის მუხლი მე-3 კი საარჩევნო უფლებას

შეეხება – „დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილეობის უფლება აქვს რესპუბლიკის ორივე სქესის მოქალაქეს, თუ არჩევნების დღისთვის ოცი წელი შესრულებიათ. რეგულიარულ ჯარში ჩარიცხულს აქვს მხოლოდ პასიური საარჩევნო უფლება“¹. – (პასიური საარჩევნო უფლების შეზღუდვა შეეხებოდა მხოლოდ რეგულიარულ ჯარში მოსამსახურეებს, გვარდიის პირად შემადგენლობაზე ეს შეზღუდვა არ ვრცელდებოდა. გვარდიის მეთაურები და წევრები სოციალ-დემოკრატიული პარტიის საკანდიდატო სიებშიც იყვნენ წარმოდგენილი.) – საარჩევნო კანონმდებლობაში 1919 წლის 10 იანვარს ჩასწორებები განხორციელდა, რომელიც ძირითადად ამომრჩეველთა საარჩევნო სიებში დამატებასა და ამორიცხვას შეეხებოდა.

საქართველოს პარლამენტი და მის მიერ შედგენილი დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისია არჩევნების გამართვას 1919 წლის გვიან გაზაფხულზე ვარაუდობდა. შინაგან საქმეთა მინისტრი ნოე რამიშვილი 1918 წლის 29 დეკემბერს კომისიის წინაშე ინიციატივით წარსდგა, რომელიც არჩევნების 1919 წლის თებერვალში გამართვას უკავშირდებოდა. თარიღი საგარეო ფაქტორების გათვალისწინებით შეირჩა. 1919 წლის იანვარში პარიზში იხსნებოდა სამშვიდობო კონფერენცია, რომლის მუშაობაში საქართველოს დელეგაციას აუცილებელად უნდა მიეღო მონაწილეობა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი კი საყოველთაო არჩევნების შედეგად არჩეული ხელისუფლების წარმომადგენელთა გამგზავრება იყო.²

საქართველოს პარლამენტმა და მის მიერ შექმნილმა დამფუძნებელი კრების ცენტრალურმა საპარლამენტო საარჩევნო კომისიამ შინაგან საქმეთა მინისტრის წინადადება გაიზიარა. 1919 წლის 10 იანვრის პარლამენტის სხდომაზე მიიღეს კანონი – „დამფუძნებელი კრების არჩევნების დანიშვნისა“, რომელშიც წერია – „საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნების პირველ დღედ დანიშნულ იქნეს მდგომარე წლის თებერვლის 14 (ახალი სტილით).“³ დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისია შეივსო წევრებით და შეუდგა აქტიურ მუშაობას.

1. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სამართლებრივი აქტების კრებული 1918-21. სპეც. რედ. ვ. შარაშენიძე. თბ. 1990. გვ. 84-109.

2. საქართველოს ცენტრალური საისტორიო არქივი, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N19

3. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სამართლებრივი აქტების კრებული 1918-21. სპეც. რედ. ვ. შარაშენიძე. თბ. 1990. გვ.204.

PREPARATIONS FOR THE ELECTIONS OF CONSTITUENT ASSEMBLY OF DEMOCRATIC REPUBLIC OF GEORGIA

The Democratic Republic of Georgia existed for 1028 days and occupies a distinguished place in the history of the country. Despite the ongoing political crisis in foreign affairs and domestic economic instability, the government during that time made many significant political advancements. The significance of universal democratic elections should be emphasized when examining the political system and democratization processes of the Democratic Republic of Georgia. The elections held on 14, 15, and 16 February, 1919 can be regarded as one of the most democratic elections held at the time throughout the world despite certain issues.

In November 1917, the National Council of Georgia (indirectly elected by the invited National Congress) declared Georgia's independence on 26 May 1918. The idea to convene the Constituent Assembly came at the end of 1917. However, due to lack of preparation and the political crisis the idea was postponed. After declaring independence in 1918 the National Council began working on the rules governing the of election of the Constituent Assembly and electoral regulation. After declaring independence, in the summer of 1918, the National Council commenced work on the election rules of the Constituent Assembly and electoral regulation. The legislative drafting process lasted for a few months, and all political subjects of the National Council were involved.

On 22 November, 1918 the National Council of Georgia (referred to as "Parliament" from 8 October, 1918) approved a law on **"The Regulation of the Constituent Assembly Elections"** that consisted of ten chapters and 119 articles. This legislation was deemed highly progressive in terms of its content and political significance at the time. For example, in **the first article of the first chapter** the general provision states: **"the Constituent Assembly is composed of members, elected by the general population – despite gender – by equal, direct and secret**

ballot with proportional representation, according to the rule;" Article 3 of the second chapter refers to voting rights, "citizens of both genders of the republic are entitled to vote in the Constituent Assembly Elections if they attain the age of 20 on election day. Persons regularly enrolled in the army only have passive suffrage rights".¹ Passive voting rights' restriction referred only to regular military personnel, whereas this restriction did not apply to National Guard personnel. Guard commanders and members of the Social Democratic Party were included in the candidates' lists. On 10 January, 1919 amendments to the electoral law were made; these amendments primarily referred to adding and removing voters from the voter lists.

The Parliament of Georgia and its newly established body, the Central Parliamentary Election Commission of Constituent Assembly, planned to hold elections in late spring of 1919. Noe Ramishvili, Minister of Internal Affairs, presented a proposal to the Commission on 29 December 1918 to hold the elections in February 1919. The date for elections was selected based on external factors, for example in January 1919 the Paris Peace Conference was due to open where the Georgian delegation's participation was deemed necessary; particularly important was officials' attendance at the event, elected through universal elections.²

The Parliament of Georgia and its Central Parliamentary Election Commission of Constituent Assembly accepted the proposal of the Minister of Internal Affairs. On 10 January 1919, the Parliament adopted the law "Appointing the Constituent Assembly Elections", which states that "the first day of the Constituent Assembly elections is scheduled on 14 February of the current year" (according to new style – Julian calendar).³ The appointed members of the Central Election Commission of the Constituent Assembly began work in earnest.

---

1. *Legal Acts of the Democratic Republic of Georgia 1918-21. Spec. Ed. V. Sharashenidze. Tb. 1990. pp. 84-109.*

2. *The Central Historical Archive of Georgia, the Foundation 1834, Description 1, Case N19.*

3. *Legal Acts of the Democratic Republic of Georgia 1918-21. Spec. Ed. V. Sharashenidze. Tb. 1990. p. 204.*

დამფუძნებელ კრების ცენტრალური საპარლამენტო
საარჩევნო კომისიის წევრთა სია:

სოხ.-ფემ.	I/ აღ. ლომთაძე	
	2/ სილ. კიბლაძე +	
	3/ მელ. რუსია +	
	4/ გ. ყინაძე —	
	5/ თ. სოლომონიძე +	
	6/ გ. უღწევი +	
	7/ ი. ჯირხანაძე +	
	8/ ს. თყეშელაშვილი	
სოხ.-ფებ.	I/ არ. ჯაფარიძე +	პატვიშვილის წარმომადგენელი:
	2/ ი. ლომიძე +	ს.-ფ.მ. საყვარელიძე
ეროვნ.-ფემ.	I/ გ. გვაშაძე +	
	2/ ი. ლორთქიფანიძე	საბჭოთა კავშირის წარმომადგენელი
დამფუძნებელი კრ.	I/ გრ. ჯეშაძე +	
სოხ.-რევ.	I/ ი. გომეზიძე +	
	2/ ი. თევზაძე +	
რაფ.-ფემ.	I/ აღ. აბაშვილი +	
"აღიგონი"-ს ქმევი	I/ გ. ქაჯთარაძე ?	
დამფუძნებელი	I/ დ. დავითიანი +	
დამფუძნებელი	I/ მამაშვილი +	
თბილისის ბლოკი	I/ აბდულ-რაზიმ აბდურაზი ?	
გადასახლების	I/ დოღუბანიძე	

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისიის წევრთა სია.
დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N74.

The list of members of the Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly of Georgia.
The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N74.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისია

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისიის წევრთა რაოდენობა და შემადგენლობა მუდმივად იცვლებოდა, თუმცა უცვლელი იყო მთავარი პრინციპი, კომისიაში თითოეული საარჩევნო სუბიექტისთვის მინიმუმ 1 წევრის ადგილის გამოყოფისა. პარლამენტში წარმოდგენილ ფრაქციებს პარლამენტის წევრთა პროპორციულად კომისიაში განსხვავებული რაოდენობის მანდატი ჰქონდათ. კომისიის თითქმის ყველა წევრი ამავე დროს წარმოდგენილი იყო საარჩევნო სუბიექტების საკანდიდატო სიებში, ეს ფაქტორი არ გახლდათ შემზღუდველი ნორმა.

CENTRAL PARLIAMENTARY ELECTION COMMISSION OF THE CONSTITUENT ASSEMBLY

The number and composition of members of Central Parliamentary Election Commission of Constituent Assembly changed regularly; however, the primary function remained intact, namely, assigning a minimum of one member to every election subject in the Commission. Factions represented in the Parliament each had a different number of mandates in the commission, which was proportional to the number of their MPs. At the same time, all members of the commission were included on the candidate lists of election subjects, and this was not a limiting factor.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალურ საპარლამენტო საარჩევნო კომისიაში სამი მნიშვნელოვანი თანამდებობა არსებობდა: კომისიის თავმჯდომარე, კომისიის მდივანი და კომისიის ხაზინადარი (ფინანსების გამგე). საინტერესოა, რომ კომისიის 3 თანამდებობიდან 1 ოპოზიციური პარტიის – ეროვნულ-დემოკრატიულის წარმომადგენელს ეჭირა.

Three important positions were available at the Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly of Georgia: Commission Chairperson, Commission Secretary and Commission Treasurer (Head of Finance). It is worth mentioning that one position out of these three was held by the representative of the opposition party, the National Democratic Party.

ანა (ოლღა) სოლოღაშვილი (მეორე რიგში) – საარჩევნო კომისიის მდივანი. სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წევრი. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პარლამენტისა და დამფუძნებელი კრების წევრი. ფოტო დაცულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში.

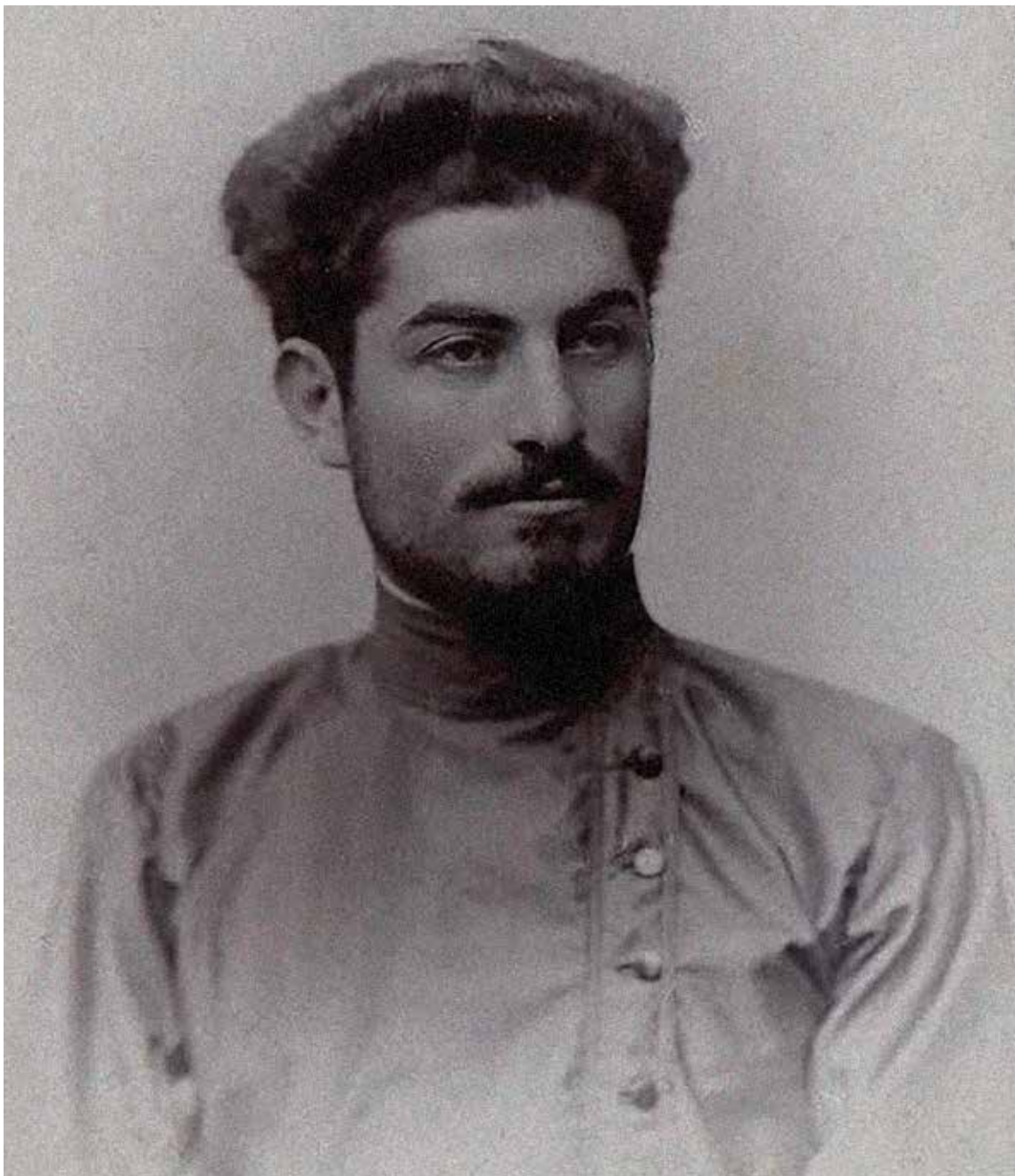
Anna (Olgha) Sologhashvili (second in the row) – Secretary of the Election Commission. A member of the Social-Democratic Party. A member of the Parliament of Democratic Republic of Georgia and the Constituent Assembly. Photo is preserved at the National Library of Parliament of Georgia.

გიორგი გვაზავა – საარჩევნო კომისიის ხაზინადარი. ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ერთ-ერთი ლიდერი. დამფუძნებელი კრების წევრი. ფოტო დაცულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში.

Giorgi Gvazava – Election Commission Treasurer. One of the leaders of the National-Democratic Party. Member of the Constituent Assembly. The photo is preserved at the National Library of the Parliament of Georgia.

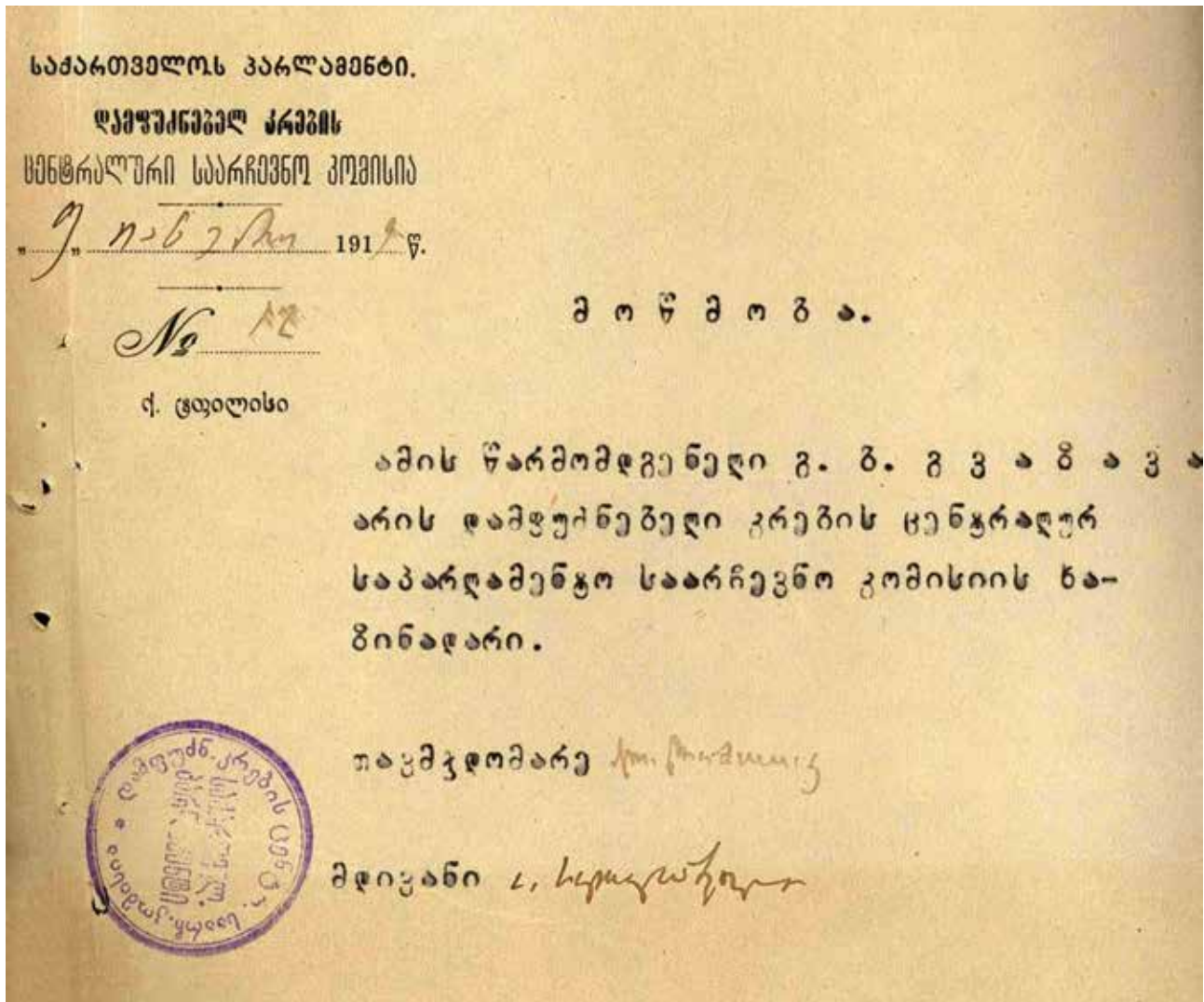

ალექსანდრე ლომთაძე – საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე. სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წევრი. დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარის პირველი ამხანაგი (მოადგილე). ფოტო დაცულია კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში.

Aleksandre Lomtadze – Chairperson of the Election Commission. Member of the Social-Democratic Party. First Comrade (deputy) of Chairperson of the Constituent Assembly. The photo is preserved at Korneli Kekelidze Georgian National Centre of Manuscripts.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისია თავის წევრებზე გასცემდა მოწმობებს, რომელსაც ხელს აწერდა თავმჯდომარე და მდივანი, მოწმობა იბეჭდებოდა კომისიის ბლანკიან ფურცელზე და დამოწმებული იყო საარჩევნო კომისიის ბეჭდით. მოწმობა გაიცემოდა კომისიის ყველა წევრზე სხვადასხვა საქმიანობის განსახორციელებლად.

The Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly issued certificates to its members that were later signed by the Chairperson and the Secretary, and were printed on the commission's official letterhead and certified by the election commission seal. The certificate was issued to all members of the commission in order to implement various activities.

ეროვნულ-დემოკრატ გიორგი გვაზავაზე გაცემული მოწმობა, საარჩევნო კომისიის ხაზინადარის მოვალეობის შესრულების შესახებ. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N118.

The certificate issued to a member of National-Democrats Giorgi Gvazava, on performing the duties of the treasurer at the Election Commission. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 1, Case N118.

საქართველოს კარლამუნტი.

დავუბნებელ კრების

მეცხრაული საარჩევნო კომისია

"14" 9/4/30 1913 5.

No 243

ტ. ცეცილიძე

2 3 4 2 3 0

მის ბატონი კთხისკაცად.
ბაქრაძე . . . .
რის დამფუძნებელი გრების მენ-
ტრ ღური სპარდაშენტი სპარდევ-
ნი კომისიის წევრი.

მდივანი: გ. მ. მ. მ. მ.

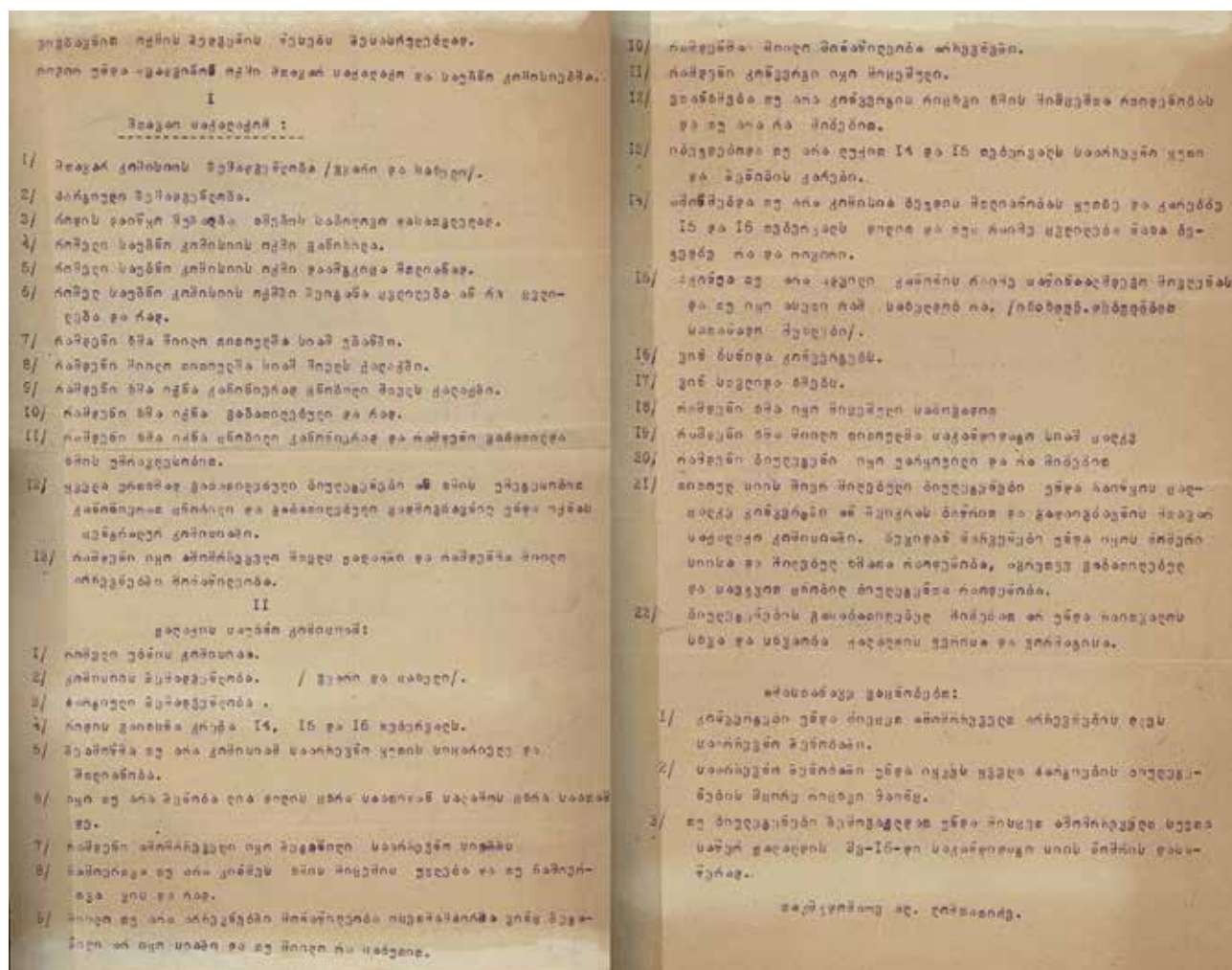
უპარტიოთა კავშირის წარმომადგენელ პოეტ კონსტანტინე მაყაშვილზე გაცემული მონშობა, საარჩევნო კომისიის წევრობის შესახებ. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N118.

The certificate issued to a non-party union representative, poet, Constantine Makashvili, on the Commission's membership. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 1, Case N118.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალურმა საპარლამენტო საარჩევნო კომისიამ შეიმუშავა და დაადგინა საქალაქო, სამაზრო და საუბნო კომისიების ოქმების შედგენის წესები, რომელიც დაეგზავნა ყველა დონის კომისიებს გასაცნობად. ოქმის შედგენის წესები გამოქვეყნდა დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის ოფიციალურ ორგანოში გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“. წესები და ოქმის ნიმუშები ასევე დაიბეჭდა სხვადასხვა პარტიის გაზეთებში.

The Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly prepared and enacted rules to draft protocols for the municipal, district and precinct commissions, which were sent to commissions at all levels. Protocol rules were published in the official body of the government of the Democratic Republic, in the newspaper "The Republic of Georgia". Rules and protocol samples were also printed in various parties' newspapers for the purposes of voter education.

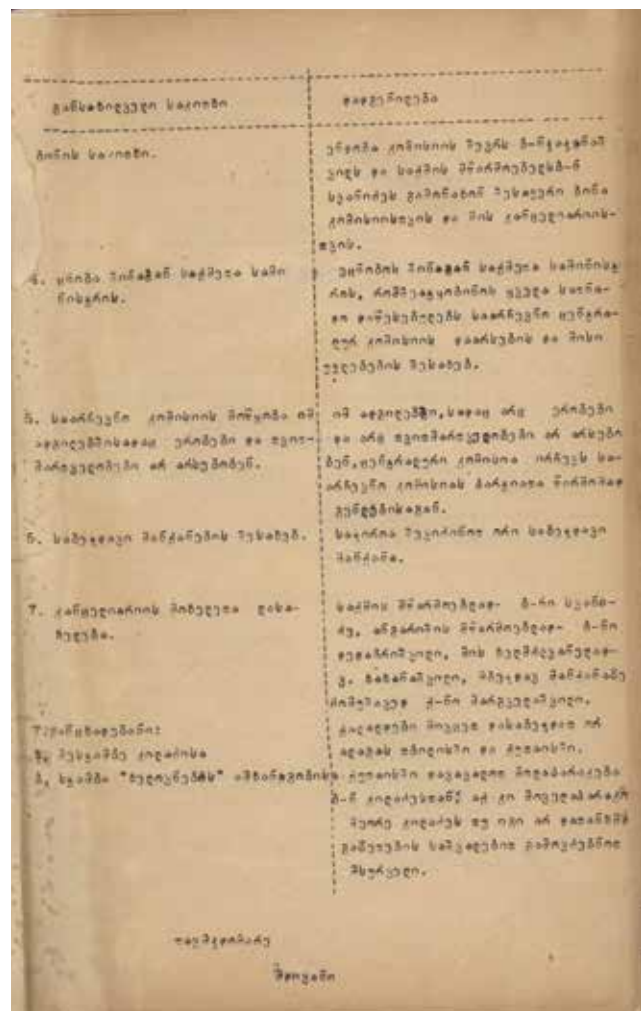
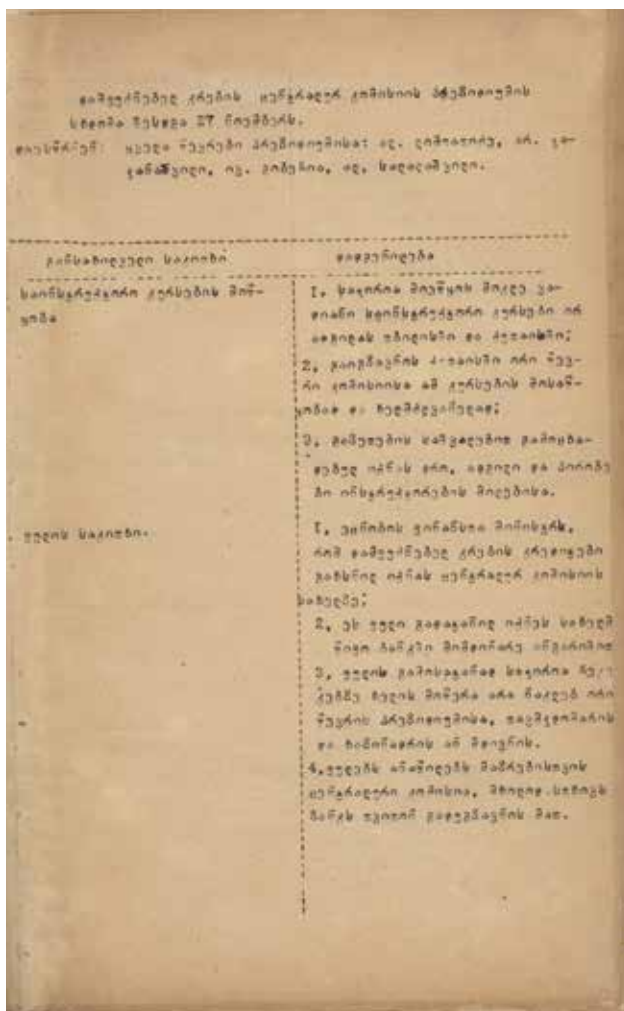
საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ საქალაქო და საუბნო კომისიებისათვის დაგზავნილი ოქმების შევსების წესი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N127.

The rule to fill protocols delivered at all levels of the commission: municipal and precinct by the Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 1, Case N127.

დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისია, მიუხედავად მცირე ფინანსური რესურსისა, ცდილობდა, საარჩევნო პროცესების კარგად ორგანიზებისათვის, კომისიებში მოეზიდა კვალიფიციური კადრები და მოეხდინა მათი გადამზადება. ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ 1918 წლის 27 ნოემბერს მიიღო დადგენილება, რომელიც ქუთაისსა და თბილისში საქალაქო, სამაზრო და საუბნო კომისიის წევრთათვის სწავლების გამართვას შეეხებოდა. ამ მიზნით კომისიამ წევრები ქუთაისში მიაგვლინა.

The Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly, despite meager financial resources, attempted to attract qualified staff to serve in the commissions and offer sufficient training in order to ensure the electoral process was administered at a high level. The Central Election Commission adopted a resolution on 27 November 1918, that dealt with the training of municipal, district and precinct commission members in Kutaisi and Tbilisi. Afterwards, the commission sent members to Kutaisi.

საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის პრეზიდიუმის 1918 წლის 27 ნოემბერს სხდომის ოქმი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N19.

Meeting minutes of Presidium of the Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly on 27 November 1918. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N19.

5/ გთხოვთ გამოგზავნოთ აქვენი წარმომადგენელი ცენტრალური კომისიაში, წინააღმდეგ შემთხვევაში წარმომადგენელად ჩაითვლება პირველი ამომრჩეველი, რომელიც ხელს აწერს აქვენს სიას.

თავმჯდომარე

მდივანი

საქართველოს პარლამენტი.

დამფუძნებელ კრების

დამმართველ საარჩევნო კომისია

25. იანვარი 1918 წ.

საქართველოს ურ.-დემოკრატიულ პარტიას.

№ 95

დ. ციციშვილი

საქართველოს დამფუძნებელ კრების

ცენტრალური კომისია ვაწყობებთ:

- 1/ გ-ნი მიხეილ წერეთელი ამოშლილია აქვენი სიიდან, ვინაიდან იგი მოთხოვნებითა შეურთ პარტიის სიაში და მისი თანხმობა არც ურთს არა გაქვთ. იგი ამოშლილი იქნება შეურთ სიიდანაც.
- 2/ საჭიროა წარმოადგინოთ თანხმობა შემდეგი კანდიდატებისა ვ. მაყიშვილი, ჯაყელი, თხეილი, იას/დადიანი, ძირიშვილი, მამულაიშვილი, იოსელიანი, პაპაშვი, მეურნაშვილი, ედილაშვილი, აღმაშენებელი, / ილ. დადიანი, ჯაიანი, გუგუცია, ანნი, კალანდარიძე, ჯანელიძე, მგალობლიშვილი, მიქელაძე, შალიშვილი, ყუფარიძე, თქრთბერიძე, ჯაფარიძე, ამაშვილი, ყაშვეგი, და მურმანიშვილი.
- 3/ სიიდან ამოშლილია ი. ციციშვილი /იხ ეგადაძე/, რადგანაც მისი თანხმობის ფაქტი აქვს ურთუნულ პარტიას, გ-ნი დიდიშვილი იმავე მიზეზით და გ-ნი ჯანელიძე, თანხმობა მისი პირადი განცხადებითა.
- 4/ სია დამტკიცებულია № 2-ად.

საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წერილი საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N118.

Letter of the Central Election Commission of Constituent Assembly of Parliament of Georgia to National Democratic Party. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 1, Case N118.

საარჩევნო სუბიექტები

1919 წლის იანვრის განმავლობაში მიმდინარეობდა ამომრჩეველთა სიების დაზუსტება, ამ მიზნით საარჩევნო კომისია აქტიურ მიმოწერას ახორციელებდა ერობებთან და შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან. 22 იანვრიდან 26 იანვრამდე საარჩევნო კომისიამ განიხილა არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკურ პარტიათა საკანდიდატო სიები და დაამტკიცა 15 საარჩევნო სუბიექტი. სხვადასხვა სიაში აღმოჩნდა კანონთან შეუსაბამო ფაქტები, ხშირ შემთხვევებში ხარვეზები დაკავშირებული იყო საქართველოს მოქალაქეობის არმქონე პირთა შეყვანის საკითხთან. სიების კორექტირებასთან დაკავშირებით საინტერესოა, რომ ცნობილი პუბლიცისტი და აქტივისტი მიხაკო წერეთელი შეყვანილი იყო ეროვნულ-დემოკრატებისა და სოციალისტ-ფედერალისტების საკანდიდატო სიაში, მაშინ როდესაც არცერთ პარტიას არ ჰქონდა წარმოდგენილი ავთენტური ხელმოწერით დამოწმებული კანდიდატის თანხმობის წერილი.

ELECTION SUBJECTS

In January 1919, the Election Commission performed a verification of the voters' lists. For this purpose, the Election Commission corresponded actively with local bodies and the Ministry of Internal Affairs (MIA). From 22 – 26 January the Election Commission reviewed candidate lists of political parties participating in the elections and approved 15 election subjects. Inconsistencies not in line with the electoral legislation were found in some lists; in many cases, several of these issues were related to stateless persons of Georgia who had been entered onto the list. Concerning the list deficiencies, it should be mentioned, that an eminent journalist and activist Michako Tsereteli was entered onto the National Democrats as well as Socialist-Federalists candidate list, though neither party had submitted a letter of consent containing the authentic signature of the candidate.

ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ, არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკურ სუბიექტთა დაზუსტებული და დამტკიცებული საკანდიდატო სიები გადაუგზავნა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის ოფიციალურ ბეჭდვით ორგანოს – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკას“.

The Central Election Commission sent verified and approved candidate lists of participant political subjects to the official publication of the government of the Democratic Republic of Georgia, the newspaper "Republic of Georgia".

დამფუძნებელი პრების არჩევნებზე
სუბიექტები შემდეგ ნომრებით
ბავილენ:

N1 საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა
პარტია

N2 საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული
პარტია

N3 საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა
პარტია

N4 სომეხთა რევოლუციონური პარტია
„დაშნაკცუტუნი“

N5 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა
სარევოლუციო პარტია

N6 საქართველოს მუსულმანთა ეროვნული საბჭო

N7 საქართველოს რადიკალ-დემოკრატიულ გლეხთა
პარტია

N8 საქართველოს ეროვნული პარტია

N9 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა
მამვრალთა პარტია

N10 შოთა რუსთაველის ჯგუფი

N11 დამოუკიდებელთა (უპარტიოთა) კავშირი

N12 ბორჩალოს მაზრის მუსულმანები

N13 რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა
პარტია

N14 „ესტეტიური ლიგა პატრიოტებისა“

N15 ელინთა დემოკრატიული პარტია

ELECTION SUBJECTS USED THE FOLLOWING
NUMBERS DURING CONSTITUENT ASSEMBLY
ELECTION:

N1 Social Democratic Labour Party of Georgia

N2 National-Democratic Party of Georgia

N3 Socialist-Revolutionary Party

N4 Armenian Party in Georgia – "Dashnaktsutyun"

N5 Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party

N6 National Council of Muslims of Georgia

N7 Radical-Democratic Labour Party of Georgia

N8 The National Party of Georgia

N9 Left Socialist-Federalist Party of Georgia

N10 Party of Rustaveli Group

N11 Union of (Non-Party) Independents

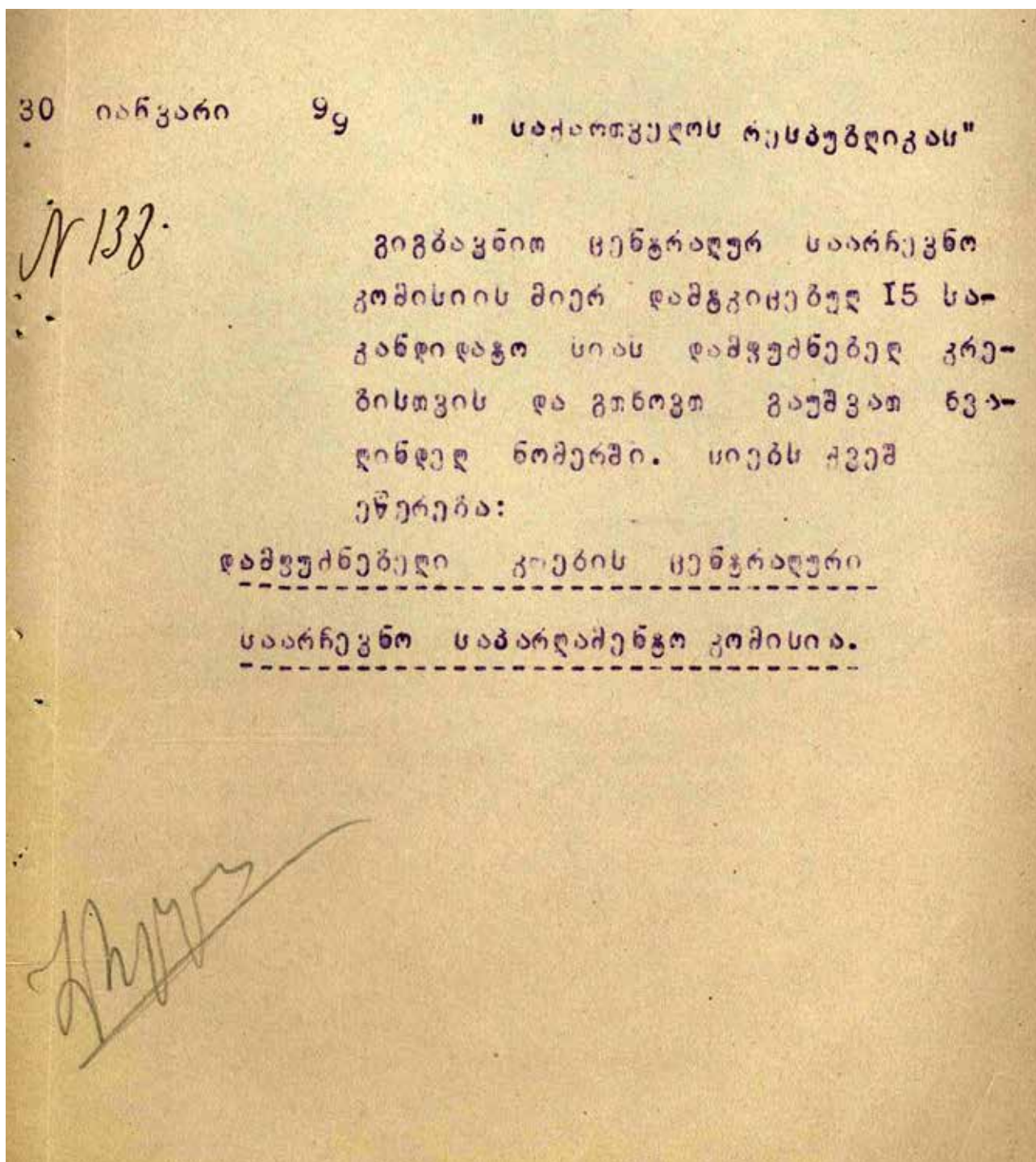
N12 Group of Muslims from Borchalo District

N13 Russian Social-Democratic Labour Party

N14 "Aesthetic League of Patriots"

N15 Democratic Group of Georgian Hellenes

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო საპარლამენტო კომისიის წერილი გამ. „საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქციას. 30 იანვარი, 1919 წელი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N118.

Letter of the Central Parliamentary Election Commission of the Constituent Assembly to newspaper "Republic of Georgia" editorial office, 30 January 1919. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation, 1834, Description 1, Case N118.

საქართველოს სოც-დემოკრატიული
მუშათა პარტია

1. გონივრით წავიკეთებინა ეს.
2. ვაძლავებ ხელმძღვანელს პენსიონის ჯგ.
3. მგებდა ნიკოლოზი - (სახლი) სიბინძურეს ჯგ.
4. წყნადობა იმდენად ვაძლავებ ჯგ.
5. ჩემს ნიკოლოზს წავიკეთებინა ეს.
6. ვაძლავებ ავტომობილს მგებდას ჯგ.
7. ჩემს ნიკოლოზს წავიკეთებინა ეს.
8. ჩემს ნიკოლოზს წავიკეთებინა ეს.
9. მგებდა ავტომობილს ჯგ.
10. მგებდა ავტომობილს ჯგ.
11. ვაძლავებ ავტომობილს მგებდას ჯგ.

- [illegible]

74. Գանձերը զորեւ զոս պահել է:
75. Յայնմ իսկ զոր շարժել է:
76. Յայնմ իսկ զոր շարժել է:
77. Իսկ զոր շարժել է:
78. Իսկ զոր շարժել է:
79. Իսկ զոր շարժել է:
80. Իսկ զոր շարժել է:
81. Իսկ զոր շարժել է:
82. Իսկ զոր շարժել է:
83. Իսկ զոր շարժել է:
84. Իսկ զոր շարժել է:
85. Իսկ զոր շարժել է:
86. Իսկ զոր շարժել է:
87. Իսկ զոր շարժել է:
88. Իսկ զոր շարժել է:
89. Իսկ զոր շարժել է:
90. Իսկ զոր շարժել է:
91. Իսկ զոր շարժել է:
92. Իսկ զոր շարժել է:
93. Իսկ զոր շարժել է:
94. Իսկ զոր շարժել է:
95. Իսկ զոր շարժել է:
96. Իսկ զոր շարժել է:
97. Իսկ զոր շարժել է:
98. Իսկ զոր շարժել է:
99. Իսկ զոր շարժել է:
100. Իսկ զոր շարժել է:
101. Իսկ զոր շարժել է:
102. Իսկ զոր շարժել է:
103. Իսկ զոր շարժել է:
104. Իսկ զոր շարժել է:
105. Իսկ զոր շարժել է:
106. Իսկ զոր շարժել է:
107. Իսկ զոր շարժել է:
108. Իսկ զոր շարժել է:
109. Իսկ զոր շարժել է:
110. Իսկ զոր շարժել է:
111. Իսկ զոր շարժել է:
112. Իսկ զոր շարժել է:
113. Իսկ զոր շարժել է:
114. Իսկ զոր շարժել է:
115. Իսկ զոր շարժել է:
116. Իսկ զոր շարժել է:
117. Իսկ զոր շարժել է:
118. Իսկ զոր շարժել է:
119. Իսկ զոր շարժել է:
120. Իսկ զոր շարժել է:
121. Իսկ զոր շարժել է:
122. Իսկ զոր շարժել է:
123. Իսկ զոր շարժել է:
124. Իսկ զոր շարժել է:
125. Իսկ զոր շարժել է:
126. Իսկ զոր շարժել է:
127. Իսկ զոր շարժել է:
128. Իսկ զոր շարժել է:
129. Իսկ զոր շարժել է:
130. Իսկ զոր շարժել է:

დაქრისტეანე ღმრთისმეტყველებს
მარტოებს.

[illegible]

11. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
12. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
13. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
14. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
15. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
16. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
17. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
18. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
19. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
20. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
21. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
22. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
23. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
24. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
25. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
26. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43
27. *Spizella socialis* Wilson's Sparrow 43

- [illegible]

Geology. - Shale - Sandstone

1. Երկրորդ օրվա ճիշդում է
2. Երկրորդ օրվա ճիշդում է
3. Երկրորդ օրվա ճիշդում է
4. Երկրորդ օրվա ճիշդում է
5. Երկրորդ օրվա ճիշդում է
6. Երկրորդ օրվա ճիշդում է
7. Երկրորդ օրվա ճիշդում է

8. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 9. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 10. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 11. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 12. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 13. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 14. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 15. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 16. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 17. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 18. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 19. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 20. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 21. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 22. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 23. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 24. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 25. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 26. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 27. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 28. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 29. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 30. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 31. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 32. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 33. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 34. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.
 35. *Agrostis alba* L. f. *Agrostis alba* L. f.

- [illegible]

საქმეთა რეგულირებისა და
ტრანსპორტის განვითარების

1. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
2. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
3. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
4. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
5. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
6. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
7. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
8. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
9. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
10. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
11. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
12. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
13. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
14. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
15. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
16. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
17. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
18. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
19. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ
20. Երանգիտի Երանգ Երանգիտի էջ

- საქართველოს სსრ.
- საქართველოს სსრ-ის საგარეო
კავშირების
- № 5.
1. საქართველოს საგარეო საზღვრის დაცვა
  2. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  3. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  4. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  5. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  6. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  7. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  8. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  9. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  10. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  11. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  12. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  13. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  14. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  15. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  16. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  17. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების
  18. საქართველოს საზღვრის დაცვის საშუალებების

- [illegible]

[illegible]

A different number of candidates were presented in the lists of election subjects. Among them, the Social Democratic Labour Party of Georgia presented the highest number, 130 candidates, whereas the Shota Rustaveli-party group nominated the fewest with a single candidate. Overall 600 candidates were presented on 15 different candidate lists, which were approved by the Election Commission. Of those there were 26 women nominated as candidates. Women were presented on the lists of the following political subjects: N1 Social Democratic Labour Party of Georgia, 6 candidates; N3 The Socialist-Revolutionary Party, 5 candidates; N4 Armenian Party in Georgia "Dashnaktsutyun", 2 candidates; N5 Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party, 9 candidates; N7 Radical-Democratic Party of Georgia, 1 candidate; N9 Left Socialist-Federalist Party, 3 candidates.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნების
საკანდიდატო სიები. ვაშ. „საქართველოს რესპუბლიკა“
N25-ის დამატება, 1 თებერვალი, 1919 წელი.
ვაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Candidate List of the Constituent Assembly Elections. Newspaper "The Republic of Georgia" N25-s addition, 1 February 1919. The newspaper is preserved at Tbilisi State University Library.

საქართველოს პარლამენტი.

დამფუძნებელ კრების

ნებართვითი სპარჩემო კომისია

I3 თებერვალი 1919 წ.

№ 239.

ქ. ცუილისი

სამაზრო სპარჩემო
კომისიას.

გაყენებთ, რომ შენგრაღურმა კომი-
სიამ თავის სხდომაზე I3 თებერვალს
მიიღო შემდეგი წორმა ბიულეტენების
დარიგების ფასისა იმ ბარგიებისთვის, რომელთაც თვი-
თონ იკისრეს ბიულეტენების დარიგება: "სამაზრო კო-
მისია გაიღებს ფულს ბიულეტენების დარიგებაში თვი-
თელ ბარგის მიერ აუცილებელ ხარჯების გაწევის მი-
ხედვით, მაგრამ არა უმეტეს 2 კაპ. თვითელ წაღებულ
ბიულეტენზე. თუ რომელიმე ბარგიას კუთვნილ თანხა-
ზე მეტი აღმოჩნდება წაღებული ის ვალდებულია მედ-
მეტი დაუბრუნოს კომისიას."

თავმჯდომარე ალ. ლომთაძე.

საარჩევნო დებულების თანახმად, საარჩევნო სუბიექტების საარჩევნო ბიულეტენები არ უნდა ყოფილიყო განსხვავებული. ამ ბიულეტენების ბეჭდვა ხორციელდებოდა, როგორც ცენტრალური საარჩევნო კომისიის, ასევე უშუალოდ პარტიათა მიერ. საარჩევნო ბიულეტენების ბეჭდვა შესაძლებელი იყო როგორც ქართულ, ასევე კონკრეტულ მაზრებში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისათვის – მათ მშობლიურ ენებზეც. პოლიტიკურ სუბიექტთა ნაწილმა წინასწარვე წერილობით აცნობა დამფუძნებელ კრებას, თუ როგორ სურდა ბიულეტენების დაბეჭდვა და რომელ ენაზე რამდენი ერთეული უნდა დაბეჭდილიყო. ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ 13 თებერვალს მიიღო დადგენილება პარტიებისათვის აენაზღაურებინა ბიულეტენების ბეჭდვისა და დარიგების ხარჯები.

According to the electoral regulation, the ballot papers of the electoral subjects should all have the same format. Ballot papers were printed by the Central Election Commission as well as by the parties. Ballot papers were printed in Georgian, as well as other languages in districts populated by ethnic minorities. Some political subjects were informed beforehand by the Constituent Assembly in written form regarding the number and languages of the ballot paper to be printed. The Central Election Commission adopted a resolution on 13 February to reimburse expenses to the parties for printing and delivery of ballot papers.

◀ საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წერილი სამაზრო საარჩევნო კომისიებს, პარტიებისათვის ბიულეტენების დარიგების ხარჯების ანაზღაურების შესახებ. 13 თებერვალი, 1919 წელი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N127.

Letter of the Central Election Commission Constituent Assembly of Parliament of Georgia to district election commissions on reimbursement of delivery costs of ballot papers to the parties. 13 February 1919. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation, 1834, Description 1, Case N127.

N1 საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტია

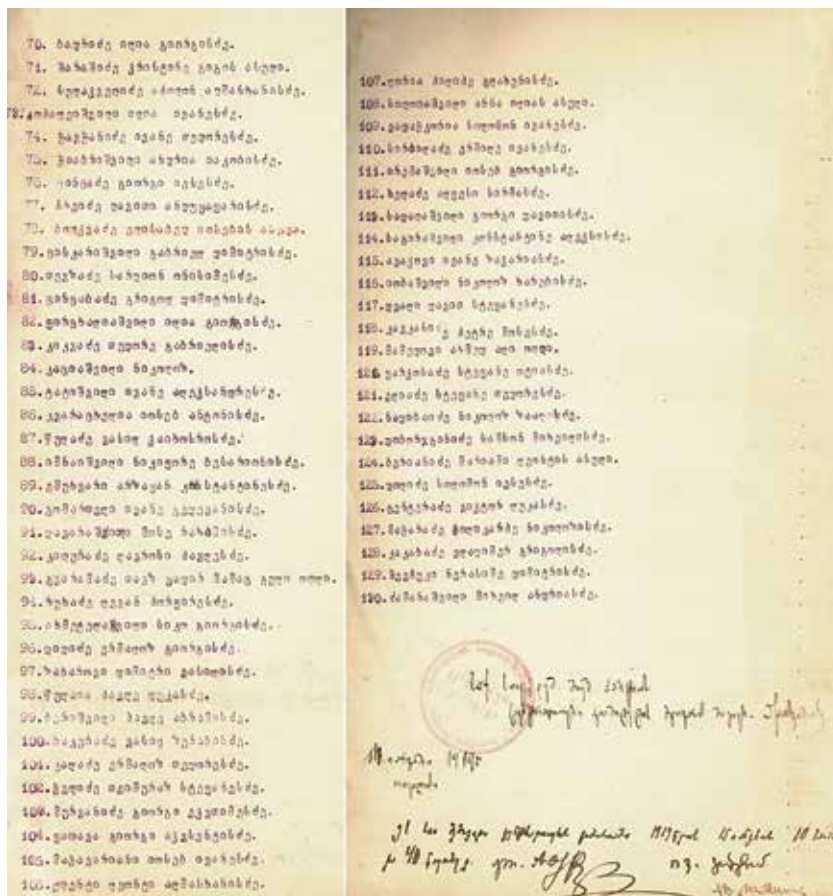
არჩევნებზე ყველაზე მეტი 130 კაციანი საკანდიდატო სია წარდგენილი ჰქონდა საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიას, რომელიც იმ დროისთვის ყველაზე გავლენიან პოლიტიკურ სუბიექტს წარმოადგენდა. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის 1918-19 წწ.-ის კოალიციურ მთავრობაში 4 მინისტრის, მთავრობის თავმჯდომარისა და ეროვნული საბჭოს (პარლამენტის) თავმჯდომარის პოსტი სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელს ეჭირათ. პარტიის შექმნის თარიღად 1892 წლის 25 დეკემბრის, ყვირილის პირველი ქართული მემარცხენე კონფერენცია და 1893 წლის თებერვლის თბილისის კონფერენცია მიიჩნევა. პარტია 1903 წლიდან შეუერთდა სრულიად რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიას და შემდგომში მიემხრო მის მენშევიკურ ფრთას. ცენტრალური პარტიული ხაზისაგან ხშირად განსხვავებულ პოლიტიკურ კურსს ატარებდა. რუსეთის იმპერიის პერიოდში ამიერკავკასიაში ყველაზე გავლენიან პოლიტიკურ სუბიექტს წარმოადგენდა. რუსეთის დუმის ოთხივე არჩევნებში ქართულ დასახლებებში ამომრჩეველთა დიდი მხარდაჭერა მოიპოვა. 1918 წლის ნოემბერში პარტია გამოეყო რსდმპ-ს ამიერკავკასიის საოლქო კომიტეტსა და დამოუკიდებელ ქართულ პარტიად გააგრძელა საქმიანობა.

N1 SOCIAL-DEMOCRATIC LABOUR PARTY OF GEORGIA

The largest list of candidates composed of 130 persons was presented by Social-Democratic Labour Party of Georgia. At the time this party was deemed as one of the most influential political subjects. During the period of 1918 to 1919, four ministers' offices, head of government and chairperson of the National Council (Parliament) of the coalition government of the Democratic Republic of Georgia were held by the representatives of Social-Democratic Party. The first leftist's conference "Kvirila" dated 25 December 1892, and Tbilisi conference dated February 1893 is believed to be the date of party's formation. Since 1903, the party joined the All-Russian Social-Democratic Labour Party (RSDL) and later joined its Menshevik wing. The Party operated contrary to the central party line. It was one of the most influential political subjects in Transcaucasia at the time of Russian Empire. The party received vast support in all four Russian Duma Elections from its electorate in Georgian-populated areas. In November 1918, the party separated from RSDL Caucasus Regional Committee and continued its activities as an independent Georgian party.

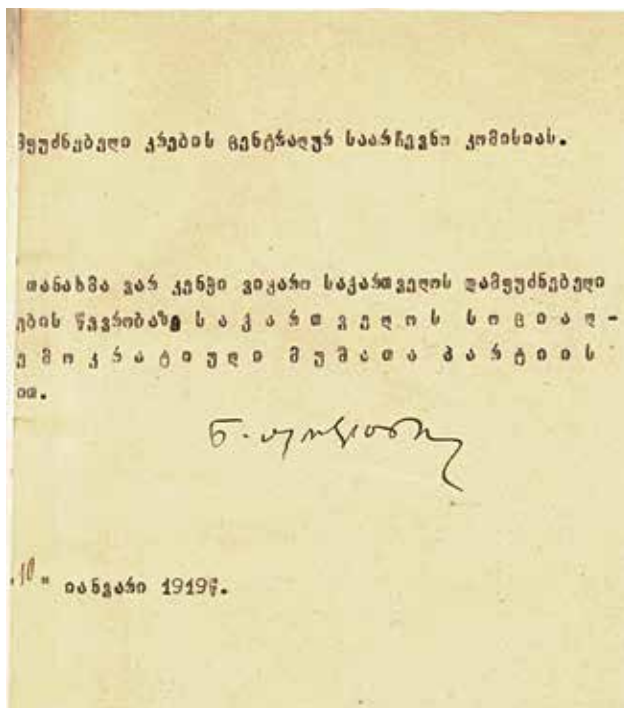
საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის საარჩევნო საკანდიდატო სია. დამოწმებულია პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბეჭდით. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N73. ►

List of candidates of Social Democratic Labour Party of Georgia. Approved by the Central Committee party seal. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation, 1834, Description 2, Case N73.

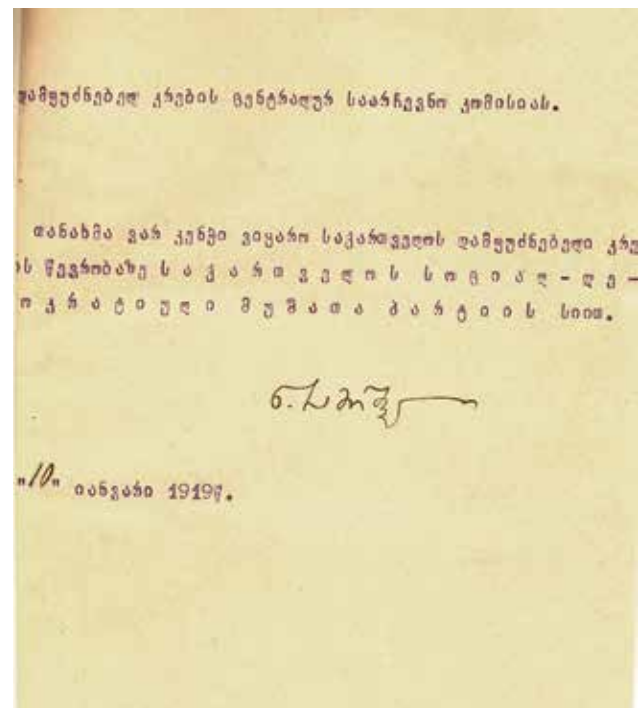
საარჩევნო დებულების თანახმად, არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკურ სუბიექტებს ცენტრალური საარჩევნო კომისიისათვის, განსაზღვრულ ვადებში საარჩევნო სიაში მყოფი თითოეული პიროვნების თანხმობის წერილის წარმოდგენა ევალებოდათ.

According to electoral regulation, political subjects participating in the elections were obligated to submit a letter of consent from each person on the electoral lists to the Central Election Commission in defined terms.

მთავრობის თავმჯდომარის და სოციალ-დემოკრატიული პარტიის ლიდერის ნოე ჯორდანიაშვილის თანხმობის წერილი არჩევნებში მონაწილეობის შესახებ. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N73.

A letter of consent on participation in elections by the head of government and one of the leaders of Social-Semocratic Party, Noe Dzordania. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation, 1834, Description 2, Case N73.

ყოფილი მთავრობის თავმჯდომარისა და მოქმედი შინაგან საქმეთა მინისტრის ნოე რამიშვილის თანხმობის წერილი არჩევნებში მონაწილეობის შესახებ. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N73.

A letter of consent on participation in the elections by the former head of government and acting Minister of Internal Affairs, Noe Ramishvili. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation, 1834, Description 2, Case N73.

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულმა პარტიამ თავისი საარჩევნო სია პარტიის დამფუძნებლებით, მთავრობისა და პარლამენტის თავმჯდომარეებით, რუსეთის იმპერიის დუმის ყოფილი წევრებით, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მოქმედი მინისტრებით, გამოცდილი რევოლუციონერებით, საქართველოში მცხოვრები 8 სხვადასხვა ეთნიკური უმცირესობის 19 წარმომადგენლითა და პარტიის ახალგაზრდა წევრებით დააკომპლექტა. 130 კაციან სიაში წარმოდგენილი იყო 6 ქალი კანდიდატი (N36 ელიონორა ტერ-პარსაგოვა-მახვილადისა; N61 მინადორა ტოროშელიძე; N72 ქრისტინე შარაშიძე; N79 ელისაბედ ბოლქვაძე; N110 ანნა (ოლღა) სოლოღაშვილი; N126 მარიამ ბერიანიძე).

Social Democratic Party of Georgia augmented its electoral list with party founders, heads of government and parliament, former members of Russian Duma, acting ministers of the Democratic Republic of Georgia, experienced revolutionaries, and 19 representatives of eight different ethnic minorities and the party's young members. Six women were presented on the 130-member candidate list (N36 Elionora Ter-Parsagova-Makhviladze; N61 Minadora Toroshelidze; N72 Kristine Sharashidze; N79 Elisabed Bolkvadze; N110 Anna (Oga) Sologashvili; N126 Mariam Berianidze).

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის საარჩევნო ბიულეტენი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N52.

Ballot Paper of Social Democratic Labour Party of Georgia. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation, 1834, Description 2, Case N52.

N2 საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია 1917 წელს შეიქმნა. თუმცა, ილია ჭავჭავაძეს მსგავსი სახელწოდებისა და იდეოლოგიის პარტიის დაარსების იდეა, ჯერ კიდევ მეოცე საუკუნის დასაწყისში ჰქონდა. თავდაპირველად რუსეთის 1905 წლის რევოლუციამ, ხოლო შემდგომში ილიას მკვლელობამ პარტიის ჩამოყალიბების პროცესი მნიშვნელოვნად შეაფერხა და იდეის ხორცშესხმა მხოლოდ 1917 წელს მოხერხდა. ეროვნულ-დემოკრატიულმა პარტიამ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას 96 კაციანი საკანდიდატო სია წარუდგინა, მათ შორის იყვნენ პარტიის ლიდერები, ცნობილი ქართველი ინტელექტუალები და პუბლიცისტები. სიის პირველი ნომერი ნიკო ნიკოლაძე გახლდათ. პარტიის საარჩევნო სია ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისა და ქალი კანდიდატების გარეშე იყო წარმოდგენილი.

N2 NATIONAL DEMOCRATIC PARTY OF GEORGIA

The National Democratic Party of Georgia was formed in 1917. However, Ilia Chavchavadze conceived a similar idea earlier in the twentieth century concerning the creation of a party with the same name and ideology. Chavchavadze's idea never came to fruition as the Russian Revolution in 1905, then the murder of Chavchavadze himself in 1907 significantly disrupted the development of the party. The idea was realized many years later in 1917. The National Democratic Party presented a 96-person candidate list to the Central Election Commission; the list included party leaders, famous Georgian intellectuals and publicists. Niko Nikoladze occupied the first position on the list. However, the party's electoral candidate list did not include women, or representatives of ethnic minorities.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მიერ , ცენტრალური საარჩევნო კომისიისათვის წარდგენილი საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N80. ►

National Democratic Party's submitted candidates list to the Central Election Commission. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, case N80.

- [illegible]

ს ი ა ს № 2.

1. ნიკოლაძე ნიკოლოზ (ნიკო) იაკობის ძე.
2. კელია სპირიდონ მალხაზის ძე.
3. ქიქოძე გერონტი დიმიტრის ძე.
4. გვახაძე გიორგი ბეჟანის ძე.
5. თაყაიშვილი ექვთიმე სვიმონის ძე.
6. მაჭავარიანი იოსებ კონსტანტინეს ძე.
7. ასათიანი ალექსანდრე სამსონის ძე.
8. სურგულაძე პეტრე როსტომის ძე.
9. პირველი შალვა გრიგოლის ძე.
10. ივანიკი რაფიელ (რ. ინგილო) ალექსანდრეს ძე.
11. ლორთქიფანიძე იასონ მერაბის ძე.
12. გოთუა პარტენ ალექსანდრეს ძე.
13. მარგველაშვილი ტიტე თადეოსის ძე.
14. შორაძე ალექსანდრე დავითის ძე.
15. ზურაბიშვილი ივანე ივანეს ძე.
16. წერეთელი ვასილ გიორგის ძე.
17. შვერდნაძე მიხეილ ირაკლის ძე.
18. ხიქოვანი ილია მანუჩარის ძე.
19. ჯაყელა ნიკოლოზ იოსების ძე.
20. დვანიძე კეკელიძე კორნელი სამსონის ძე.
21. ბანანაშვილი იოსებ სოლომონის ძე.
22. წევრავა ნიკოლოზ ესტატეს ძე.
23. ჯაფარიძე ტრიფონ მიხეილის ძე.
24. მიქელაძე ვლენდიმერ სიმონის ძე.
25. ჯაფარიძე ლევან სიმონის ძე.
26. თავდგირიძე ნიკოლოზ ყარამანის ძე.
27. საყვარელიძე ალექსანდრე სიმონის ძე.
28. ვართაგავა ივოლიტე პეტრეს ძე.
29. ოცხელი იოსებ ივანეს ძე.
30. ყიფიანი ვასილ როსტომის ძე.
31. გორდენიანი გიორგი პავლეს ძე.
32. პურადაშვილი ივანე ისაკის ძე.
33. კვირკელია დავით ბესარიონის ძე.
34. დადიანი იოსებ იულიონის ძე.
35. ძიძიშვილი ნოე სიმონის ძე.
36. მამულაიშვილი ლევან ქაიხოსროს ძე.
37. თუმანიშვილი პავლე იოსების ძე.
38. პაპავა ბარნაბ ამბაკოს ძე.
39. მესხარავა იონა მიხეილის ძე.
40. სულუხია მოსე ივანეს ძე.
41. საბახტარაშვილი მიხეილ ალექსანდრე ძე.
42. ჯავახიშვილი (ადამიშვილი) მიხეილ საბას ძე.
43. ცეცქიშვილი ვასილ მიხეილის ძე.
44. ელიავა გრიგოლ ლავრენტის ძე.
45. ქატიკიშვილი ზაქარია დიმიტრის ძე.
46. გორდანიანი გიორგი თედორეს ძე.
47. დუმბაძე დიმიტრი მოსეს ძე.
48. ნასიძე ივანე აბრამის ძე.
49. ბერელაშვილი ვასილ გერასიმეს ძე.
50. ედილაშვილი ზაქარია (ზ. ედილი) ერმალოზის ძე.
51. მოსეშვილი ბართლომე პავლეს ძე.
52. მაჭავარიანი გიორგი ლუარსაბის ძე.
53. ხუსკივაძე თეოდორე იესეს ძე.
54. გველესიანი იოსებ იოსების ძე.
55. დადიანი ილია ილიას ძე.
56. ჯაიანი ბესარიონ ლევანის ძე.
57. გუგუჯიანი გიორგი სტეფანეს ძე.
58. კალანდაძე დავით იავორის ძე.
59. ბარათაშვილი გრიგოლ საჩინოს ძე.
60. ახვლედიანი ვარლამ სოლომონის ძე.
61. მგალობლიშვილი ვასილ გიორგის ძე.
62. კლიშიაშვილი ზაქარია მიხეილის ძე.
63. გვალია მიხეილ ოტიას ძე.
64. გრიგოლაშვილი ალექსანდრე პლატონის ძე.
65. გოგიტაძე გერმან იოსების ძე.
66. გამრეკელი ალექსანდრე ივანეს ძე.
67. ჯავახიშვილი იასონ ვლადიმერის ძე.
68. ელიოზიშვილი კონსტანტინე მალხაზის ძე.
69. შალიბაშვილი გიორგი მიხეილის ძე.
70. ტატიშვილი შალვა გიორგის ძე.
71. ყუფარაძე ბარნაბ სოლომონის ძე.
72. კასრაძე დავით ილარიონის ძე.
73. უზნაძე პავლე ნიკოლოზის ძე.
74. აბაშიძე გიორგი მინას ძე.
75. ხუნდაძე ლევან სილოვანის ძე.
76. გედევანიშვილი რევაზ ალექსანდრეს ძე.
77. ძეგნიური მიხეილ მათეს ძე.
78. იშნელი ზაქარია ნიკოლოზის ძე.
79. გვერდწითელი გაბრიელ ივანეს ძე.
80. მარუაშვილი შინა მაღაქიას ძე.
81. ბებურიშვილი ამბროსი ბესარიონის ძე.
82. გამყრელიძე სამსონ იოთამის ძე.
83. ხერხეულიძე მიხეილ ზურაბის ძე.
84. ჟღენტი ილარიონ მოსეს ძე.
85. კლიშიაშვილი ნესტორ მიხეილის ძე.
86. დალაქიშვილი ჯეგენი გიორგის ძე.
87. მგალობლიშვილი ვარლამ მიხეილის ძე.
88. უზურგუნიშვილი რაფაელ სოლომონის ძე.
89. კაიშაური ნიკოლოზ ანდრეას ძე.
90. ჩიბალაშვილი ივანე თედორეს ძე.
91. შამანაური მიხეილ შიოშ ძე.
92. დათიაშვილი ბესარიონ ბესარიონის ძე.
93. ბერძენიშვილი ივანე სიმონის ძე.
94. კეცხოველი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე.
95. კვარაცხელია ლავრენტი თადეოსის ძე.
96. კიკნაძე ალექსანდრე ილიას ძე.

საარჩევნო კამპანიაში მონაწილე დიდ პარტიათაგან, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია ფაქტობრივად ერთადერთ მემარჯვენე პოლიტიკურ ძალას წარმოადგენდა. დამფუძნებელი კრების არჩევნებში ასევე მონაწილეობდა პარტიისგან გამოყოფილი ნაციონალისტური პარტია, რომელსაც საარჩევნოდ წილად ხვდა 1917 წლის ბოლოს რუსეთის დამფუძნებელი კრების არჩევნებზე ეროვნულ-დემოკრატიულ საარჩევნო ნომერი – 8. მოქალაქეთა მიერ შეცდომის დაშვების თავიდან ასარიდებლად პარტია აქტიურად ცდილობდა ამომრჩევლისათვის გაეცნო თავისი ახალი საარჩევნო ნომერი.

The National Democratic Party was essentially the only right-wing political power among other major parties participating in the election campaign. The Nationalist Party, which had seceded from National Democratic Party, also participated in the elections of Constituent Assembly; the party used the National Democratic Party's election number 8, derived from their participation in the Constituent Assembly Elections held in 1917 in Russia. In order to avoid any misunderstanding among voters, the Nationalist Party actively tried to inform the public of its new election number.

◀ საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის საარჩევნო ბიულეტენი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N79.

Ballot paper of National Democratic Party of Georgia. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N79.

N3 საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა (ესერთა) პარტია

საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა (ესერთა) პარტია 1918 წლის ზაფხულში ჩამოყალიბდა, როგორც დამოუკიდებელი პოლიტიკური სუბიექტი. მისი წევრები ძირითადად რუსულ ესერთა პარტიის ამიერკავკასიის საოლქო განყოფილებაში მოღვაწეობდნენ. საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტია იდეოლოგიურად მკვეთრად მემარცხენე ძალას წარმოადგენდა. საარჩევნო სიაში წარმოდგენილი ჰყავდა პარტიის ლიდერები და აქტიური წევრები. პარტიის 73 კაციან საარჩევნო სიაში 5 ქალი კანდიდატი იყო (N31 მარიაში ჩხეიძე; N49 ნინო მახაბელი-ანდრონიკაშვილისა; N51 ოლღა სანიკიძე-ვალაბუევისა; N54 სოფიო ზარიძე; N68 ნინა ნადირაძე).

სია		ს. ს. ს. ს.	
1. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	2. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
3. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	4. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
5. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	6. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
7. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	8. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
9. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	10. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
11. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	12. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
13. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	14. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
15. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	16. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
17. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	18. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
19. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	20. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
21. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	22. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
23. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	24. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
25. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	26. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
27. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	28. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
29. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	30. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
31. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	32. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
33. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	34. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
35. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	36. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
37. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	38. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
39. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	40. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
41. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	42. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
43. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	44. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
45. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	46. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
47. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	48. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
49. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	50. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
51. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	52. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
53. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	54. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
55. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	56. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
57. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	58. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
59. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	60. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
61. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	62. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
63. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	64. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
65. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	66. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
67. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	68. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
69. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	70. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
71. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე	72. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე
73. მელიქიძე ლეონტი	მელიქიძე		

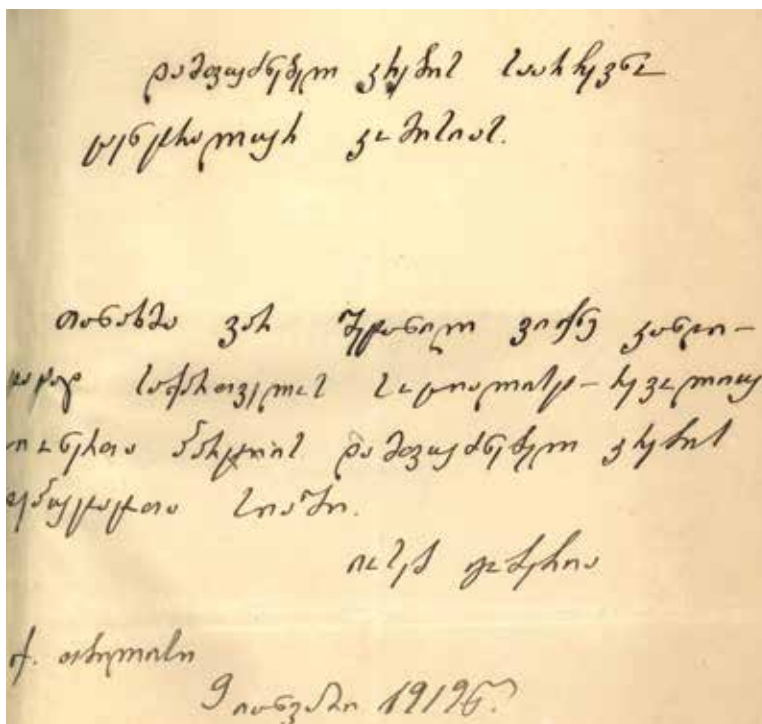
საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის მიერ ცენტრალური საარჩევნო კომისიისათვის წარდგენილი პარტიის საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N85.

List of candidates of Socialist-Revolutionary Party of Georgia submitted to the Central Election Commission. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N85.

N3 SOCIALIST-REVOLUTIONARY PARTY (SRP) OF GEORGIA

The Socialist-Revolutionary Party (SRP) of Georgia was established in summer 1918 as an independent political subject. Party members generally worked in the Russian Socialist-Revolutionary Party of Transcaucasia district division. Socialist-Revolutionary Party of Georgia was ideologically a distinctively left-wing political power. Party leaders and active members were included in the party list. Five women were presented as candidates on the party list comprised of 73 persons; N3 I Mariami Chkheidze; N49 Nino Machabeli-Andronikashvili; N51 Olga Sanikidze – Valabueva; N54 Sopio Zaridze; N68 Nina Nadiradze.

ეს დოკუმენტი პარტიის ლიდერის იოსებ გობეჩიას თანხმობის წერილი დამფუძნებელი კრების საკანდიდატო სიაში შეტანასთან დაკავშირებით. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N85.

SRP party leader, Ioseb Gobechia's letter of consent to enter the candidate list of the Constituent Assembly. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N85.

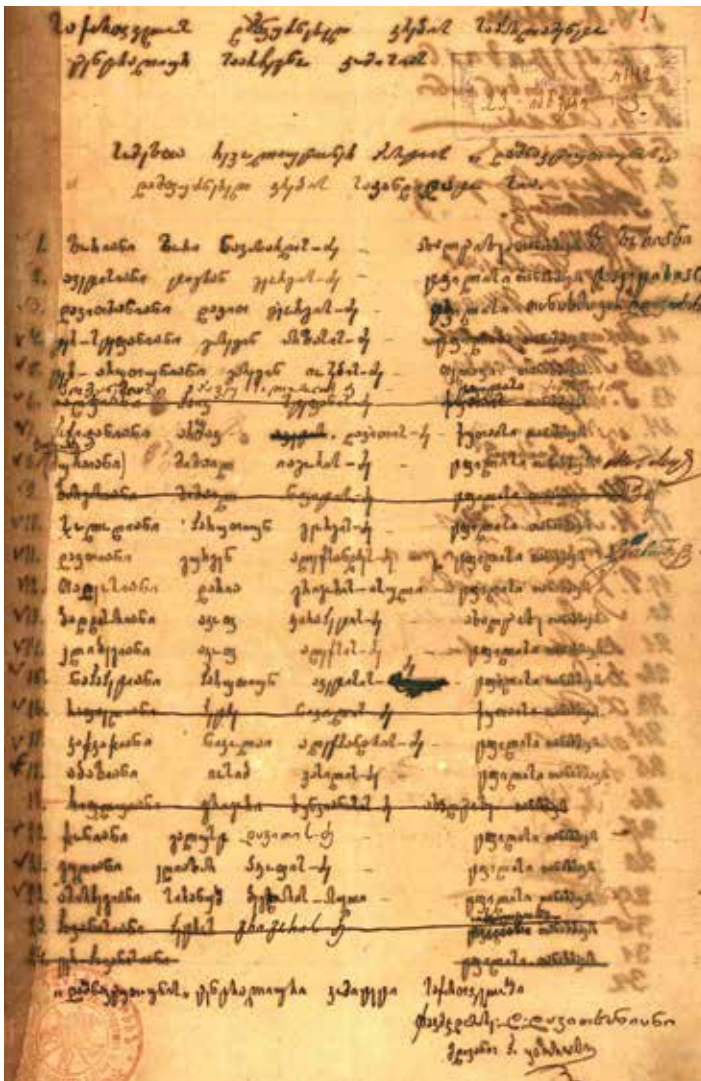
საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის საარჩევნო ბიულეტენი, გამეთი „შრომა“, N34, 1919 წლის 13 თებერვალი. გამეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Ballot paper of Socialist-Revolutionary Party of Georgia, newspaper "Shroma", case N34, 13 February 1919. The newspaper is preserved at Tbilisi State University Library.

N4 სომეხთა რევოლუციური პარტია – „დაშნაკცუთიუნი“

სომეხთა რევოლუციური პარტია – „დაშნაკცუთიუნი“ ამიერკავკასიის ერთ-ერთ ყველაზე ძველ პოლიტიკურ გაერთიანებას წარმოადგენდა, რომელიც 1890 წელს თბილისში შეიქმნა. მართალია, 1918 წლის ბოლოს მომხდარი სომხეთ-საქართველოს ომის გამო მას მოქალაქეთა კრიტიკა არ აკლდა, მაგრამ პარტიამ მაინც შეძლო ხმების მნიშვნელოვანი რაოდენობის მოგროვება. პარტიის საკანდიდატო სია ძირითადად თბილისში მცხოვრები სომხებისაგან შედგებოდა. პარტიის 19 კაციან საარჩევნო სიაში 2 ქალი კანდიდატი იყო (N11 დარია თადეოსიანი და N19 სირანუშ ამირბეგიანი).

N4 ARMENIAN PARTY IN GEORGIA – "DASHNAKTSUTYUN"

Armenian Party in Georgia – Dashnaktsutyun is one of the oldest political unions in Transcaucasia, it was established in 1890 in Tbilisi. Despite war between Armenia and Georgia in 1918 and the ensuing conflicts between individuals as a result of the war, the party received a considerable amount of votes in the election. The party list of candidates was composed primarily of Armenians residing in Tbilisi. Two women, N11 Daria Tadeosiani and N19 Siranush Amirbegiani, out of 19 total candidates were presented on electoral party list.

სომეხთა რევოლუციური პარტიის „დაშნაკცუთიუნის“ მიერ საარჩევნო კომისიისთვის წარდგენილი საკანდიდატო სია. დამოწმებულია პარტიის ბეჭდით და პარტიის თავმჯდომარის ხელმოწერით. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N75.

Armenian Party in Georgia – "Dashnaktsutyun" submitted candidates list to the election commission. The list is approved by the signature of party chairperson and party stamp. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N75.

საქართველოში
ჯამილის
დ. თავმჯდომარე.

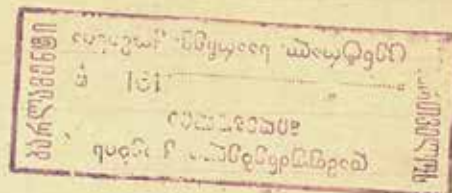
ვიხატავ, ჩემი კულისი დაუკრძალავი კერძი მიკვნილი
დღე და აქვითი ამი-ჯავალილი ზეა და ზეა ქართული
ქართული ზაქალ ბეზნებში მიკვნილი დღე დაუკრძალავი
ფაქრალ მენაბრება მიკვნილი № 4-ი ზით, ამიკვ
ქითვილი საქართველოში დაუკრძალავი კერძი მიკვნილი
დაუკრძალავი ზეა № 4-ი. თუ თქვენი ქართული
ვიქ დაუკრძალავი ზეა თითვილი, ქითვილი ზეა
თითვილი ფაქრალ მიკვნილი ჯამილის ზეა.

"დაშნაკუთუნის" — ის მიკვნილი ჯამილის საქართველოში

თავმჯდომარე: დ. დავითხანიანი
მკითხველი: ყაზმალი

16- იანვარი 1919 წელი.

"დაშნაკუთუნის" თავმჯდომარის დავით დავითხანიანის წერილი ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, საარჩევნო ნომრის მინიჭებასთან დაკავშირებით. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N75.

"Dashnaksutyun" chairperson Davit Davitkhaniani's letter to Chairperson of the Central Election Commission on granting the electoral number. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N75.

N5 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტია

საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტია, 1904 წლის აპრილში ჟენევის ქართულ პოლიტიკურ ფრაქციასთან კონფერენციაზე შეიქმნა. თავდაპირველად პარტია კოალიციური ტიპის პოლიტიკურ ორგანიზაციას წარმოადგენდა, რომელშიც გარდა უშუალოდ ფედერალისტთა პარტიის ბირთვისა (არჩილ ჯორჯაძე, გიორგი და ანდრია დეკანოზიშვილები) გაერთიანებული იყვნენ ეროვნულ-დემოკრატიული, ანარქისტული და სოციალ-რევოლუციონერთა ჯგუფებიც. 1919 წლის დამფუძნებელი კრების არჩევნებში პარტია აქტიურად მონაწილეობდა. საკანდიდატო სიაში წარმოდგენილი ჰყავდა პარტიის ლიდერები, კოალიციური მთავრობის ორი მოქმედი მინისტრი, ქართული სამეცნიერო წრისა და პარტიის აქტიური წევრები. 120 კაციან საარჩევნო საკანდიდატო სიაში 9 ქალი იყო (N26 ნინო ნაკაშიძე; N37 მელანია გველესიანი; N41 ალექსანდრა ბერეკაშვილი-სანიკიძისა; N43 თამარ ფალავანდიშვილი; N46 ელენე იმნაძე; N56 თამარ მაჭავარიანი; N65 აგრაფინა ბახტაძე N78 ლიუბა ჩხენკელი და N107 ანა იურკევიჩი).

N5 GEORGIAN SOCIALIST-FEDERALIST REVOLUTIONARY PARTY

The Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party was formed during the Georgian Factions Conference in Geneva in April 1904. From the very beginning, the party structure was similar to a coalition-like political organization in that in addition to the leading Federalists, Archil Jorjadze, Giorgi and Andria Dekanozishvilebi, there were united National-Democrats, Anarchists and Social-Revolutionaries. The party actively participated in the Constituent Assembly Elections of Georgia in 1919. Party leaders, two acting ministers of the coalition government, active members of Georgian academia and the party were presented in the candidate list. Out of a total of 120 candidates, nine women were nominated as electoral candidates: N26 Nino Nakashidze; N37 Melania Gvelesiani; N41 Aleksandra Berekashvili-Sanikidze; N43 Tamar Palavandishvili; N46 Elene Imnadze; N56 Tamar Machavariani; N65 Agrapina Bakhtadze N78 Liuba Chkhenkeli and N107 Anna Iurkevichi.

საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის საარჩევნო საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N68.

Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party's electoral candidate list. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N68.

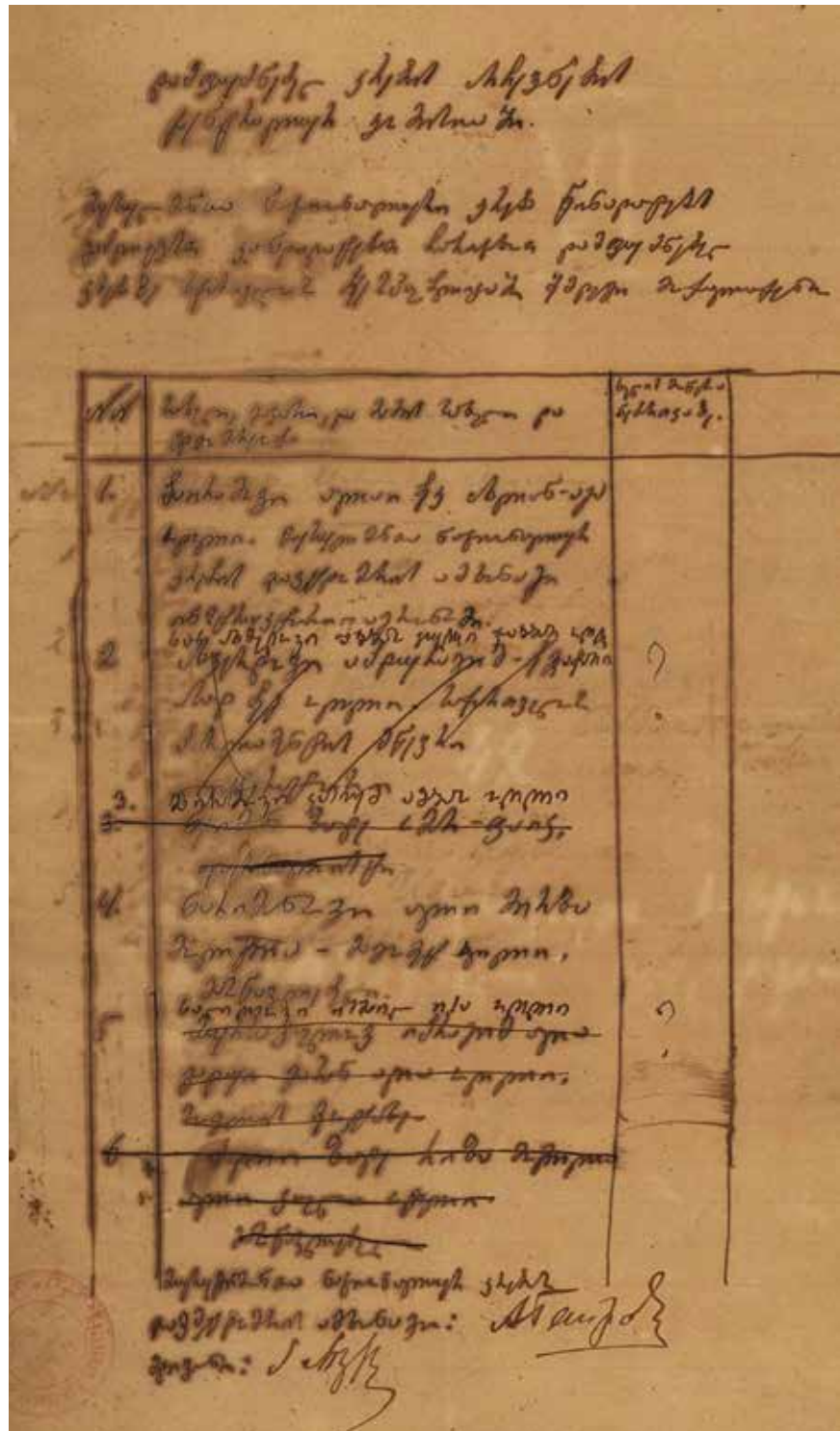

N6 საქართველოს მუსულმანთა ეროვნული საბჭო

N6 NATIONAL COUNCIL OF MUSLIMS

საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილეობდა საქართველოს მუსულმანთა ეროვნული საბჭო, რომელმაც საარჩევნო კომისიას ქართულ და რუსულ ენაზე შედგენილი 5 კაციანი საკანდიდატო სია წარუდგინა. საკანდიდატო სია დამოწმებულია ეროვნული საბჭოს ბეჭდითა და საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის საკანდიდატო სიის პირველი ნომრის ბაირამოვი ალიბეგ ასლან აღა ოღლის ხელმოწერით.

The National Council of Muslims of Georgia participated in the Elections of Constituent Assembly of Georgia. The party submitted its candidate list of five people in Georgian and Russian languages to the election commission. The candidate list was approved by the National Council stamp and signature of Council's deputy; set as the first number in the candidate's list, Bairamovi Alibeg Aslan Agha Oghli.

Дополнительная Справка
Кандидатов в Чрезвычайное Собрание
Гурии, избранное Национальным
Собранием мусульман Гурии.

№	Имя и Отчество	Родина и адрес на жительство
✓ 1.	Халил-Ахмедов Аббас-Кире басадари омур, мусульман.	Самурган. Шумов
2.	Сыуагоб Гаман Дехт Рауаг, Дех омур. Сынгомур	
✓ 3.	Бадрамов Касим Аббас омур. Касимов Мусавир.	Самурган. Самурган
4.	Киреиш Алаага Аб Бадрамов омур. Киреиш	Самурган. Шумов
✓ 5.	Халимов Мамедов Аб омур. Мамедов Мамед.	Самурган. Нов. Таври

Президент Национального
Собрания мусульман Гурии
А. Шумов

Секретарь. Мамедов

1. - Мамедов
2. - Шумов
3. - Мамедов

საქართველოს მუსულმანთა ეროვნული საბჭოს საკანდიდატო სია. რუსულ და ქართულ ენაზე – დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N83.

Candidate list of National Council of Muslims of Georgia. The document in Russian and Georgian languages is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N83.

N7 საქართველოს რადიკალ-დემოკრატიულ ბლესთა პარტია

არჩევნებში მონაწილე საქართველოს რადიკალ-დემოკრატიულ გლეხთა პარტია მემარჯვენე იდეოლოგიის პოლიტიკურ სუბიექტს წარმოადგენდა. 1921 წელს ეროვნულ-დემოკრატებთან და ეროვნულ (ნაციონალისტურ) პარტიასთან ერთად ჩამოაყალიბა კოალიციური ტიპის „საქართველოს დემოკრატიული პარტია“. რადიკალ-დემოკრატიულ გლეხთა პარტიის საარჩევნო საკანდიდატო სიაში წარმოდგენილი იყვნენ მოქმედი ეროვნული საბჭოს (პარლამენტის) წევრი დავით ჩიქოვანი, ცნობილი მკვლევარი და მოგზაური თედო სახოკია, შემდგომში ცნობილი რეჟისორი ალექსანდრე (სანდრო) ახმეტელი და მწერალი შიო დედაბრიშვილი (არაგვისპირელი). პარტიის მიერ საარჩევნო კომისიისათვის წარდგენილ 50 კაციან საკანდიდატო სიაში 1 ქალი კანდიდატიც იყო (N24 ნადეჟდა შალამბერიძე).

N7 RADICAL-DEMOCRATIC LABOUR PARTY OF GEORGIA

The Radical-Democratic Labour Party of Georgia, was a political subject representative of the right-wing ideology. The party later formed a coalition "Democratic Party of Georgia" together with the National Democrats and National (Nationalistic) party in 1921. Radical-Democratic Labour Party of Georgia's electoral candidate list included an acting member of the National Council (Parliament) Davit Chikovani, a well-known researcher and traveler Tedo Sakhokia, a then-famous film director Aleksandre (Sandro) Akhmeteli, and writer Shio Dedabrishvili (Aragvispireli). Only one women, N24 Nadezda Shalamberidze, was included on the candidate list out of 50 people.

◀ საქართველოს რადიკალ-დემოკრატიულ გლეხთა პარტიის საარჩევნო საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N71.

Electoral candidate list of Radical-Democratic Party of Georgia. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N71.

N8 საქართველოს ეროვნული პარტია

საქართველოს ეროვნული პარტია პოლიტიკური სუბიექტი, რომელიც დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილეთა შორის იდეოლოგიურად ყველაზე მემარჯვენე გახლდათ. 1918 წლის შემოდგომაზე ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას გამოეყო რადიკალური მემარჯვენე ნაციონალისტური ჯგუფი და შექმნეს ეროვნული-ნაციონალისტური პარტია. პარტიას გააჩნდა თავისი ოფიციალური ბეჭდვითი ორგანო, სხვადასხვა დროს „სალი კლდის“ და „კლდის“ სახელით გამოშვებული. პარტიამ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას 25 კაციანი სია გადაუგზავნა. სია ეროვნული საბჭოს (პარლამენტის) მოქმედი წევრებით, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ყოფილი ლიდერებით იყო დაკომპლექტებული. სიაში არ იყო არცერთი ქალი და ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი კანდიდატი.

N8 NATIONAL PARTY OF GEORGIA

The National Party of Georgia was the leading ideologically right-wing party amongst participants in the Elections of the Constituent Assembly. In autumn 1918, radical Nationalistic Group seceded from the National Democratic Party and formed the National-Nationalistic party. The party's official publication was known at different times by the names of "Sali Klde" and "Klde". The party submitted a list of 25 candidates to the Central Election Commission that was composed of acting members of the National Council and former leaders of National-Democratic party. The list did not include any women or representatives of ethnic minorities.

საქართველოს ეროვნული პარტიის მიერ, დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიისათვის წარდგენილი საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N81.

Candidate list of National Party of Georgia submitted to the Central Election Commission. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N81.

25. ✓ *Բաղնիքի խորհուրդի*
 26. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 27. ✓ *Գոյաշենի քաղաքի քաղաքապետի*
 28. ✓ *Դավաթենի քաղաքի քաղաքապետի*
 29. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 30. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 31. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 32. ✓ *Դավաթենի քաղաքի քաղաքապետի*
 33. ✓ *Դավաթենի քաղաքի քաղաքապետի*
 34. ✓ *Գոյաշենի քաղաքի քաղաքապետի*
 35. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 36. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 37. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*
 38. ✓ *Երևանի քաղաքի քաղաքապետի*

[illegible]

Employment 21/12/2004
1.556
0.1524

b n 2

[illegible]

გვარს, ნაბედი და მამის ნაბედი.

१०६३५४७८

[illegible][illegible]

1123
1123
1123

N9 საქართველოს მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა მაშვრალთა პარტია

საქართველოს მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა მაშვრალთა პარტია, დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკური სუბიექტი 1918 წელს გამოეყო სოციალისტ-ფედერალისტთა მთავარ ჯგუფს. მაშვრალთა ჯგუფის რადიკალური მემარცხენე შეხედულებები მიუღებელი აღმოჩნდა ფედერალისტთა პარტიისათვის. პოლიტიკური განხეთქილება საქართველოს ეროვნულ საბჭოში დაიწყო, რის შემდეგაც საბჭოს წევრი ალექსანდრე წერეთელი ფედერალისტთა ფრაქციიდან გარიცხეს. დამფუძნებელი კრების არჩევნებამდე, 1919 წლის 2 თებერვალს, გაიმართა ქალაქ თბილისის საბჭოს არჩევნები, რომელშიც მაშვრალთა პარტიამ მოულოდნელად მანდატი მოიპოვა. დამფუძნებელი კრების არჩევნებზე პარტიას წარდგენილი ჰქონდა 38 კაციანი საკანდიდატო სია, რომელშიც 3 ქალი კანდიდატი იყო (N20 ნინო დგებუაძე; N28 შუაშანიკა ქავთარაძე და N34 ნადეჟდა ჩიკვაიძე).

N9 LEFT-WING SOCIALIST-FEDERALIST PARTY OF GEORGIA

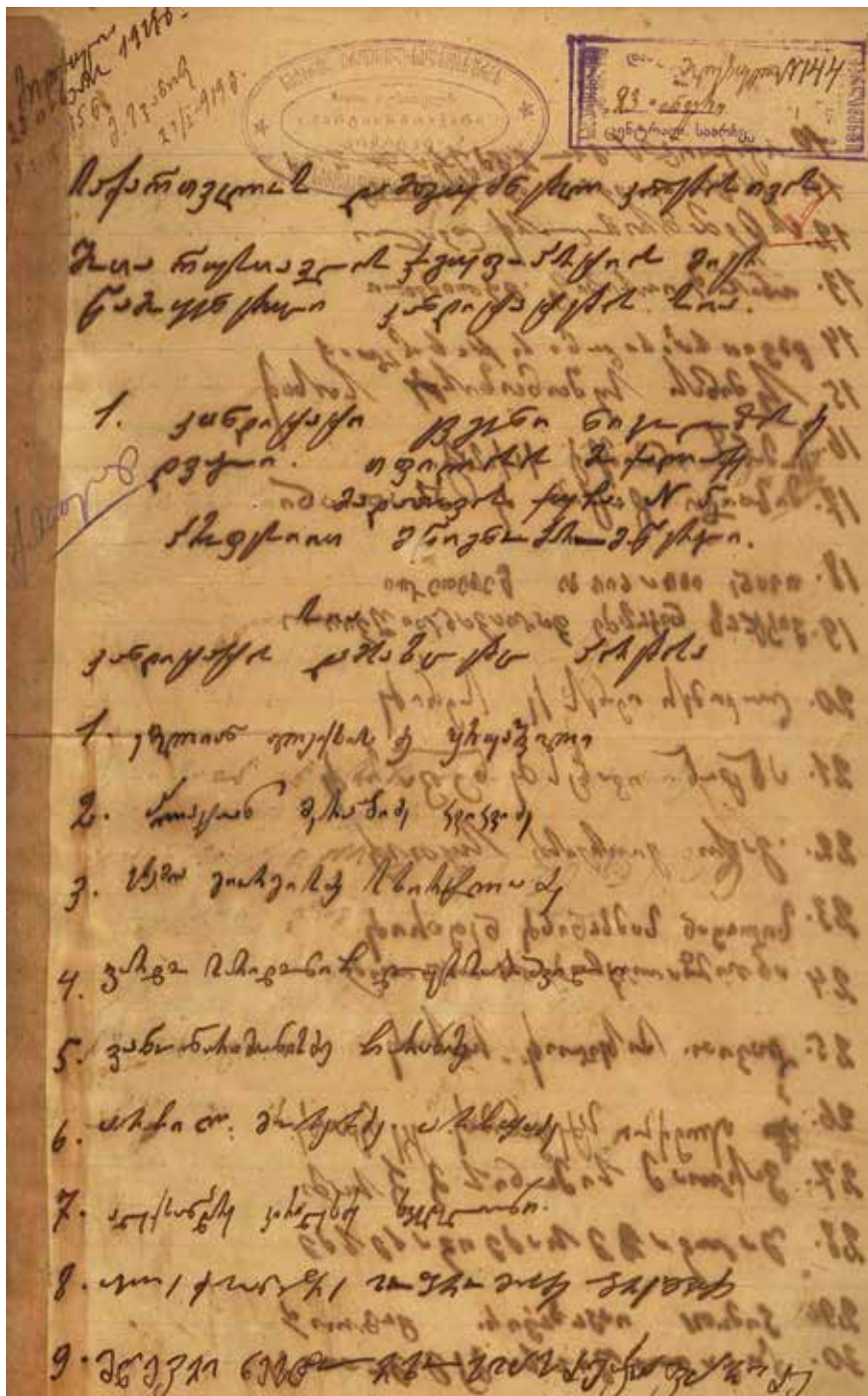
The Leftists Socialist-Federalist Party of Georgia, the participant of the Elections of the Constituent Assembly, seceded from the major group of Socialist-Federalists in 1918. Socialists' radical leftist views were unacceptable to the Federalist Party. The political dissent began in the National Council when Aleksandre Tsereteli, a member of the council was expelled from the Federalists faction. Prior to the Elections of the Constituent Assembly, the Tbilisi City Council Election was held on 2 February 1919, where Leftists unexpectedly won a mandate. The party put forward a 38-member candidate list that included three women, N20 Nino Dgebuadze; N28 Shushanika Kavtaradze and N34 Nadezhda Chikvaidze.

◀ საქართველოს მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა მაშვრალთა პარტიის საკანდიდატო სია. დამონმებული პარტიის ბეჭდით. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N82.

Candidates list of Left Socialist-Federalist Party of Georgia. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N82.

N10 შოთა რუსთაველის ჯგუფ-პარტია

საინტერესოა, რომ აღნიშნული პოლიტიკური სუბიექტი დამფუძნებელი კრების არჩევნებზე მხოლოდ 1 კანდიდატით იყო წარდგენილი – მწერლისა და მწიგნობრის ევგენი დვალის სახით. წარდგენის ბარათს ხელს აწერდა 55 პირი. საკანდიდატო სია დამოწმებულია პარტიის მთავარი კომიტეტის ბეჭდით.

N10 PARTY OF RUSTAVELI GROUP

The Party of Rustaveli Group presented only one candidate at the Elections of the Constituent Assembly, Evgeni Dvali, a writer and intellectual. The card for Dvali's nomination was signed by 55 people. The candidate list was approved by the major committee's stamp.

შოთა რუსთაველის ჯგუფ-პარტიის საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N77.

Candidates list of Party/Group of Rustaveli. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N77.

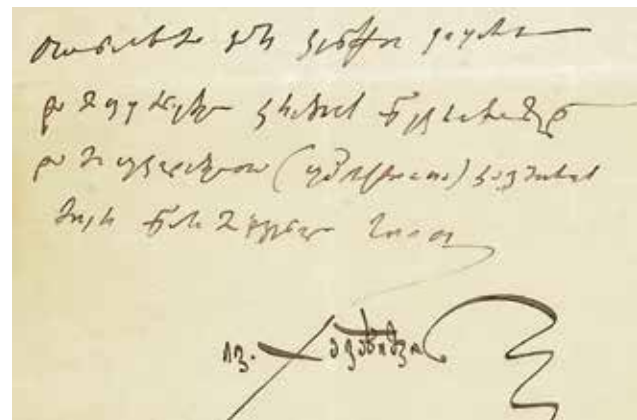
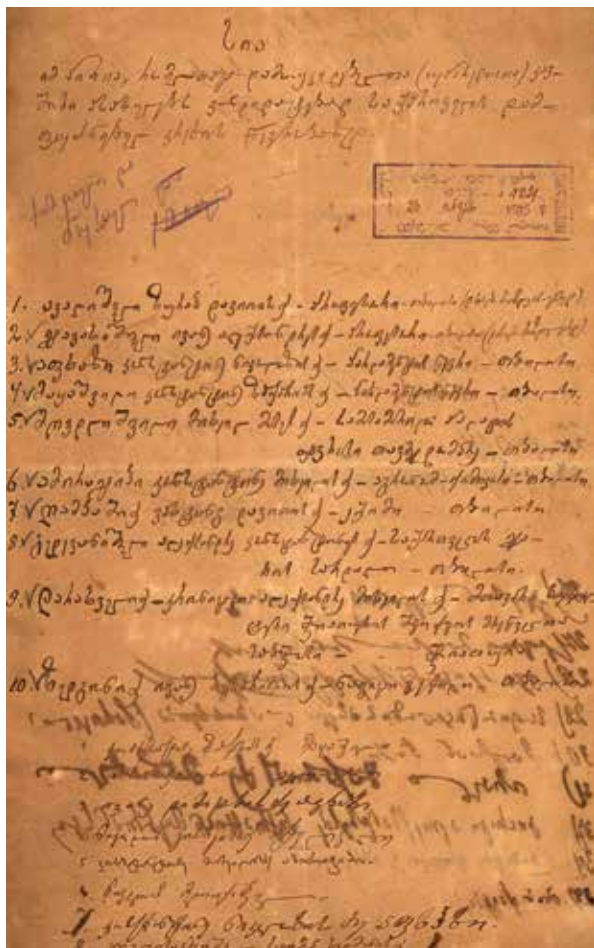

N11 დამოუკიდებელთა (უპარტიოთა) კავშირი

აღნიშნული საკანდიდატო სიით დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილეობას იღებდნენ ქართული ინტელექტუალური საზოგადოების გამორჩეული წევრები, რომლებიც არცერთ დიდ პოლიტიკურ გაერთიანებას არ მიეკუთვნებოდნენ. სიაში წარმოდგენილი იყვნენ მოქმედი ეროვნული საბჭოს (პარლამენტის) წევრები გენერალი კონსტანტინე აფხაზი და პოეტი კოტე მაყაშვილი, ცნობილი იურისტი და დიპლომატი ზურაბ ავალიშვილი, თბილისის ქართული უნივერსიტეტის (1918 წლის სექტემბრიდან სახელმწიფო უნივერსიტეტის) დამფუძნებელი პროფესორი ივანე ჯავახიშვილი, ცნობილი ექიმი ვახტანგ ღამბაშიძე და სხვები. საკანდიდატო სიაში სულ 10 კანდიდატი იყო წარმოდგენილი.

N11 UNION OF (NON-PARTY) INDEPENDENTS

Some distinguished members of Georgian intelligentsia contested the elections of the Constituent Assembly without membership in any major political unions. The candidate list of independents included acting members of the National Council (Parliament) General Konstantine Abkhazi, poet Kote Makashvili, a well-known lawyer and diplomat, Zurab Avalishvili, the founder of Tbilisi Georgian University, Ivane Javakhishvili (since September 1918 known as state university), the famous doctor, Vakhtang Ghambashidze, among others. Only 10 candidates were presented on this candidate list.

პროფესორ ივანე ჯავახიშვილის მიერ ხელმოწერილი თანხმობის წერილი არჩევნებში მონაწილეობასთან დაკავშირებით. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N86.

A letter of consent signed by Professor Ivane Javakhishvili on participation in the elections. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N86.

დამოუკიდებელთა (უპარტიოთა) კავშირის მიერ დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის წარმოდგენილი საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N86.

Candidates list of Union of (Non-Party) Independents submitted for elections of the Constituent Assembly. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N86.

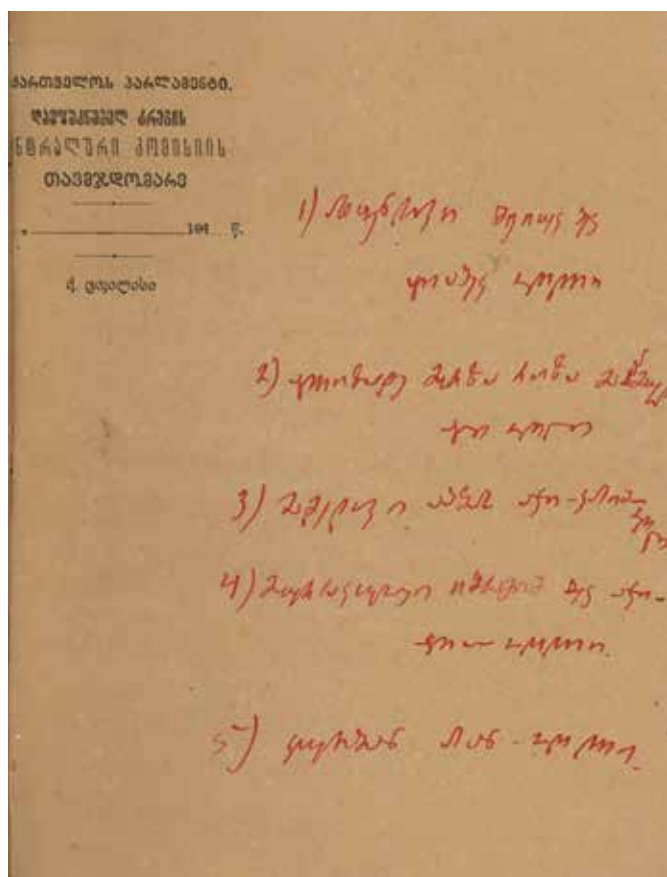
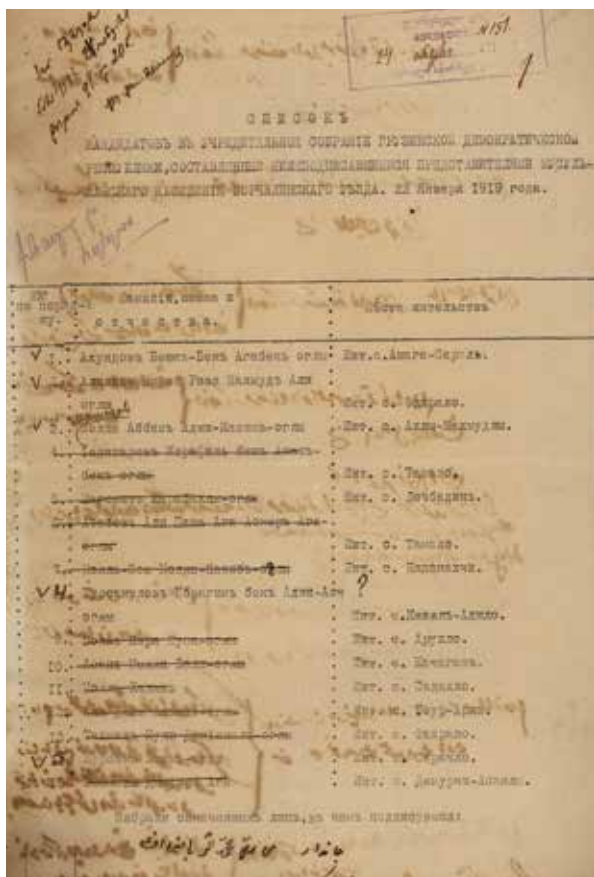

N12 ბორჩალოს მაზრის მუსულმანების საკანდიდატო სია

საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას, ხუთკაციანი საკანდიდატო სია წარუდგინეს ბორჩალოს მაზრის მცხოვრებლებმა. პოლიტიკური სუბიექტის საკანდიდატო სიები და ბიულეტენები ძირითადად აზერბაიჯანულ და რუსულ ენაზე შეადგინეს, თუმცა, გარკვეული ნაწილი ქართულ ენაზეც დაიბეჭდა.

N12 GROUP OF MUSLIMS FROM BORCHALO DISTRICT CANDIDATES LIST

Residents of the Borchalo district submitted a five-person candidate list to the Central Election Commission for the Elections of the Constituent Assembly of Georgia. The candidate list of political subjects and ballot papers were compiled primarily in Azerbaijani and Russian languages, although some sections were printed in Georgian as well.

ბორჩალოს მაზრის მუსლიმთა საკანდიდატო სია საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N84.

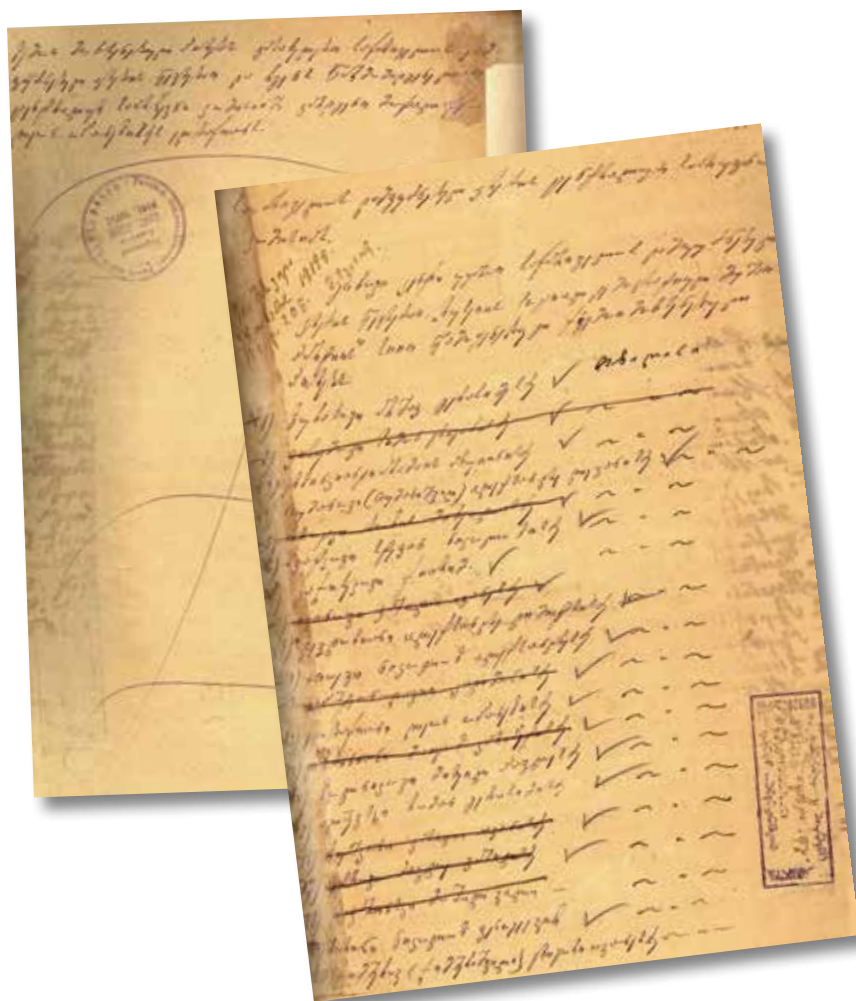
Candidate list of Group of Muslims from Borchalo District submitted for the elections of the Constituent Assembly of Georgia. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N84.

N13 რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილეობას იღებდა პარტია, რომლის წამყვანი ძალაც 1918 წლის ნოემბრიდან უკვე დამოუკიდებლად არსებობდა საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის სახით. რუსული პარტიის ამიერკავკასიის საოლქო კომიტეტის წევრები არჩევნებში საკმაოდ სუსტად იყვნენ წარმოდგენილი და საარჩევნო სიაში მხოლოდ 12 კანდიდატი ჰყავდათ. სიის პირველი ნომერი რუსეთის დუმის ყოფილი დეპუტატი არშაკ ზურაბოვი გახლდათ.

N13 RUSSIAN SOCIAL DEMOCRATIC LABOUR PARTY

The party participated in the Elections of the Constituent Assembly of Georgia under the name "Russian Social Democratic Labour Party", though its leading force had already existed independently since November, 1918 under the name of Social Democratic Labour Party of Georgia. Russian Trans-Regional Committee party members had weak representation in these elections with just 12 candidates on the electoral list. A former MP of the Russian Duma, Arshak Zurabovi, occupied the first position on the list.

რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის მიერ დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის წარდგენილი საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N72.

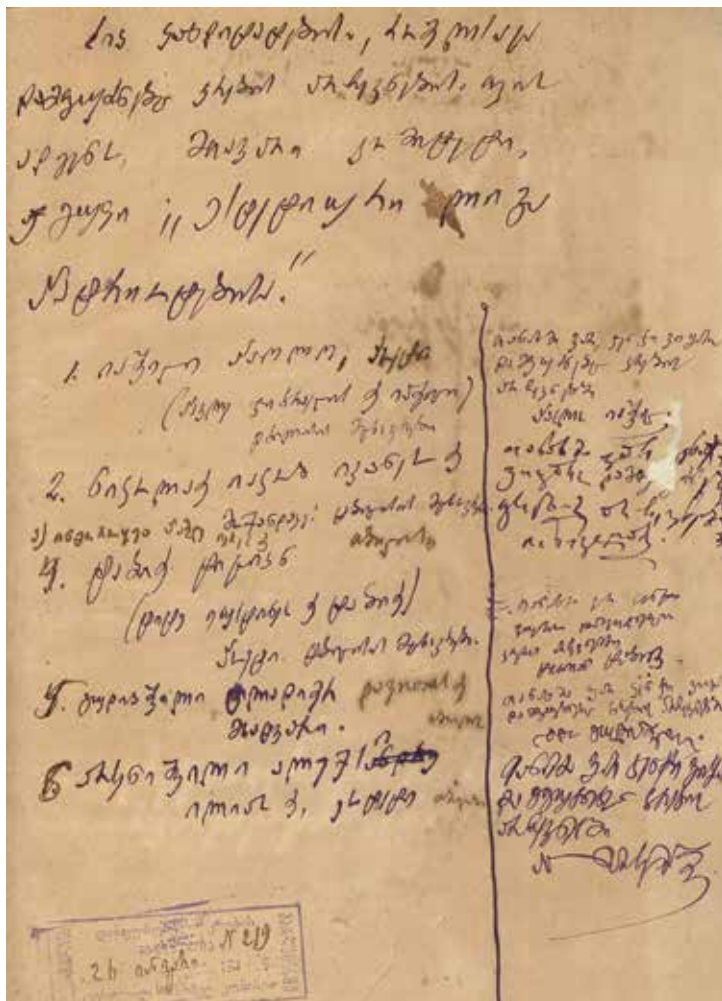
Candidates list of Russian Social Democratic Labor Party submitted for the Constituent Assembly Elections. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N72.

N14 „ესთეტიური ლიგა პატრიოტებისა“

საინტერესოა, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მონაწილეობას იღებდა საარჩევნო სუბიექტი, რომელიც ხელოვანებს აერთიანებდა. ესთეტიური ლიგის საარჩევნო საკანდიდატო სია პოეტებს პაოლო იაშვილს და ტიცთან ტაბიძეს, მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძეს, ლიტერატურათმცოდნე და პუბლიცისტ პავლე ინგოროვას, მხატვარ ლადო გუდიაშვილსა და ხელოვან ალექსი არსენიშვილს აერთიანებდა.

N14 "AESTHETIC LEAGUE OF PATRIOTS"

Interestingly, an electoral subject composed of artists participated in the Elections of the Constituent Assembly of the Democratic Republic of Georgia. Aesthetic league of patriots' candidate list included the poets Paolo Iashvili and Titsian Tabidze, sculptor Iakob Nikoladze, a specialist in literature and publicist, Pavle Ingorokva, painter Lado Gudiasvili and artist Aleksi Arsenishvili.

„ესთეტიური ლიგა პატრიოტებისა“-ს მიერ დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის წარდგენილი საკანდიდატო სია. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N87.

Candidates list of "Aesthetic League of Patriots" submitted for the Elections of the Constituent Assembly. The document is preserved at the Central Historical Archive, the Foundation 1834, Description 2, Case N87.

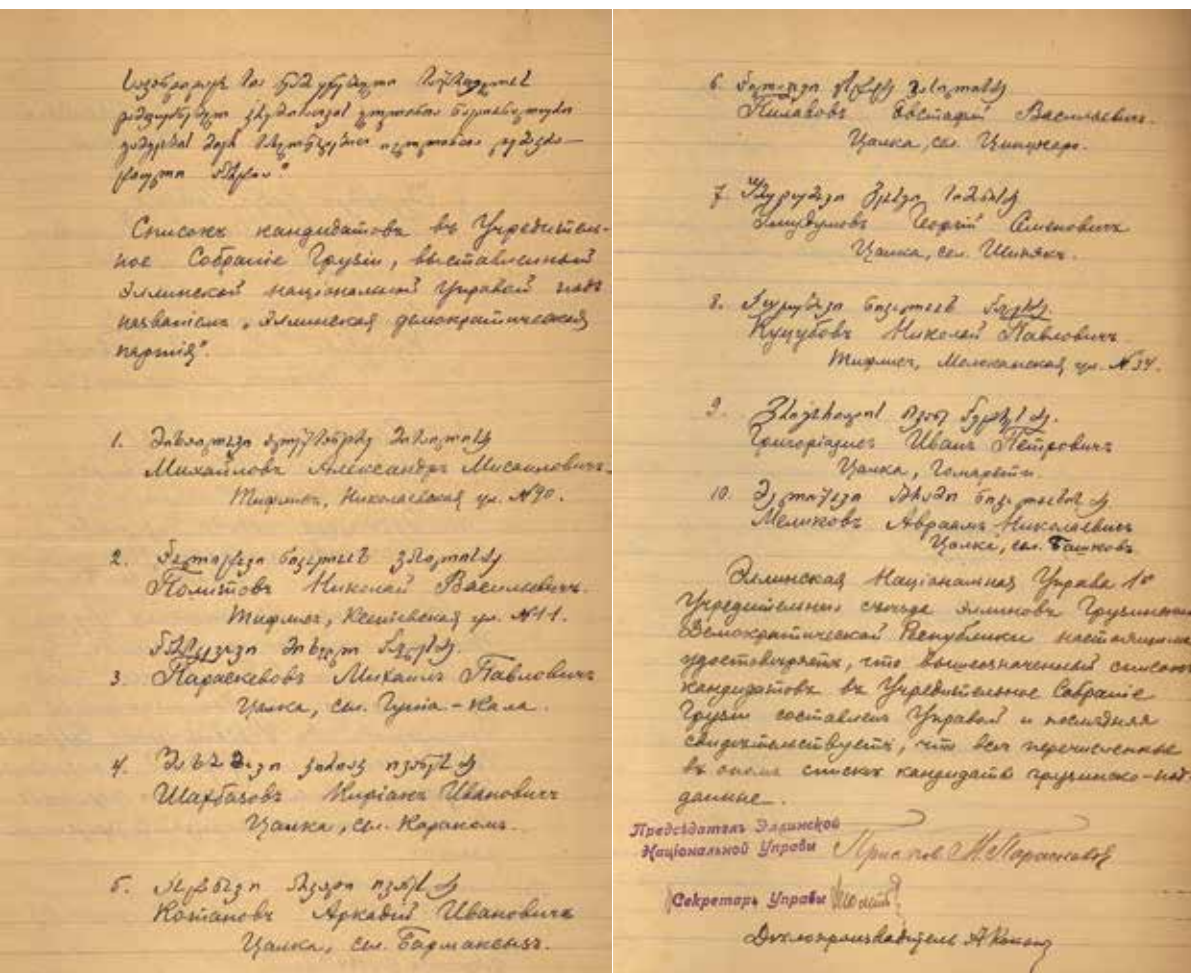

N15 ელინთა დემოკრატიული პარტია

არჩევნებში მონაწილეობას იღებდა ბერძენთა (ელინთა) დემოკრატიული პარტია. პოლიტიკურმა სუბიექტმა ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას 10 კაციანი საკანდიდატო სია წარუდგინა. სიაში პირველი ნომერი იყო საქართველოს ეროვნული საბჭოს წევრი, 13 სექტემბრის კანონის შედეგად ეროვნულ საბჭოში ეთნიკური უმცირესობის კვოტით შეყვანილი დეპუტატი ექიმი ალექსანდრე მიხაილოვი.

N15 DEMOCRATIC GROUP OF GEORGIAN HELLENES

Democratic Group of Georgian Hellenes contested the elections. The political subject submitted a 10-person candidate list to the Central Election Commission. The first on the list was a doctor, Aleksander Mikhailov, who was a member of the National Council of Georgia. Mikhailov entered the council through the ethnic minority quota as a result of the law adopted on 13 September of the previous year.

ელინთა დემოკრატიული
პარტიისმიერ
დამფუძნებელი კრების
არჩევნებისათვის
წარდგენილი
საკანდიდატო სია.
დოკუმენტი დაცულია
საქართველოს
ცენტრალურ საისტორიო
არქივში, ფონდი 1834,
აღწერა 2, საქმე N76.

Candidates list of
Democratic Group
of Georgian Hellenes
submitted for the
elections. The document
is preserved at the
Central Historical Archive,
the Foundation 1834,
Description 2, Case N76.

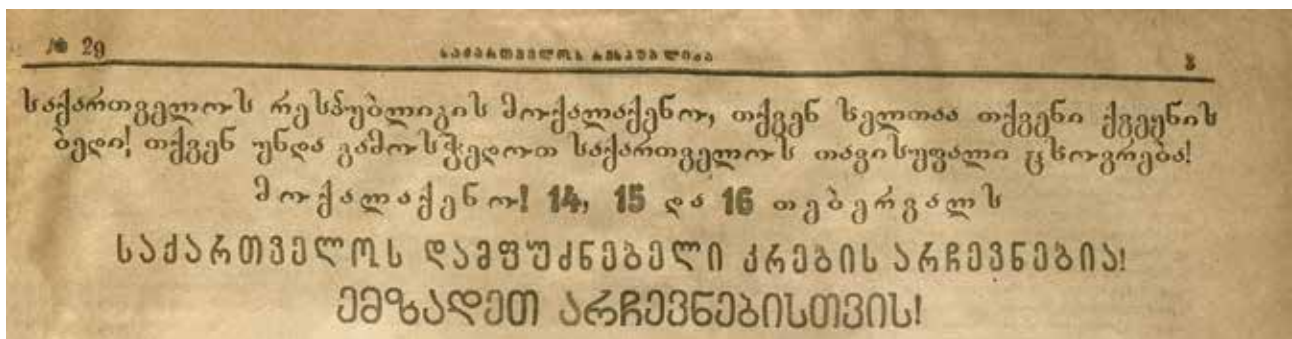

საარჩევნო კამპანია

დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მოქალაქეთა მონაწილეობის პოლიტიკური მნიშვნელობის შესახებ, მთავრობის მოწოდებები და მიმართვები აქტიურად იბეჭდებოდა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის ოფიციალურ ორგანოში გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“.

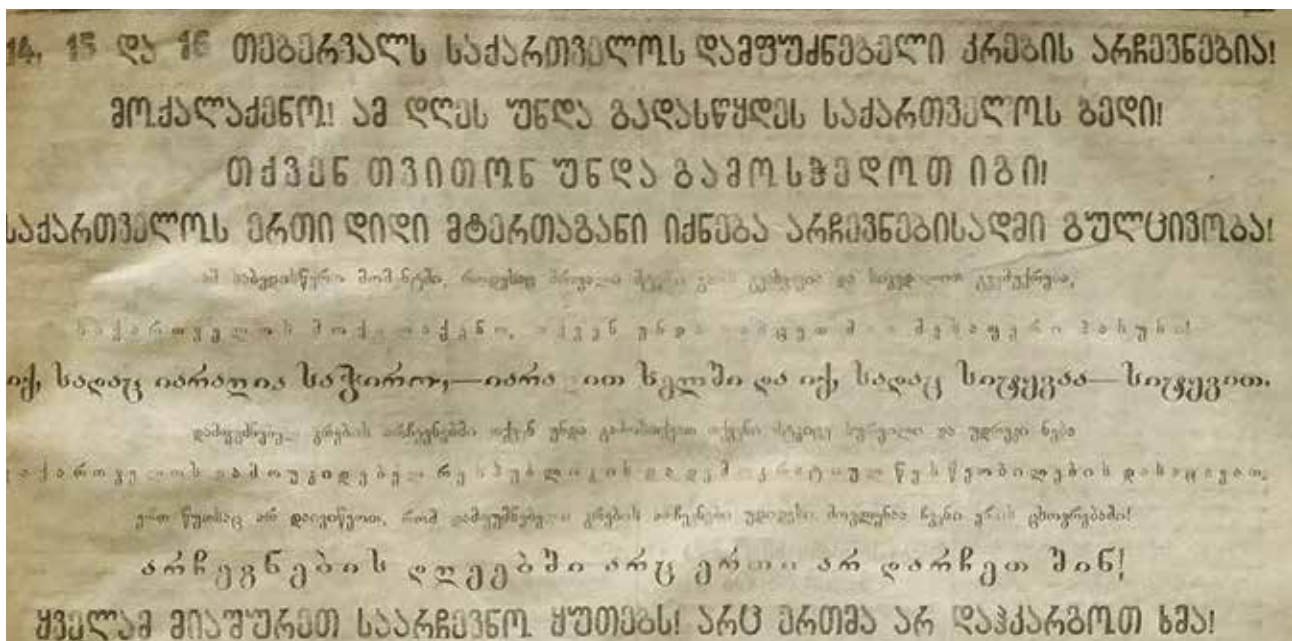
ELECTION CAMPAIGN

Politically significant government calls and appeals were directed to citizens in order to encourage their active participation in the Elections of the Constituent Assembly. These calls were regularly printed in the official body of the government of the Democratic Republic of Georgia, newspaper "the Republic of Georgia".

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“ N29. 6 თებერვალი 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

The newspaper "Republic of Georgia" N29. 6 February 1919 year. The newspaper is preserved at TSU library.

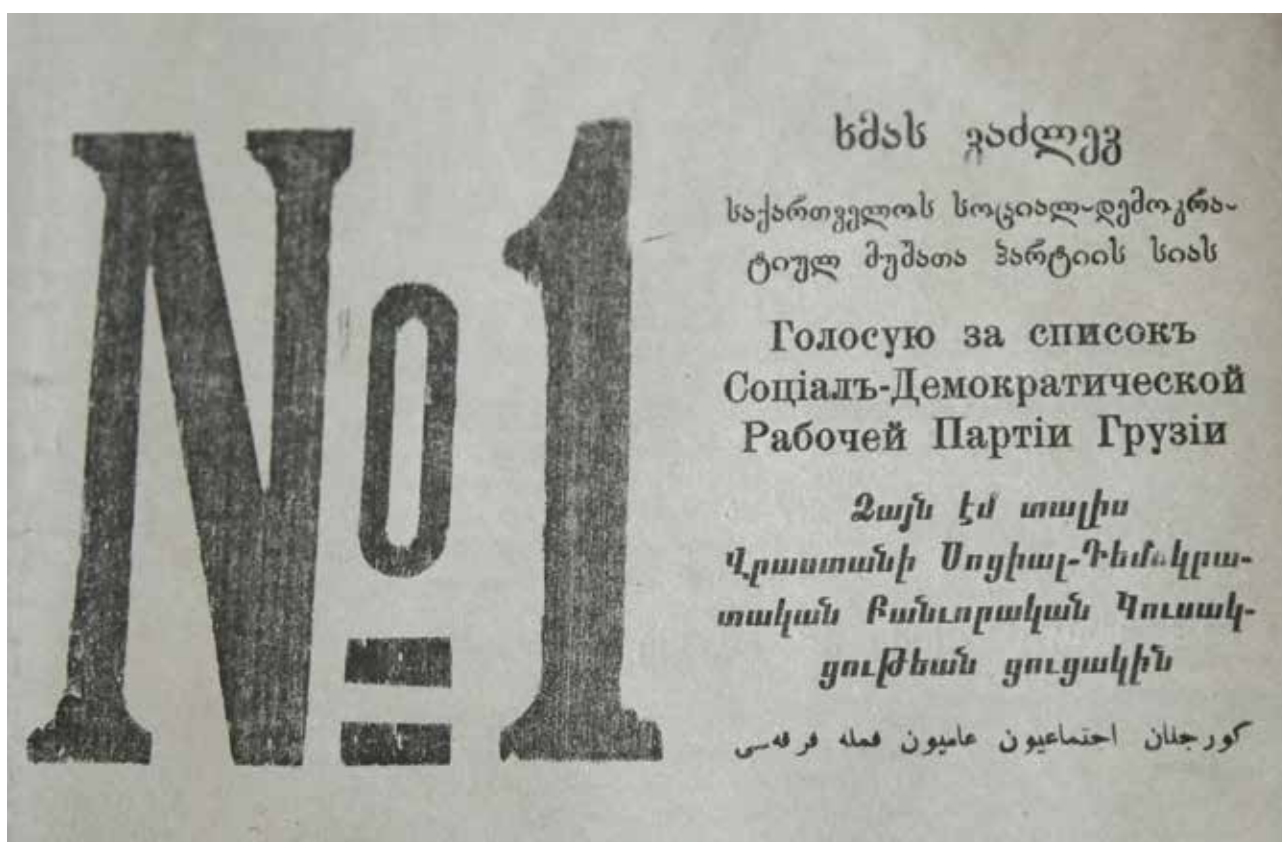

გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“ N36. 14 თებერვალი 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

The newspaper "Republic of Georgia" N36. 14 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია, საარჩევნო კამპანიას აქტიურად აწარმოებდა. კამპანიის განხორციელების ძირითად საშუალებას პარტიული პრესა და საჯარო შეხვედრები წარმოადგენდა. პრესაში იბეჭდებოდა საარჩევნო პროგრამა, მოწოდებები, საკანდიდატო სია, საარჩევნო ბიულეტენი და პარტიული ორგანიზაციების განცხადებები. სიანტერესოა, რომ საარჩევნო მასალები იბეჭდებოდა საქართველოში მცხოვრები ყველა ძირითადი ეთნიკური ჯგუფების მშობლიურ ენაზე.

Social-Democratic Labour Party of Georgia ran an active election campaign. Major campaign components included the party's press and public meetings. The Electoral Program, public calls, candidates list, ballot paper and party statements were published in the press. Notably, election materials were printed in all major native languages of ethnic minorities living in Georgia.

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ოთხენოვანი საარჩევნო მოწოდება. გაზეთი „ერთობა“ N24, 31 იანვარი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Social- Democratic Labour Party of Georgia's electoral call in four languages. The newspaper "Ertoba" N24, 31 January 1919. Newspaper is preserved at TSU library.

მუშეობა!

ნ. მ. კალადაძე

ომიანობის ხანაში მუშებს სწავრძლივით ბრძოლით მოა-
ზიებულნი უფლებანი ეუფლებნ დაჯარვებს.

სოციალ-დემოკრატებმა საქართველოში მოიპოვეს 8 სა-
ათის სამუშაო დღე და უსრუესესად ჯერ გავრცირება თავი-
სუფლება და შრომის დაცვა.

სპა მიეცით მუშათა პარტიის სიას
№. 1.

მოქალაქენო!

გ. კ. ხახიძე

ომიანობის ხანაში თითქმის მოკლე ქუეყანა დაიძმა.
კერძოთ რუსეთში მიმდინამო დიდძალი ხალხი იმსხვერპლა.

სოციალ-დემოკრატებმა ისინი საქართველოს მცხოვრე-
ბნი მიმდიდისებენ.

სპა მიეცით სოც.-დემოკრატ. სიას
№. 1.

მოქალაქენო!

ვ. ვ. ვაშაკიძე

საჯიონაღლისტები მუდამ იმის განხლებს ელტვიან.
მათ ხალხის სისხლი არ ეჩანებოთ.

სოციალ-დემოკრატებმა მძვიდობიანობის მოტრფიალება.
სოციალ-დემოკრატებმა შესძლეს სომხეთთან დროზე იმის
დაბოლოება.

სპა მიეცით სოც.-დემოკრატ. სიას
№. 1.

მოქალაქენო!

ირაკლი წერეთელი

მოქალაქე! ამჟამად საქართველოს მოსახლეობის მსხვერპლი შეიქმნა.

სოციალ-დემოკრატებმა ისინი საქართველოს რესპუბლიკა ბარბაროსულ ბრძოლაში შეიჭრეს.

**საქართველოს სოც.დემოკრ. სიას
№ 1.**

მოქალაქენო!

ნ. კახიძე

მოქალაქე! საქართველოს მოსახლეობის მსხვერპლი.

საქართველოს მოსახლეობის იდეების დემოკრატიის საფუძველი შეიქმნა.

სოციალ-დემოკრატებმა დაამყარა საქართველოში რევოლუციონური წეს-რიგი.

**საქართველოს ჯორჯელ ნომერს
№ 1.**

მოქალაქენო!

ნ. კახიძე

მოქალაქე! საქართველოს მოსახლეობის მსხვერპლი.

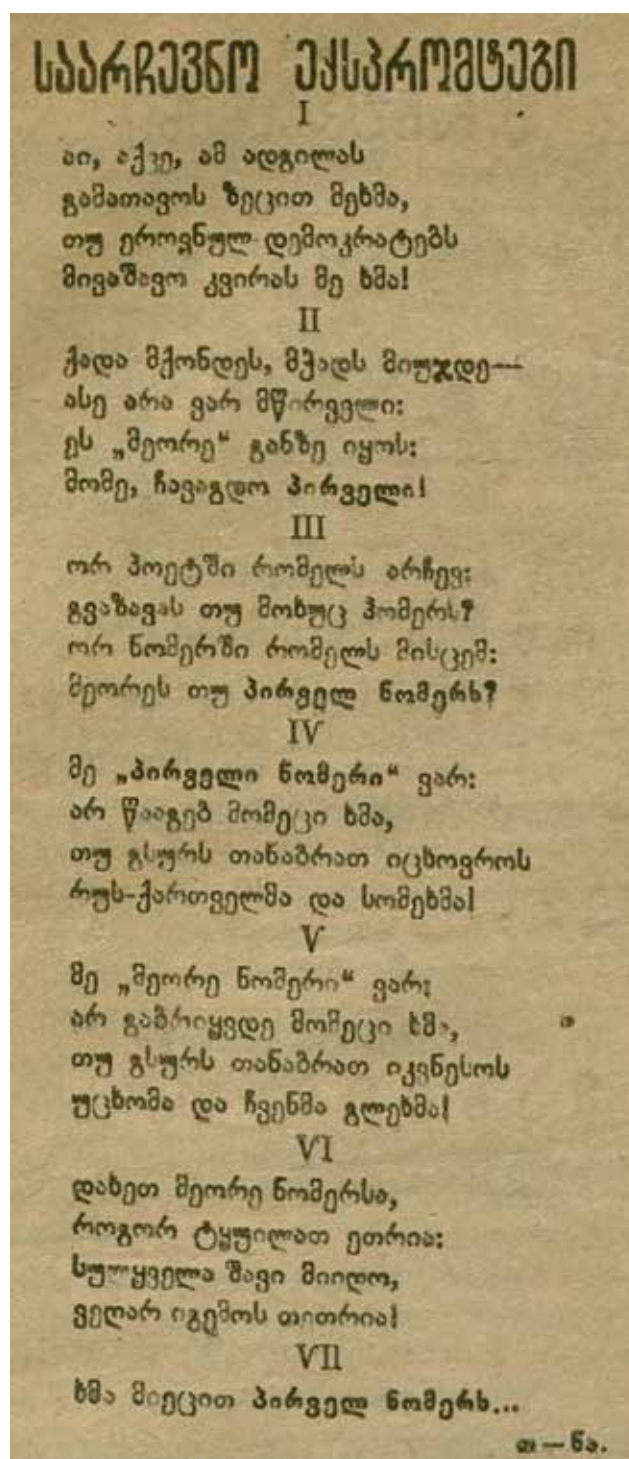
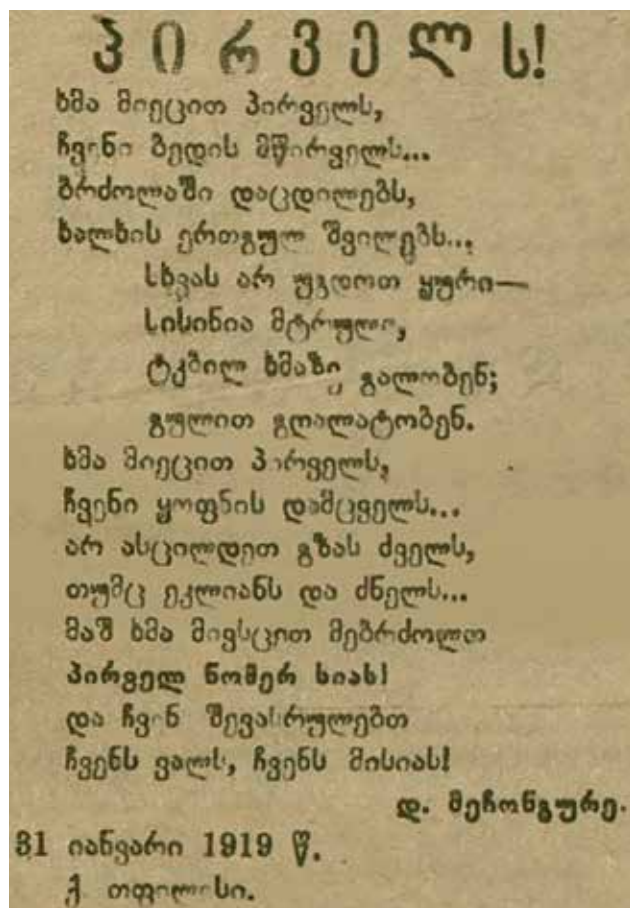
სოციალ-დემოკრატებმა დაამყარა საქართველოში მოქალაქეების და ის მოსახლეობის კლას-კატეგორიის კატეგორია.

**საქართველოს სიას
№ 1.**

საარჩევნო კამპანიის წარმოებისას პარტიები აქტიურად იყენებდნენ პოლიტიკური თემატიკის ლექსებს, სადაც ხშირად ქილიკითა და შარჟით მოიხსენიებდნენ ოპონენტებს. საარჩევნო ლექსებთან დაკავშირებით განსაკუთრებით აქტიური იყო სოციალ-დემოკრატთა გაზეთი „ერთობა“.

During the campaign, parties actively used various political slogans, and frequently parodied their political opponents. The Social-Democrats were particularly active in this regard regularly publishing such material in their newspaper "Ertoba".

გაზეთი „ერთობა“ N26, 2 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

The newspaper "Ertoba" N26, 2 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

კატარა ფელეტონი სადღეისო კუპლეტიები.

არჩევნები მოახლოვდა,
პარტიები ახმაურდა
(თუმცა ბაღში ჯერაც იცის
მისთვის კარგი ვის რა სურდა),
ყველა ებლა დაფაცურდა
(მაგრამ ზოგ-ზოგს იმედები
წინდაწინვე გაუცურდა).

ეს ვეშაპი (ვეშაპელი)
ნეტა როდის მოისვენებს!
(სიზმარშიაც ორატორობის
და ჟღერისაგან თურმე ჩვენებს,
სხვისი იმას არა მოსწონს,
არცა თავისიანების!
(ბრაყუა ბრაყულის კი არ იზამს,
რომ ესოდეს ჭკვიანების).

გვაზაფამ სოქვა: მუდამ ასე
ფაქანბანებ, ვიკლოუნებ,
სანამ მიწის მემამულეს
სუყველას არ დაუბრუნებ.
რას მიქვია გლეხის მიწა,
ის ჯნდა იხდადეს ღალას
და მუდამ კი თავგანს სცემდეს
თავადების მუშტის ძალას.

თ. ლლონტის ჰკითხვი: ერთი გვითხარ,
დემოკრატებს რას იწყებენ,
მუდამ რომ მათ ჰჩნ-კნ-ბ,
ვერც ისვენებ, დაწრწუნები!!
ან სოქვა: ჩემსა საიდუმლოს
ფერაფერ ვერ გაიგებდით,
მაშ დინია რაღა ქვია,
თუ მუდამ არ იყუფებდით?
(დ.მ.ნიბე ერთი თავი
იქნებ რამე დაგიხეფსო).

ეს არშაპა ზურაბოვი
ნეტა რაღას გვადგება!!
თუ მას ტყუარპა გაუდიდდა
და გვერდები ექაგება—
გადავიდის რუსეთისკენ
დაადგენ ზედ მაღალის,
(დაიგებებს იქ ცხოვრებას
სანატორიულს და სასიამოს).

მერკულაძე (სოსიკელი)
დღე და ღამე დაფრტვებს,
არჩევნები თუ სადმეა
ის აგროვებს მუდამ ბატებს,
აგო ერთი ზურჯი კი ყვეთ
ნაციონალ დემოკრატებს
(მისი თავი დაენაცვლოს
მის გაყვანილ „დემოკრატებს“).

მ.მ.არაბოხანი.

მისთვის კარგი ვის რა სურდა),
ყველა ებლა დაფაცურდა
(მაგრამ ზოგ-ზოგს იმედები
წინდაწინვე გაუცურდა).

68

69

ეს ვეშაპი (ვეშაპელი)
ნეტა როდის მოისვენებს!
(სიზმარშიაც ორატორობის
და ჟღერისაგან თურმე ჩვენებს,
სხვისი იმას არა მოსწონს,
არცა თავისიანების!
(ბრაყუა ბრაყულის კი არ იზამს,
რომ ესოდეს ჭკვიანების).

გვაზაფამ სოქვა: მუდამ ასე
ფაქანბანებ, ვიკლოუნებ,
სანამ მიწის მემამულეს
სუყველას არ დაუბრუნებ.
რას მიქვია გლეხის მიწა,
ის ჯნდა იხდადეს ღალას
და მუდამ კი თავგანს სცემდეს
თავადების მუშტის ძალას.

თ. ლლონტის ჰკითხვი: ერთი გვითხარ,
დემოკრატებს რას იწყებენ,
მუდამ რომ მათ ჰჩნ-კნ-ბ,
ვერც ისვენებ, დაწრწუნები!!
ან სოქვა: ჩემსა საიდუმლოს
ფერაფერ ვერ გაიგებდით,
მაშ დინია რაღა ქვია,
თუ მუდამ არ იყუფებდით?
(დ.მ.ნიბე ერთი თავი
დაგიხეფსო).

„სადღეისო კუპლეტები“, გაზეთი
„ერთობა“ N37, 15 თებერვალი,
1919 წელი. გაზეთი დაცულია
თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

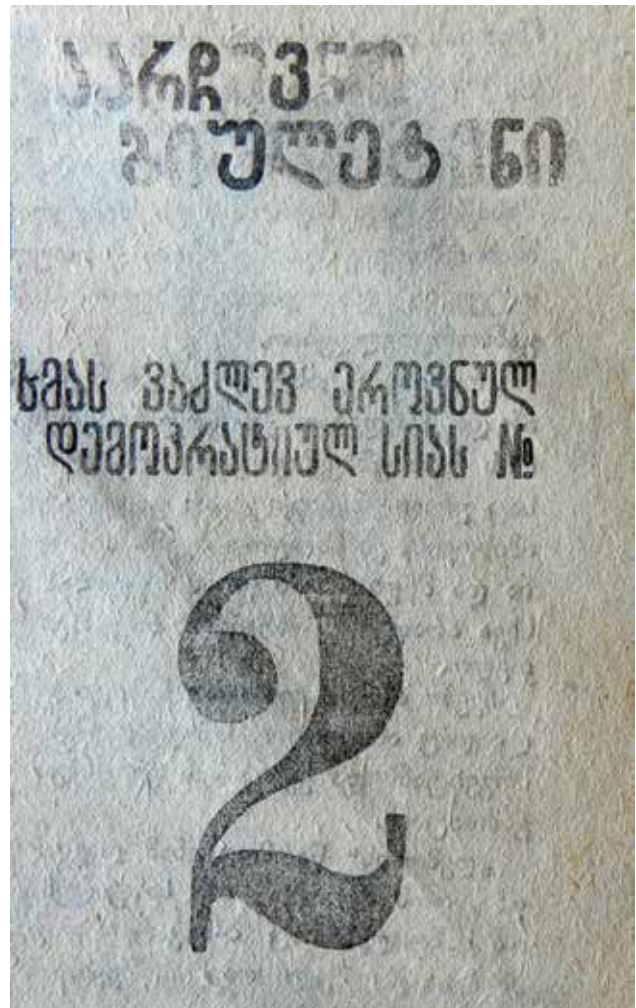
"Sadgheiso Kupletebi" newspaper
"Ertoba" N37, 15 February 1919.
The newspaper is preserved at TSU
library.

ეს არშაპა ზურაბოვი
ნეტა რაღას გვადგება!!
თუ მას ტყუარპა გაუდიდდა
და გვერდები ექაგება—
გადავიდის რუსეთისკენ
დაადგენ ზედ მაღალის,

ძირითადად პრესისა და საჯარო მიტინგების საშუალებით აწარმოებდა საარჩევნო აგიტაციას საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია. გაზეთ „საქართველოს“ თითქმის ყველა ნომერი 1919 წლის იანვარ-თებერვალში სრულად ეთმობოდა საარჩევნო სამზადის, პროგრამებს, მოწოდებებსა და განცხადებებს. მასში იბეჭდებოდა პარტიის ლიდერთა წერილებიც, რომლებშიც განხილული იყო თავად პარტიისა და საარჩევნო ოპონენტთა პროგრამები, პოლიტიკური ხედვები და იდეოლოგია.

The National Democratic Party of Georgia generally used both the press and public gatherings for electoral agitation (this includes speaking, writing, or publishing either for or against candidates/parties). Nearly all editions of the newspaper "Sakartvelo" in January-February 1919 were dedicated to preparations for the elections, programs, public calls and statements. The letters of party leaders were also printed in the newspaper. Such letters discussed electoral programs/platforms of the party, as well as its opponents, political views and ideology.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის საარჩევნო მოწოდება თბილისის საქალაქო საბჭოსა და დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის, გაზეთი „საქართველო“ N25, 2 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

National Democratic Party's call for the elections of Tbilisi City Council and the Elections of the Constituent Assembly, newspaper "Sakartvelo" N25, 2 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მოწოდება პარტიის წევრებისადმი. გაზეთი „საქართველო“ N34, 13 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

National Democratic Party's call to party members. The newspaper "Sakartvelo" N34, 13 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

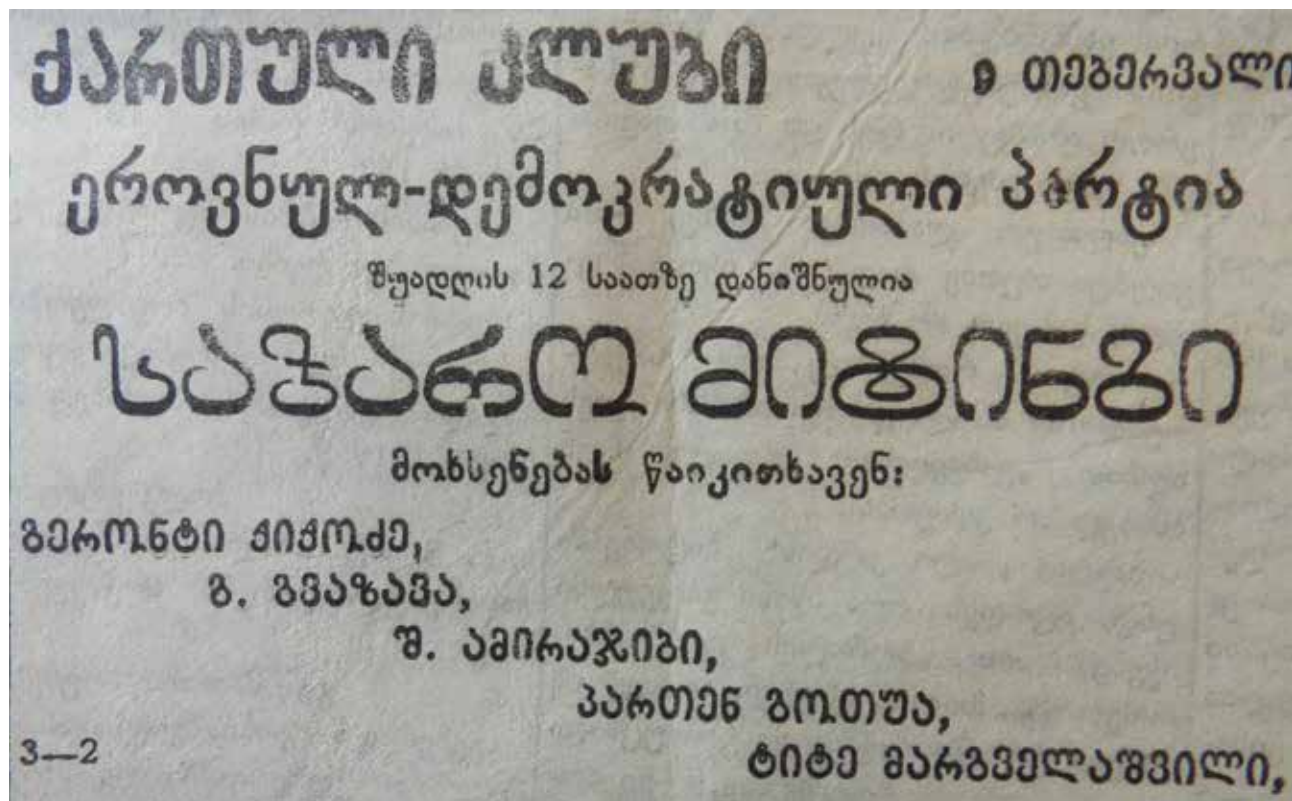
საგამეთო მოწოდებებთან ერთად, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია საქართველოს დედაქალაქში, მამრებსა და სხვადასხვა ქალაქში აქტიურად ატარებდა საჯარო შეხვედრებსა თუ მიტინგებს. თბილისში პარტიის ლიდერები მართავდნენ ინტელექტუალურ განხილვებს.

In addition to the calls announced through the press, the National Democratic Party of Georgia actively conducted public meetings and rallies in the capital, and other districts and cities throughout Georgia. Party leaders held intellectual debates in Tbilisi.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მონოდება ამომრჩეველებსადმი. გაზეთი „საქართველო“ N34, 13 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

National Democratic Party call to the elector. The newspaper "Sakartvelo" N34, 13 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მიერ დავგვმილი საჯარო მიტინგის აფიშა. გაზეთი „საქართველო“ N29, 7 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

National Democratic Party poster for public rally. The newspaper "Sakartvelo" N29, 7 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

სოც.-რევ. პარტია მოითხოვს

მიწას მიწის მუ- შეებისათვის,

თავისუფლებას ყველასათვის. ის
სასტიკ ბრძოლას უცხადებს მთელ
კაპიტალისტურ წესწყობილებას
მუშათა საბოლოო განთავისუფ-
ლებისათვის.

გაუმარჯოს სიას

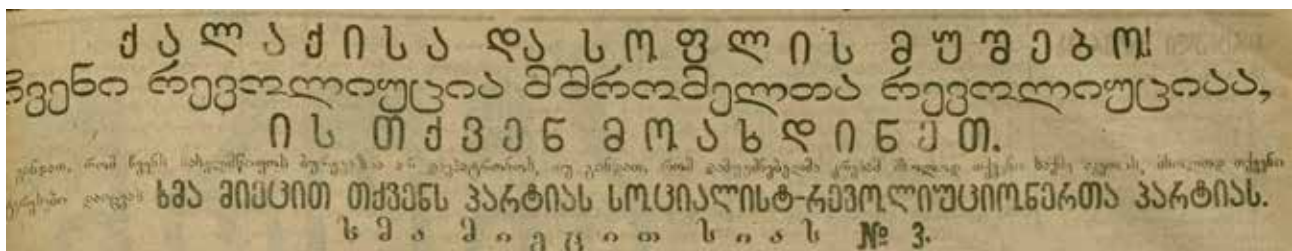
№ 3!

სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის საარჩევნო მიმართვა მინის მუშებისადმი. გაზეთი „შრომა“ N20, 28 იანვარი, 1919 წელი.
გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

The Socialist-Revolutionary Party's call to land workers. The newspaper "Shroma" N20, 28 January 1919.
The newspaper is preserved at TSU library.

საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიაც საარჩევნო აგიტაციას ძირითადად პარტიის ოფიციალური ორგანოს გაზეთი „შრომას“ მეშვეობით ახორციელებდა. აგიტაციის ფორმებად პარტიას მოწოდებები, პროგრამები, ბიულეტენები და ლექსები ჰქონდა არჩეული. პარტია ძირითად აქცენტს სოფლად მცხოვრებ მოქალაქეებზე აკეთებდა და პრინციპში არჩევნებში მიღებული ხმების აბსოლუტური უმრავლესობაც სწორედ სასოფლო უბნებზე მიიღო.

Socialist-Revolutionary Party of Georgia conducted electoral agitation mainly through the party's official newspaper "Shroma". The party used calls, programs, ballot papers and lyrics as a form of agitation. The party focused on citizens living in rural areas and, in fact, received the absolute majority of votes from rural polling stations.

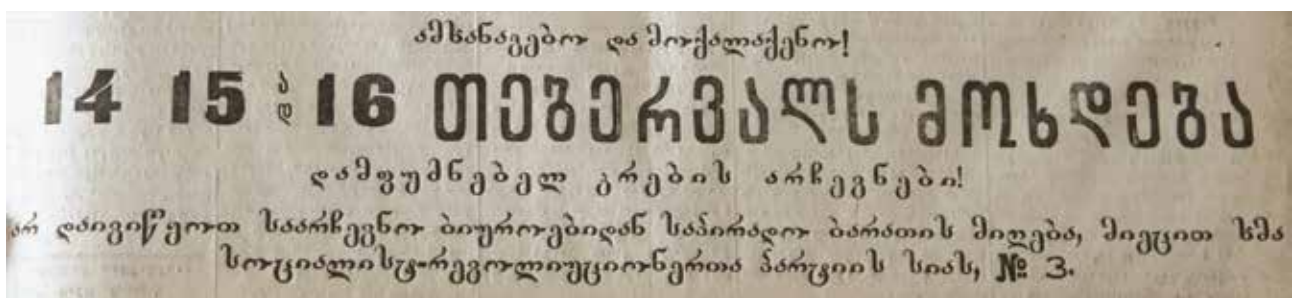

საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის საარჩევნო მიმართვა ქალაქისა და სოფლის მუშებისადმი. გაზეთი „შრომა“ N29, 7 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

The Socialist-Revolutionary Party electoral call to workers in rural and urban areas. The newspaper "Shroma" N29, 7 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

სოციალისტ-რევოლუციონერთა საარჩევნო კამპანიისას კრიტიკის ძირითადი ადრესატი მმართველი სოციალ-დემოკრატიული პარტია გახლდათ, თუმცა არც სხვა ოპონენტებს ტოვებდა კრიტიკის გარეშე.

During its electoral campaign, the Socialist-Revolutionary Party, primarily criticized the ruling Social-Democratic Party; though it did not spare other opponents from criticism.

საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის საარჩევნო მიმართვა თანაპარტიელებისა და მოქალაქეებისადმი. გაზეთი „შრომა“ N33, 12 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Socialist-Revolutionary Party of Georgia electoral call towards fellow party members and citizens. The newspaper "Shroma" N33, 12 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

ნ ა ჯ ა რ ა   უ ე ლ ე ზ ი ნ ი

ს ა დ ლ ე ი ს ი.

როცა დაგვესია ყველა მხრიდან მტრები
სოფლებში გაიქცენ ჩვენი მინისტრები.
როცა აჯანყება ხდება ახალციხეს.
სოქას დენიკინი იკავებს და იღებს —
ხომერიკი სოფლად მართავს დიდ მიტინგებს
და პარტიებს ესვრის მენშევიკურ ტლინკებს.
სოფლად მინისტრები სთესვენ უმეცრებას —
გააესდეკებენ დამფუძნებელ კრებას.
შეუყრიათ თავი მენშევიკ ძმობილებს,
დააბრიგინებენ სულ ავტომობილებს.
ვერ ნახავ მინისტერს თავის დროზე მწირველს,
ხალხს მოუწოდებენ, რომ ხმა მისცენ „პირველს“.
ყველას დაავიწყდა ტანჯულ ხალხის საქმე...
ისევ გავჩერდები, წერტილს დავსვამ აქ მე,
თორემ რამიშვილი ხელს მოაწერს ორდერს,
რომ ყველა ესერი თავიდან მოშორდეს.
ვიტყვი, — დაიხსომეთ, — თუ ვინმემ ქნას ხრიკი,
უსათუოდ არის დიდი მენშევიკი.

მარკიზ პასკვინო.

სოციალისტ-რევოლუციონერთა საარჩევნო ლექსი „სადლეისო“. გაზეთი „შრომა“ N34, 13 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია
თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Georgian Socialist-Revolutionary Revolutionary Party's lyrics for the election "Sadgheiso". The newspaper "Shroma" N34, 13 February 1919.
The newspaper is preserved at TSU library.

დაწვრილებულ კრებულის ენაღება ყველანი,
არ დაზოგეს ამისთვის არც ფული, არც შელანი,
გულუბრლოებს ქვეყანა არის არ ამატიებს.
ამიტომ გაუმართავი პროპაგანდა პარტიებს.
ყოველ ჯგუფში მიიღო თავის სახე და ფორმა
და ყველამ გადაწვია სარჩევრო პლატფორმა.
მაგრამ ყველამ არ იცის საქმის ფაქტობრივი,
თუ რისთვის იმართება მოტივები, კრებანი,
ან რას წარმოადგენს სხვადასხვა მოქმედებანი
და რად ისმის ამ ფაქტ ყველგან თავის ქვეყნის,
(თუმცა ვინ შეასრულა თავის დამიერებანი?)

№ 1.

პირველ ნომერს კანტი გამოსდგა
და მოატყუა მთელი ქვეყანა.
დაპირვანი ტყვილი გამოდგა
(ასე არ არის, მკითხველო, განა?)
გვითხრა—იქნება თავისუფლება.
ჩვენ ავისრულებით გულისა წაღებო.
განუქმებთ მიწას, ფულს დაგირიგებთ,
ყოველ დღე გაშვებთ ცხელ-ცხელ ქაღებო.
ჩვენ თუ ავირჩევით—არ მოგვარებთ
ტანჯვას, წამებას, ციხე წივსაო.
დემოკრატია სხელი ვატარებთ,
მისთვის გადავდებთ ყველა თავსაო.
რა გამოვიდა—ყველამ კი ფიცით,
და შეწვევი ტყუილა მხედა,
მოსტყუდა ბილი იმათი ფიცით,
მათმა შეფობამ სულ გაატყუა.

და უსათუოთ, აზნაგებო,
თქვენ მას არ მისცემთ ნომერს პირველსა,
ეს საქმე არის სულ წასაგები
ნუ ისამო საქმეს გასაყირველსა.

№ 2.

ჯერ მათთვის დიდი, დიდი დარია,
შეაწი უბის მათ ხოშტარია,
იქ ყველა არის დაკარგვლები,
თქვენ არეინ მოგვცემთ, რომ აქვე ფულგები.
დროვითია იმათი „ურა“,
ვცით ჩვენ მათი ავანტურა.
არ მოიტყუებს არაგინ თავსა
და ზუბრებს მისცემს ყველანი შევსა.
ყველამ იცის, რომ ეს მგლები,
მხოლოდ არის ხალხის შტრეზი.

№ 8.

თუ არ გინდათ, რომ დავადან ყვლაგ მონობის თქვენ სამგლი—
გვადეთ, რომ გააშვოთ „კლდიდან“ გრიგოლ ვეშაგლი.

№ 5.

თუ სადმე ნახოთ ფედერალისტი
—მას წარუდგინეთ კოლფების „ლისტი“.
არას დროს არაა მათ არ თქნათ,
ჯერ თავი თვისი გუო შედგინათ.
სადაც იქნება არაფერის ყუთი
შეგ არ წაგდეთ ნომერი ბუთი.

Socialist-Revolutionary Party poetry "Lirikuli Biuleteni".
The newspaper "Shroma" N33, 12 February 1919.
The newspaper is preserved at TSU library.

№ 10.

მოქალაქე, თუ მოკარი შენ ერთს პლაკატს თვალი,
(ზევით არის რუსთაფლი, ქვევით ვეფერ დვალი)
—ეს ლენინის პარტიაა—სიტყვი და გაიცინე.

ნ ა ტ ა რ ა შ ე ლ ე ტ ო ნ ი

ლირიკული გიულუბანი.

დაწვრილებულ კრებულის ენაღება ყველანი,
არ დაზოგეს ამისთვის არც ფული, არც შელანი,
გულუბრლოებს ქვეყანა არის არ ამატიებს.
ამიტომ გაუმართავი პროპაგანდა პარტიებს.
ყოველ ჯგუფში მიიღო თავის სახე და ფორმა
და ყველამ გადაწვია სარჩევრო პლატფორმა.
მაგრამ ყველამ არ იცის საქმის ფაქტობრივი,
თუ რისთვის იმართება მოტივები, კრებანი,
ან რას წარმოადგენს სხვადასხვა მოქმედებანი
და რად ისმის ამ ფაქტ ყველგან თავის ქვეყნის,
(თუმცა ვინ შეასრულა თავის დამიერებანი?)

№ 1.

პირველ ნომერს კანტი გამოსდგა
და მოატყუა მთელი ქვეყანა.
დაპირვანი ტყვილი გამოდგა
(ასე არ არის, მკითხველო, განა?)
გვითხრა—იქნება თავისუფლება.
ჩვენ ავისრულებით გულისა წაღებო.
განუქმებთ მიწას, ფულს დაგირიგებთ,
ყოველ დღე გაშვებთ ცხელ-ცხელ ქაღებო.
ჩვენ თუ ავირჩევით—არ მოგვარებთ
ტანჯვას, წამებას, ციხე წივსაო.
დემოკრატია სხელი ვატარებთ,
მისთვის გადავდებთ ყველა თავსაო.
რა გამოვიდა—ყველამ კი ფიცით,
და შეწვევი ტყუილა მხედა,
მოსტყუდა ბილი იმათი ფიცით,
მათმა შეფობამ სულ გაატყუა.

და უსათუოთ, აზნაგებო,
თქვენ მას არ მისცემთ ნომერს პირველსა,
ეს საქმე არის სულ წასაგები
ნუ ისამო საქმეს გასაყირველსა.

№ 2.

ჯერ მათთვის დიდი, დიდი დარია,
შეაწი უბის მათ ხოშტარია,
იქ ყველა არის დაკარგვლები,
თქვენ არეინ მოგვცემთ, რომ აქვე ფულგები.
დროვითია იმათი „ურა“,
ვცით ჩვენ მათი ავანტურა.
არ მოიტყუებს არაგინ თავსა
და ზუბრებს მისცემს ყველანი შევსა.
ყველამ იცის, რომ ეს მგლები,
მხოლოდ არის ხალხის შტრეზი.

№ 8.

თუ არ გინდათ, რომ დავადან ყვლაგ მონობის თქვენ სამგლი—
გვადეთ, რომ გააშვოთ „კლდიდან“ გრიგოლ ვეშაგლი.

№ 5.

თუ სადმე ნახოთ ფედერალისტი
—მას წარუდგინეთ კოლფების „ლისტი“.
არას დროს არაა მათ არ თქნათ,
ჯერ თავი თვისი გუო შედგინათ.
სადაც იქნება არაფერის ყუთი
შეგ არ წაგდეთ ნომერი ბუთი.

ამსვე აზრობს თურმე ფული.

№ 10.

მოქალაქე, თუ მოკარი შენ ერთს პლაკატს თვალი,
(ზევით არის რუსთაფლი, ქვევით ვეფერ დვალი)
—ეს ლენინის პარტიაა—სიტყვი და გაიცინე.
და საღამოს მოლოდინით, დელო დამინე.

№ 3.

ქალად გად—დამინე შენ ადამი რაქი,
ყვლაგება გადგოლი სულ ნომერი საქი.
ას სომობის დამკვირვებმა შენ არ დავებოდეს
და არც იცის თქმდებოდა შენ თაღის ტყე.
მაგრამ თუ შენთვის იმარტის, კარგად იცნობ მასა,
და შენ შენს აზნაგებო, შენ შენ მისცემს ხმას.

მარკოზ პასკენი

დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის აქტიურ კამპანიას აწარმოებდა საქართველოში სიდიდით მეორე პოლიტიკური სუბიექტი სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტია, რომელიც საარჩევნო პლატფორმის გავრცელებისა და ამომრჩევლებთან კომუნიკაციისათვის პარტიის მთავარ ბეჭდვით ორგანოს გაზეთ „სახალხო საქმეს“ დაპარტიასთან იდეურად დაკავშირებულ სხვა გაზეთებს იყენებდა.

The Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party, the second largest political subject, ran an active electoral campaign during the run-up to the Elections of the Constituent Assembly. In order to share information and effectively engage with voters the party primarily used its main party publication, the newspaper "Sakhalkho Sakme" as well as other newspapers ideologically linked to the party.

სოციალისტ-ფედერალისტური პარტიის საარჩევნო მოწოდება პარტიის წევრებისადმი დამფუძნებელი კრებისა და თბილისის საქალაქო არჩევნების მოახლოების შესახებ. გაზეთი „სახალხო საქმე“ N435, 19 იანვარი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

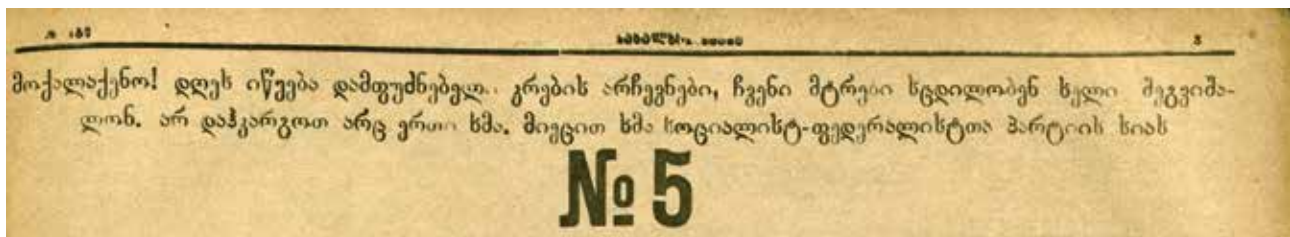
Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party's electoral call towards party members on the upcoming elections of the Constituent Assembly and Tbilisi City Council. The newspaper "Sakhalkho Sakme" N435, 19 January 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

სოციალისტ-ფედერალისტ მუშათა კავშირის საარჩევნო მონოდეა ამხანაგებისადმი არჩევნებში სოციალისტ-ფედერალისტური პარტიის მხარდაჭერის შესახებ. გაზეთი „სოციალისტ-ფედერალისტი“ N21, 3 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Socialist-Federalist Labour Union's call to comrades for support of Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party. The newspaper "Socialist-Federalist" N21, 3 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

სოციალ-ფედერალისტთა პარტიის საარჩევნო მიმართვა. გაზეთი „სახალხო საქმე“ N457, 24 თებერვალი, 1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს ბიბლიოთეკაში.

Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party's electoral announcement. The newspaper "People's Business" N457, 24 February 1919. The newspaper is preserved at TSU library.

ქალქისა და სოფლის გუგუზო, ეხსატ ნოვარი ნოვარი!

ვინ იბრძვის მუშებისა და გლეხების ინტერესებისა და სარგებლობისათვის?

მეზუთა ნოვარი.

ვინ მოითხოვს, რომ მუშებმა მონაწილეობა მიიღონ წარმოების მართვა-გამგეობაში, რომ მუშებს მიეცეთ ნაწილი მოგებისა?

მეზუთა ნოვარი.

ვინ მოითხოვს, რომ მიწა პქონდეს მხოლოდ შინის ეზუშას?

მეზუთა ნოვარი.

ვინ მოითხოვს, რომ ნაცელად ახლად გამოცხადებულ კანონისა, შემამუღებების ჩამორთმეული მიწა გადაეცემა უფასოთ ღარიბ გლეხობას?

მეზუთა ნოვარი.

ვინ მოითხოვს, რომ ჩვენი სახელმწიფო იქოს სამდილი ხალხური, რომ მშრომელ ხალხს ემსახურებოდეს უწინარესად, რომ მისი კანონები იცავდეს კალაქისა და სოფლის მუშების საჭეს?

მეზუთა ნოვარი.

ვინ მოითხოვს, რომ მოსხმოს უსამართლობა, ძალადობა, შეჭრათაშეკობა, უწესოება და სიჭირბე?

მეზუთა ნოვარი.

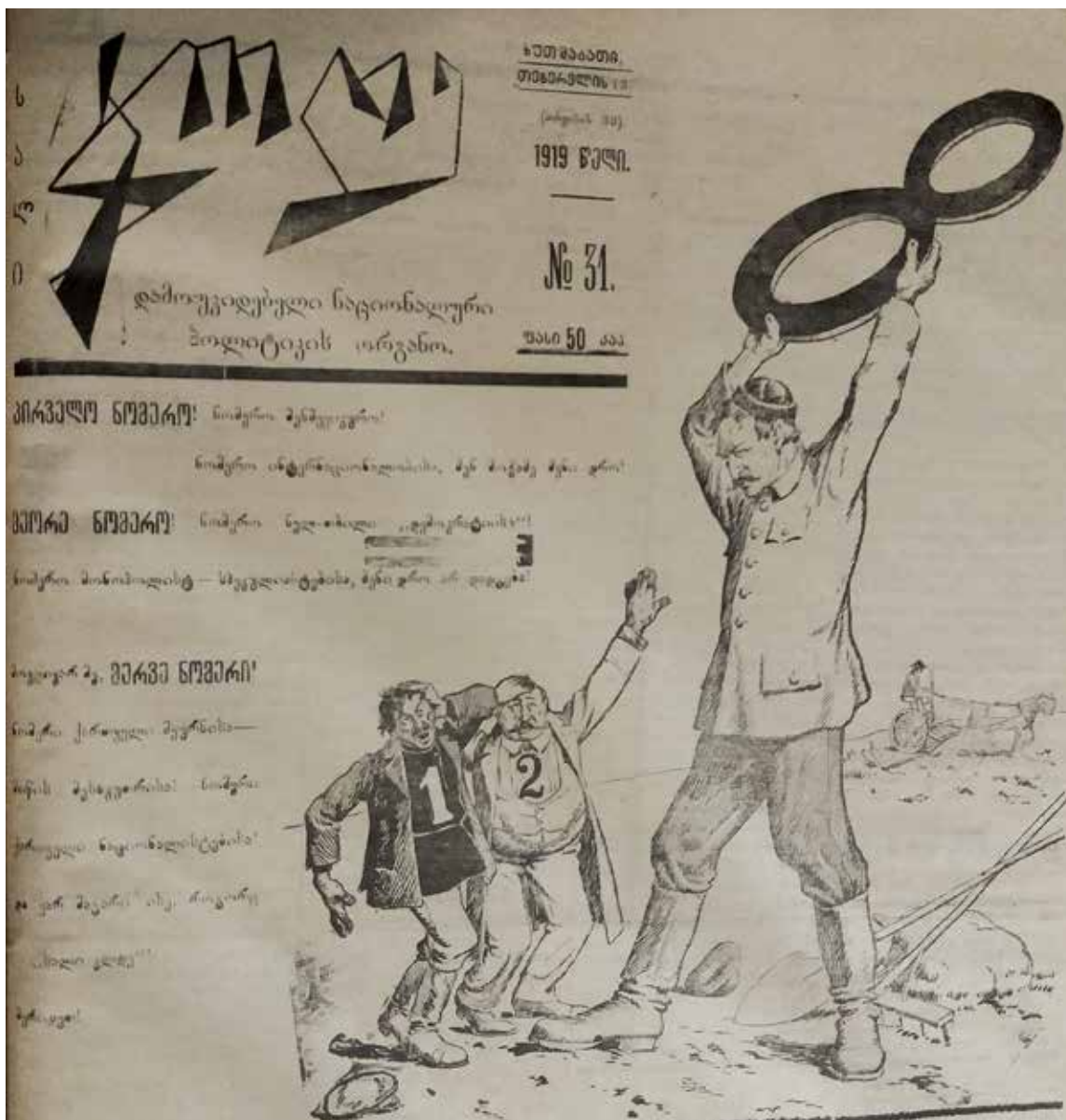
სმა მიეცით მუშებო და გლეხეო მსოფლიოდ შესუთე ხომერს
სოციალისტ-ფედერალისტების სიას.

სოციალისტ-ფედერალისტთა საარჩევნო
პლაკატი. გაზეთი „სოციალისტ-
ფედერალისტი“ N21, 3 თებერვალი,
1919 წელი. გაზეთი დაცულია თსუ-ს
ბიბლიოთეკაში.

Socialist-Federalist's electoral poster.
The newspaper "Socialist-Federalist" N21,
3 February 1919. The newspaper is
preserved at TSU library.

აქტიურ საარჩევნო კამპანიას აწარმოებდა საქართველოს ნაციონალისტური (ეროვნული) პარტია, რომელიც საარჩევნო კამპანიაში განსაკუთრებით მწვავედ უპირისპირდებოდა მმართველ სოციალ-დემოკრატიულ პარტიას. საინტერესოა, რომ ასევე მწვავედ უპირისპირდებოდა ყოფილ თანაგუნდეებს და არც მათგან რჩებოდა უპასუხოდ. პარტია საარჩევნო კამპანიაში განსაკუთრებულ აქცენტს მესაკუთრეებზე და მიწის მფლობელ გლეხებზე აკეთებდა.

The Nationalists (National) Party of Georgia also ran an active campaign. While on the campaign trail, the party harshly confronted the ruling party, the Social Democrats. Interestingly, the party confronted its former members as well and was not left without a response. The party placed particular emphasis on owners and land-owning peasants in its campaign materials.

საქართველოს
ნაციონალური
(ეროვნული)
პარტიის
საარჩევნო
პლაკატი.
გაზეთი „სალი
კლდე“ N31, 13
თებერვალი, 1919
წელი. გაზეთი
დაცულია თსუ-ს
ბიბლიოთეკაში.

Nationalists
(national) Party of
Georgia electoral
poster. The
newspaper "Sali
Klde" N31, 13
February 1919.
The newspaper is
preserved at TSU
library.

არჩევნების შედეგები

1919 წლის 14, 15 და 16 თებერვალს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ტერიტორიის უმეტეს ნაწილში გაიმართა დამფუძნებელი კრების არჩევნები, თუმცა რესპუბლიკის გარკვეულ ნაწილებში ბუნებრივი პირობებისა და სამხედრო-პოლიტიკური ვითარების გამო არჩევნები გადადებულ იქნა და შემდგომში გაიმართა 2 დამატებითი არჩევნები. საარჩევნო პროცესის მშვიდ ვითარებაში წარმართვისათვის საარჩევნო კომისიასა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს მუდმივი მიწერ-მოწერა ჰქონდათ.

ELECTION RESULTS

On 14, 15 and 16 February, 1919 the elections of the Constituent Assembly were held in the majority of the territory of Democratic Republic of Georgia; however, in some areas, due to inclement weather conditions and the military-political situation, the elections were postponed. Later, two additional elections were held to make up for the postponed elections. The Election Commission and the Ministry of Internal Affairs were in regular correspondence in order to ensure the peaceful conduct of elections.

შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგის (მოადგილის) პარმენ ჭიჭინაძის წერილი დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, დამფუძნებელი კრებისა და ადგილობრივი ერობების არჩევნების ერთდროულად დანიშვნასთან დაკავშირებით. 1919 წლის 1 აპრილი. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 1, საქმე N12. ►

Letter of Parmen Chichinadze, a comrade (deputy) of the Ministry of Internal Affairs to the Chairperson of Constituent Assembly's Central Election Commission on appointing the elections of the Constituent Assembly and local bodies simultaneously. 1 April 1919. The document is preserved at Central Historical Archive of Georgia, the Foundation 1834, Description 1, case N12.

საქართველოს რესპუბლიკა

მინისტრის საბჭო

მ ი ნ ი ს ჯ რ ი

" / " აპრილი 1919 წ.

№ 5173.

დამფუძნებელ კრების მდივანად
საბარეგრო კომისიის.

მ. ჯავახიშვილი.

მ. ჯავახიშვილი
პრ. მდივანი

5-11-19

თითქმის, ბოროტად, ანადგობის და ანადგობის
მომხრეები კერძო მფლობელებს სახრამთ ანადგობენ. რად
განა, ამის გამო მამრებში ან ყოველად კერძო ანადგობენ
დამფუძნებელ კრებისათვისაც, მე ვთხოვ მიმდინამო-
ნილად, რომ ამ მამრებში თრევი ანადგობენ ურთი
ფრთხი მფლობელებს, რადგანაც ანადგობენ სა-
ხრამთ განმარტების თრ ნიორ ხარკს და მესამედმად
ხარკის ნივთებიდან დანახარჯის ანადგობენ.

ამისთანავე აღვნიშნავ დიდი საჭიროებას ხსენ-
ებულ მამრებში დამფუძნებელი დამინისჯარების რეორ-
განიზაციისა, რაც მუდმივად ურთის მემადმადმად

ვსაქმე კომისიის მთავრად ხანში მამრებისათვის
ამირი მესამე მემადმადმადმად, რადგან მამრებს სა-
ხრამთ მამრის ფრთხი განახლად სათანადოდ განმარტდება
მესამე ურთის ანადგობენ.

მ ი ნ ი ს ჯ რ ი *მ. ჯავახიშვილი*

დირექტორის მადგირ

ვ ი მ ე - დ ი რ ე მ ჯ რ ი

მ. ჯავახიშვილი

საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნების ცალკეული მაზრებისა და ქალაქების შედეგების გამოქვეყნება არჩევნებიდან ერთი კვირის შემდეგ დაიწყო. თითქმის ყველა გაზეთი ყოველდღიურად აქვეყნებდა სხვადასხვა უბნისა თუ მაზრის შედეგებს. შემავამებელი ოქმის შედგენამდე ნათელი გახდა, რომ საარჩევნო სიამ N1 საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულმა პარტიამ ამომრჩეველთა აბსოლუტური უმრავლესობის მხარდაჭერა მოიპოვა. პარტია ფაქტობრივად ლიდერობდა ყველა მაზრაში, განსაკუთრებით მაღალი მხარდაჭერა ჰქონდა დასავლეთ საქართველოში. კერძოდ კი ოზურგეთის მაზრაში, სადაც პარტიამ ამომრჩეველთა ხმების 95% მიიღო.

Publishing the results of certain districts and cities of the Constituent Assembly Elections began a week after Election Day. Nearly every newspaper published the results of different polling stations and districts on a daily basis. Even before the summary protocol was compiled, it was clear that N1 on the election list, the Social-Democratic Party of Georgia, had received the absolute majority of votes. The party led in nearly every district, particularly in the west of the country, namely, in Ozurgeti district, where the party received 95% of the vote.

ოზურგეთის

№ 1	საარჩევნო უბანი	მთლიანი არჩევნის სიამ	სიამ № 1	სიამ № 2	სიამ № 3	სიამ № 4	სიამ № 5
არჩევნის სიამ	სიამ	სიამ	სიამ	სიამ	სიამ	სიამ	სიამ
1	ოზურგეთის მაზრა	1980	9367	1729	60	181	-
2	მაზრის	1596	2155	1543	3	16	-
3	შემოქმედის	1430	2023	1127	99	191	-
4	ოზურგეთის	2030	2373	1890	48	87	-
5	ქუჩის	189	216	176	11	2	-
6	ხეობის	1562	1746	1516	9	35	1
7	კუთხის	953	1101	845	21	87	-
8	მთიანეთის	1507	1970	1359	14	127	-
9	ქაშის	738	1135	703	4	20	-
10	მთიანეთის	1123	1514	1101	3	21	-
11	აჭარის	1687	2210	1662	1	12	-
12	საქარის	933	955	931	-	-	-
13	ოზურგეთის	1391	1572	1393	1	1	-
14	მთიანეთის	1281	1477	1247	2	3	-
15	მთიანეთის	1670	2214	1510	131	12	-
16	მთიანეთის	1620	1741	1614	6	-	-
17	ქაშის	1760	2097	1638	30	13	-
18	საქარის	1570	1747	1501	13	52	-
19	ოზურგეთის	1902	2528	1859	20	1	-
20	ოზურგეთის	768	830	766	-	-	-
21	ოზურგეთის	1306	1701	1298	-	-	-
22	ოზურგეთის (სოციალ)	221	380	219	1	-	1
23	ოზურგეთის	272	337	247	-	25	-
24	ოზურგეთის, მთიანეთის	1102	1384	1057	39	-	-
25	ოზურგეთის	1218	1646	1136	30	1	-
26	ოზურგეთის	1623	1676	1617	1	4	-
27	ოზურგეთის	1184	1417	1127	14	0	-
28	ოზურგეთის	1444	1823	1418	3	3	-
29	ოზურგეთის	1035	1208	1019	17	1	-
30	ოზურგეთის	1403	1887	1253	11	26	-
31	ოზურგეთის	37	49	35	1	-	-
		38,547	41,803	36,529	634	922	2
							401

დუშეთის მაზრის ტერიტორიაზე შექმნილ სასოფლო საარჩევნო უბნებზე ამომრჩევლების უმრავლესობის მხარდაჭერა სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიამ მოიპოვა. დუშეთის მაზრის საარჩევნო უბნების შედეგების თანახმად, მაზრის ამომრჩეველთა 17,4%-ის მხარდაჭერა საარჩევნო სიამ N5 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტურმა პარტიამ მოიპოვა. დუშეთის მაზრის მაღალმთიან დასახლებებში, დიდთოვლობის გამო, არჩევნები არ გამართულა.

The Social-Democratic Labour Party of Georgia received the majority of votes in precincts of the Dusheti district. According to the precinct results in Dusheti district, N5 Georgian Socialist-Federalist Revolutionary Party received 17.4% of the vote. Due to heavy snowfall around Election Day, elections were not conducted in mountainous areas of Dusheti district.

[illegible]

დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისიის ღუშეთის სამაზრო საარჩევნო კომისიის შემაჯამებელი ოქმი.
დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N2.

Summary protocol of Dusheti district election commission of the Central Parliamentary Election Commission of Constituent Assembly. The document is preserved at Central Historical Archive of Georgia, the Foundation 1834, Description 2, Case N2.

საპარლამენტო
დამფუძნებელი კრების
ცენტრალური საარჩევნო
კომისიის თბილისის
სამაზრო საარჩევნო
კომისიის შემადგენელი
ოქმი. დოკუმენტი დაცულია
საქართველოს ცენტრალურ
საისტორიო არქივში, ფონდი
1834, აღწერა 2, საქმე N67.

Summary protocol of Tbilisi
district Election Commission
of the Central Parliamentary
Election Commission of the
Constituent Assembly. The
document is preserved at
Central Historical Archive of
Georgia, the Foundation 1834,
Description 2, Case N67.

ო ქ მ ი

I მარჯს 1919 წელს შესწავა თბილისის მაზრის დაბმუდბებულ
კრების საარჩევნო კომისიის სხდომა.

კომისიის შემადგენლობა: ჟ. ონიამშვილი / ს. ჟემ./, ე. ავა-
ლიშვილი / ს. ჟემ./, ლ. მამულაშვილი / ს. ჟემ./, და მ. ბერძენიშვი-
ლი / ს. ჟემ./.

კომისიამ განიხილა შემდეგი სოფლის სამოგადოებრება კომისი-
ების ოქმები: I/ ანბულაის, 2/ კოფის, 3/ ჭიჭიჭის, 4/ ეხა-
გეთის, 5/ ახურეთის, 6/ სარტოჭალის, 7/ გორგოწმის, 8/ სა-
გარეკოს, 9/ მარჯყოვის, 10/ ჟუბარძის, 11/ კომპოლის, 12/ პა-
ჭარბეულის, 13/ მარიაშვილის, 14/ მინაილოვსკის, 15/ ყარაიაშის
16/ თაქლიშის, 17/ მამკლისის, 18/ თოხეთის, 19/ ავაჭალის, 20/ რი-
ლოს, 21/ თელეთის, 22/ წყნეთის და 23/ დილოშის.

შედეგით დაბმუდბებულ ოქმმა შემდეგი სოფლის სამოგადოებრება
ოქმები: ანბულაის, ჭიჭიჭის, ახურეთის, სარტოჭალის, გორგო-
წმის, საგარეკოს, მარჯყოვის, ჟუბარძის, კომპოლის, მარიაშ-
ვილის, მინაილოვსკის, ყარაიაშის, თაქლიშის, მამკლისის,
თოხეთის, ავაჭალი, დილო, თელეთის და დილოშის.

წყნეთის, პაჭარბეულის, კოფის და დიდი ეხაგეთის სოფლის
სამოგადოებრება ოქმში კომისიამ განიხილა, მაგრამ არ დაამტკიცა
ვიზაიდან მან მიიღო საჩივრები არჩევანების დროს მოვიერთ კახთ-
ხების დარღვევის შესახებ, რის გამოსარკვევად დაინიშნულ ოქმმა
სასწრაფო გამოძიება.

ამით დასრულდა პირველ მარჯის კომისიის სხდომა.

4 მარჯს დილის 10 საათზე სამაზრო საარჩევნო კომისია, რო-
მელსაც დაესწრნენ: ჟ. ონიამშვილი, ლ. მამულაშვილი, ე. ავალი-
შვილი, ლ. ახათიანი, ა. ჭიბარძიშვილი, და მ. იმნახოვი. შე-
დეგად განიხილეს სადაო რაიონებში გამოძიების შედეგებისას
და, დადგინდა: ვიზაიდან გამოძიებამ დაამტკიცა, რომ ყველა იმ
რაიონებში, საიდანაც საჩივრები იყო შემოსული არ ყოფილა არ-
ჩევანების დროს არსებითად კახთხები დარღვეული, ხმის უმეტესო-
ბით სხვა წარმომადგენელი ოქმები მისაღებად და დაამტკიცა.

ამასთანავე კომისიამ დადგინდა ბრძოლის შემდეგი

I/ მოქალაქე ესტიაშვილის განცხადების თანახმად საარჩევნო
ყუთი ს. პაჭარბეულიდან გადაჯანყილი ყოფილა ს. ანბულაში / სამი
ვერსის სიმორბე/. ეს მოხდა თვით პაჭარბეულის სოფ. სამოგა-
დოების კომისიის დადგენილებით.

2/ არჩევნების დღეს 16 თებერვალს ჩაღნი თავმოყრილი ყოფილა სასაფლაოზე, სადაც გვარდიელს ასაფლავებდნენ, და შათი თხოვნით საარჩევნო ყუთი სასაფლაოზე იქმნა აჯახილი ხმის მისაღებად.

სოც. დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელი ე. ავალიშვილი პროტესტს აცხადებს ს. ს. პაჭარაძის, წყნეთის, გოდის და დიდი ენავეთის სოფ. საზოგადოებათა არჩევნების დაშვების შესახებ, როგორც უკანონო და არაპროპაგანდისტული, მაგრამ მიუხედავად ამისა კრებამ დაამტკიცა მხელი მაშრის არჩევნებზე.

შვითველ სიამ მაშრაში მიიღო ცალ-ცალკე:

№ 1	22754	ხმა
" 2	207	"
" 3	1206	"
" 4	433	"
" 5	390	"
" 6	2	"
" 7	1	"
" 8	19	"
" 9	152	"
" 10	-	"
" 11	61	"
" 12	77	"
" 13	286	"
" 14	4	"
" 15	3	"

ამოპრჩევულა რიცხვი მაშრაში 37053

გოშისიის მიერ გახონიერად ცხოზილია 26695 ხმა.

თ ა ვ მ გ დ ო მ ა რ ე

მდივანი

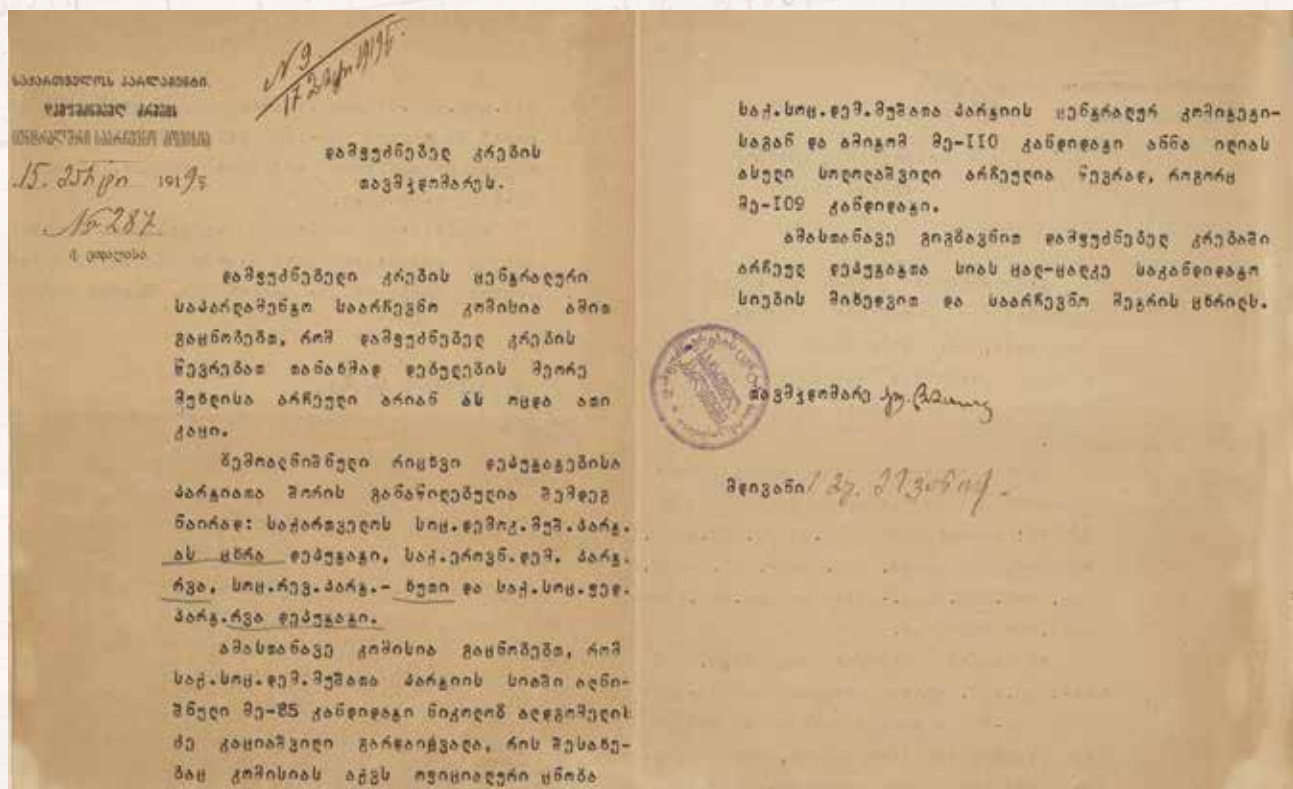
დამფუძნებელი კრების არჩევნებზე საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულმა მუშათა პარტიამ თბილისის მაზრის უბნებზეც მნიშვნელოვანი მხარდაჭერა მიიღო და საბოლოოდ ხმების 89 % მოიპოვა. თბილისის მაზრაში მეორე ადგილი ხმების 5%-ზე ნაკლებით სოციალ-რევოლუციონერთა პარტიამ მოიპოვა.

The Social-Democratic Labour Party of Georgia received significant support at election precincts in Tbilisi district, and eventually received 89% of the vote. The Socialist-Revolutionary Party place second in Tbilisi district with less than 5% of votes.

1919 წლის 9 მარტის სხდომაზე, საქართველოს საპარლამენტო დამფუძნებელი კრების ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ შეაჯამა არჩევნების შედეგები და დაადგინა იმ პირთა სია, რომლებიც არჩეულნი იქნენ საკანონმდებლო ორგანოში. დამფუძნებელი კრების არჩევნების შედეგად 130 მანდატი შემდეგნაირად გადანაწილდა პოლიტიკურ სუბიექტებს შორის: N1 – საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია – 109 მანდატი; N2 საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია – 8 მანდატი; N3 საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტია – 5 მანდატი; N5 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტია – 8 მანდატი. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ თავად საარჩევნო კამპანიის დროს გარდაიცვალა სოციალ-დემოკრატიული პარტიის კანდიდატი ნიკოლოზ კაციაშვილი, რომელიც ჩანაცვლდა საარჩევნო კომისიის მდივანით ანნა (ოლღა) სოლოღაშვილით.

On 9 March, 1919, the Central Election Commission of Constituent Assembly of the Parliament of Georgia summarized the results of the elections and determined the list of persons elected to the legislative body. As a result of the elections of Constituent Assembly, 130 mandates were distributed among the following political subjects: N1 Social-Democratic Labour Party of Georgia with 109 mandates; N2 The National Democratic Party of Georgia with 8 mandates; N3 The Socialist-Revolutionary Party with 5 mandates; N5 Georgian Socialist-Federalist Party with 8 mandates. It should be noted, that during the election campaign Nikoloz Katsiashvili, a candidate from Social- Democratic Party passed away, and was replaced by Anna (Olgha) Sologhashvili, the Secretary of the Election Commission.

საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის ალექსანდრე ლომთათიძის წერილი დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარეს ნიკოლოზ (კარლო) ჩხეიძეს. არჩევნების შედეგად მანდატების გადანაწილებისა და სიებში ჩანაცვლების შესახებ. დოკუმენტი დაცულია საქართველოს ცენტრალურ საისტორიო არქივში, ფონდი 1834, აღწერა 2, საქმე N17.

Letter of Aleksandre Lomtadze Chairperson of the Central Election Commission of Constituent Assembly of the Parliament to Nikoloz (Karlo) Chkheidze, a Chairperson of the Constituent Assembly. The letter referred to distribution of mandates and replacements in the lists. The document is preserved at Central Historical Archive of Georgia, the Foundation 1834, Description 2, Case N17.

1919 წლის 9 მარტს საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ საქართველოს მაზრებიდან და ქალაქების კომისიებიდან მიიღო არჩევნების საუბნო ოქმები და შეადგინა შემაჯამებელი ოქმი.

On 9 March 1919, the Central Election Commission of the Constituent Assembly of the Parliament received protocols from the district and city commissions of Georgia and drew up the summary protocol for the official election results.

საქართველოს პარლამენტის დამფუძნებელი კრების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ შედგენილი ოქმი		საარჩევნო ოქმი																		
მ.წ.	მ.დ.	სა. 1	სა. 2	სა. 3	სა. 4	სა. 5	სა. 6	სა. 7	სა. 8	სა. 9	სა. 10	სა. 11	სა. 12	სა. 13	სა. 14	სა. 15	სა. 16	სა. 17	სა. 18	
I მაზრა																				
1	თბილისი	2613531053	23029	203	1306	433	330	2	1	12	132	261	24	216	4	3	25470			
2	სიღნაღის	20125577	21576	454	205	109	5531	1	1290	11	111	31	76				29470			
3	თელავის	2174035119	359	95	1	670			630	32	2	13	4	2			21756			
4	თიანეთის	639713446	1729	323	2	1723			13	14	4	8					6390			
5	გორის	265900153	75023	232	45	8	2126		91	31	162	10	12	5			2654			
6	გუგუთის	26102255	11523	139	623	6	2019		127	2	5	1					25000			
7	ქუთაისის	2220922541	11052	5682	1593				1	318	163	13	5				22207			
8	საბურთალოს	222462115	24035	1120	6355				30	17	21	75					22213			
9	თიანეთის	2225524046	10781	1010	35	1	4383			3	34	7					22281			
10	საბურთალოს	2611424225	12603	730	208	2	1461			6	23	12					26015			
11	შოთაშის	211122510	22026	6026	1303				52	371	124	3					21080			
12	საბურთალოს	2202620225	15349	2413	2010					7	57	4					22013			
13	თბილისის	2511317203	16523	634	312	2	501			7	16	6					25273			
სულ მაზრები		2257225500	15172	13103	2031	260	20222	6	2718	241	282	120	13	200	16		22273			
II მაზრა																				
1	თბილისი	225247114	26024	3410	154	726	2821		124	363	362	51	475				22460			
2	სიღნაღის	20125527	2314	126	1	224	95		134			1	18				20120			
3	თელავის	220252744	12026	355	3	243	224		3	12	6	2	10				22020			
4	თიანეთის	213925647	2023	352	11	106	512		1	54	29	3					21390			
5	გორის	241624462	2363	6	3	1	28			1	1	1					2401			
6	გუგუთის	21522540	223	26	5	12	17					13					2157			
7	ქუთაისის	223322047	7523	2272	151	73	1210		4	127	222	24					22312			
8	საბურთალოს	251220222	263	402	25	4	100		12	2							2511			
9	საბურთალოს	26302513	1069	364	32	4	109		10	59	1	10					2637			
10	საბურთალოს	27522324	432	520	44		50					17					275			
11	საბურთალოს	251225460	1047	305	15		525				3	4					25228			
12	საბურთალოს	21402007	2216	323	110	11	115		3	6	15						2125			
13	საბურთალოს	21312164	1503	216	34		23					62					21365			
14	საბურთალოს	213222322	223	433	57		250					1					2134			
15	საბურთალოს	25002018	2018	423	13	3	240		8	7	3	21					2502			
16	საბურთალოს	22322240	1220	121	1		127					2					2231			
17	საბურთალოს	21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			517	241	243	21	222				21311			
საბურთალოსი		21312222	1047	731	1254	2122			5											

107280
85943

Զանգակատից քիչեմ լիսեհուսկոն
 Լևոնից քիչեմ Լևոնից քիչեմ
 Լևոնից քիչեմ

ժողովուն ի կարգի մղելու

1. მუცრი 4429

18. 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 88

உத்தரவிடப்பட்டது

The results of the additional elections of the Constituent Assembly of Georgia. Protocol of the Central Election Commission of Constituent Assembly of Georgia. 18 September 1919. The document is preserved at Central Historical Archive of Georgia, the Foundation 1834, Description 2, case N17.

1919 წლის თებერვალში დამფუძნებელი კრების არჩევნები სხვადასხვა მიზეზთა გამო არ გამართულა აფხაზეთში, ბორჩალოს, ახალციხის, ახალქალაქის, სვანეთის მაზრებში და აღმოსავლეთ საქართველოს მაზრების მაღალმთიან დასახლებებში. 1919 წლის აგვისტოს ბოლოს გაიმართა პირველი დამატებითი არჩევნები, რომელმაც გამოტოვებული მაზრების მნიშვნელოვანი ნაწილი მოიცვა. არჩევნების შედეგად დამფუძნებელ კრებაში უკვე წარმოდგენილ 4 პოლიტიკურ სუბიექტს დაემატა სომეხთა სარევოლუციო პარტია „დაშნაკცუთუნი“ და საქართველოს ეროვნული პარტია. დამფუძნებელ კრებაში კი მანდატები შემდეგნაირად გადანაწილდა: N1 – საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია – 105; N2 საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია – 7; N3 საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტია – 5; N4 სომეხთა სარევოლუციო პარტია „დაშნაკცუთუნი“ – 3; N5 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტია – 9; N8 საქართველოს ეროვნული პარტია – 1.

The elections of the Constituent Assembly were not conducted in Abkhazia, Borchalo, Akhaltsikhe, Akhalkalaki, Svaneti districts and districts in the eastern Georgia's mountainous areas due to various reasons. At the end of August 1919, the first additional elections were held which covered the majority of districts where the elections had not taken place earlier in the year. As a result of these elections, two parties were added to current four political subjects, Armenian Party in Georgia – "Dashnaktsutyun" and the National Party of Georgia. Mandates at the Constituent Assembly were distributed as follows: N1 Social-Democratic Labour Party of Georgia with 105 mandates; N2 National-Democratic Party of Georgia with 7 mandates; N3 Socialist-Revolutionary Party with 5 mandates; N4 Armenian Party in Georgia – "Dashnaktsutyun" with 3 mandates; N5 Georgian Socialist-Federalist Party with 9 mandates; N8 National Party of Georgia with 1 mandate.

The results of the second additional elections of the Constituent Assembly of Georgia. The Constituent Assembly of Georgia's central election commission protocol. The document is preserved at Central Historical Archive of Georgia, the Foundation 1834, Description 2, Case N17.

[illegible]

[illegible]

პირველი დამატებითი არჩევნების ჩატარების შემდეგაც, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის კონტროლირებად ტერიტორიაზე კვლავ არსებობდა უზნები, სადაც არჩევნები არ იყო გამართული. საქართველოს დამფუძნებელმა კრებამ და მისმა საარჩევნო კომისიამ მეორე დამატებითი არჩევნების გამართვის გადაწყვეტილება მიიღო. მეორე დამატებითი არჩევნები ძირითადად სოხუმის ოლქში იყო დაგეგმილი. თუმცა, სხვადასხვა მიზეზთა გამო, ფაქტობრივად სოხუმის ოლქში არჩევნები არ შედგა. მეორე დამატებითი არჩევნებში ეროვნულ-დემოკრატები, ნაციონალისტები და დამოუკიდებელთა (უპარტიოთა) კავშირი ერთიანი ბლოკის სახით მონაწილეობდნენ და N16 მიენიჭათ.

After holding the first additional elections in the controlled territory of the Democratic Republic of Georgia some remaining precincts where elections had not been conducted were identified. The Constituent Assembly of Georgia and its election commission made a decision to hold a second round of additional elections in those precincts. The second additional election was planned to be held generally in Sokhumi district. However, due to several reasons the election was not in fact held in the Sokhumi district. National-Democrats, Nationalists and Independent (non-party) Union contested the second additional election as a unified block under the number N16.

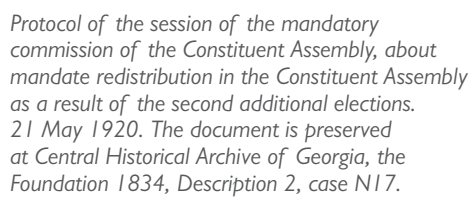
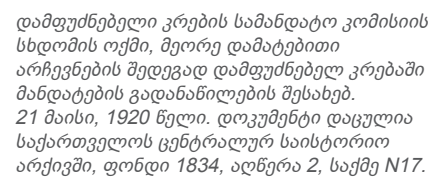

1920 წლის 21 მაისს გამოქვეყნდა მეორე დამატებითი არჩევნების საბოლოო შედეგები და პარლამენტში ადგილების გადანაწილების ცხრილები. მეორე დამატებითი არჩევნების შედეგად დამფუძნებელ კრებაში ადგილები შემდეგნაირად გადანაწილდა: N1 – საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია – 102 წევრი; N2 საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია – 8 წევრი; N3 საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტია – 6 წევრი; N4 სომეხთა სარევოლუციო პარტია „დაშნაკცუთუნი“ – 3 წევრი; N5 საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტია -9 წევრი; N8 საქართველოს ეროვნული პარტია – 2 წევრი.

On 21 May 1920, the final results of the second additional elections as well as the tables of parliamentary mandate distribution were published and released to the public. As a result of the second additional elections, the mandates were distributed as follows: N1 Social-Democratic Labour Party of Georgia with 102 members; N2 National Democratic Party of Georgia with 8 members; N3 "Socialist-Revolutionary Party" with 6 members; N4 Armenian Party in Georgia – "Dashnaktsutyun" with 3 members; N5 Georgian Socialist-Federalist Party with 9 members; N8 National Party of Georgia with 2 members.

დამფუძნებელი კრების ხ ა მ ა რ ე ჯ ი სოლოის შურალი		
თარგმანი: ი. ხაბაძე		
თარგმანი: ი. ხაბაძე		
№	კანდიდატი	დაამტკიცა
1.	დამფუძნებელი კრების შე- რე დამატებითი არჩევნების შედეგი.	
1.	შეარქ დამატებითი არჩევნებ- ში მიღებული ხმები კანდიდატ- ხმების უმრავლესობა - 22.22%, ხელი შეაწირება მიიღო 24.657 გამათრეველი - 1265.	
2.	პარტიული შერჩევის განაწილება და შემდეგ ნაირად:	
1	1 / ს.დ. / - - - 8592	
2	2 / ს.დ. / - - - 928	
3	3 / ს.დ. / - - - 8233	
4	4 / ს.დ. / - - - 953	
5	5 / ს.დ. / - - - 2546	
6	6 / ს.დ. / - - - 5	
7	7 / ს.დ. / - - - 5	
8	8 / ს.დ. / - - - 599	
9	9 / ს.დ. / - - - 3	
10	10 / ს.დ. / - - - 18	
11	11 / ს.დ. / - - - 9	
12	12 / ს.დ. / - - - *	
13	13 / ს.დ. / - - - 23	
14	14 / ს.დ. / - - - *	

№	კანდიდატი	დაამტკიცა
15	15 / ს.დ. / - - - 17	
16	16 / ს.დ. / - - - 1494	
17	17 / ს.დ. / - - - 12, 127, 111,	
18	18 / ს.დ. / - - - 44	
19	19 / ს.დ. / - - - 44	
20	20 / ს.დ. / - - - 44	
21	21 / ს.დ. / - - - 44	
22	22 / ს.დ. / - - - 44	
23	23 / ს.დ. / - - - 44	
24	24 / ს.დ. / - - - 44	
25	25 / ს.დ. / - - - 44	
26	26 / ს.დ. / - - - 44	
27	27 / ს.დ. / - - - 44	
28	28 / ს.დ. / - - - 44	
29	29 / ს.დ. / - - - 44	
30	30 / ს.დ. / - - - 44	
31	31 / ს.დ. / - - - 44	
32	32 / ს.დ. / - - - 44	
33	33 / ს.დ. / - - - 44	
34	34 / ს.დ. / - - - 44	
35	35 / ს.დ. / - - - 44	
36	36 / ს.დ. / - - - 44	
37	37 / ს.დ. / - - - 44	
38	38 / ს.დ. / - - - 44	
39	39 / ს.დ. / - - - 44	
40	40 / ს.დ. / - - - 44	
41	41 / ს.დ. / - - - 44	
42	42 / ს.დ. / - - - 44	
43	43 / ს.დ. / - - - 44	
44	44 / ს.დ. / - - - 44	
45	45 / ს.დ. / - - - 44	
46	46 / ს.დ. / - - - 44	
47	47 / ს.დ. / - - - 44	
48	48 / ს.დ. / - - - 44	
49	49 / ს.დ. / - - - 44	
50	50 / ს.დ. / - - - 44	
51	51 / ს.დ. / - - - 44	
52	52 / ს.დ. / - - - 44	
53	53 / ს.დ. / - - - 44	
54	54 / ს.დ. / - - - 44	
55	55 / ს.დ. / - - - 44	
56	56 / ს.დ. / - - - 44	
57	57 / ს.დ. / - - - 44	
58	58 / ს.დ. / - - - 44	
59	59 / ს.დ. / - - - 44	
60	60 / ს.დ. / - - - 44	
61	61 / ს.დ. / - - - 44	
62	62 / ს.დ. / - - - 44	
63	63 / ს.დ. / - - - 44	
64	64 / ს.დ. / - - - 44	
65	65 / ს.დ. / - - - 44	
66	66 / ს.დ. / - - - 44	
67	67 / ს.დ. / - - - 44	
68	68 / ს.დ. / - - - 44	
69	69 / ს.დ. / - - - 44	
70	70 / ს.დ. / - - - 44	
71	71 / ს.დ. / - - - 44	
72	72 / ს.დ. / - - - 44	
73	73 / ს.დ. / - - - 44	
74	74 / ს.დ. / - - - 44	
75	75 / ს.დ. / - - - 44	
76	76 / ს.დ. / - - - 44	
77	77 / ს.დ. / - - - 44	
78	78 / ს.დ. / - - - 44	
79	79 / ს.დ. / - - - 44	
80	80 / ს.დ. / - - - 44	
81	81 / ს.დ. / - - - 44	
82	82 / ს.დ. / - - - 44	
83	83 / ს.დ. / - - - 44	
84	84 / ს.დ. / - - - 44	
85	85 / ს.დ. / - - - 44	
86	86 / ს.დ. / - - - 44	
87	87 / ს.დ. / - - - 44	
88	88 / ს.დ. / - - - 44	
89	89 / ს.დ. / - - - 44	
90	90 / ს.დ. / - - - 44	
91	91 / ს.დ. / - - - 44	
92	92 / ს.დ. / - - - 44	
93	93 / ს.დ. / - - - 44	
94	94 / ს.დ. / - - - 44	
95	95 / ს.დ. / - - - 44	
96	96 / ს.დ. / - - - 44	
97	97 / ს.დ. / - - - 44	
98	98 / ს.დ. / - - - 44	
99	99 / ს.დ. / - - - 44	
100	100 / ს.დ. / - - - 44	
101	101 / ს.დ. / - - - 44	
102	102 / ს.დ. / - - - 44	
103	103 / ს.დ. / - - - 44	
104	104 / ს.დ. / - - - 44	
105	105 / ს.დ. / - - - 44	
106	106 / ს.დ. / - - - 44	
107	107 / ს.დ. / - - - 44	
108	108 / ს.დ. / - - - 44	
109	109 / ს.დ. / - - - 44	
110	110 / ს.დ. / - - - 44	
111	111 / ს.დ. / - - - 44	
112	112 / ს.დ. / - - - 44	
113	113 / ს.დ. / - - - 44	
114	114 / ს.დ. / - - - 44	
115	115 / ს.დ. / - - - 44	
116	116 / ს.დ. / - - - 44	
117	117 / ს.დ. / - - - 44	
118	118 / ს.დ. / - - - 44	
119	119 / ს.დ. / - - - 44	
120	120 / ს.დ. / - - - 44	
121	121 / ს.დ. / - - - 44	
122	122 / ს.დ. / - - - 44	
123	123 / ს.დ. / - - - 44	
124	124 / ს.დ. / - - - 44	
125	125 / ს.დ. / - - - 44	
126	126 / ს.დ. / - - - 44	
127	127 / ს.დ. / - - - 44	
128	128 / ს.დ. / - - - 44	
129	129 / ს.დ. / - - - 44	
130	130 / ს.დ. / - - - 44	
131	131 / ს.დ. / - - - 44	
132	132 / ს.დ. / - - - 44	
133	133 / ს.დ. / - - - 44	
134	134 / ს.დ. / - - - 44	
135	135 / ს.დ. / - - - 44	
136	136 / ს.დ. / - - - 44	
137	137 / ს.დ. / - - - 44	
138	138 / ს.დ. / - - - 44	
139	139 / ს.დ. / - - - 44	
140	140 / ს.დ. / - - - 44	
141	141 / ს.დ. / - - - 44	
142	142 / ს.დ. / - - - 44	
143	143 / ს.დ. / - - - 44	
144	144 / ს.დ. / - - - 44	
145	145 / ს.დ. / - - - 44	
146	146 / ს.დ. / - - - 44	
147	147 / ს.დ. / - - - 44	
148	148 / ს.დ. / - - - 44	
149	149 / ს.დ. / - - - 44	
150	150 / ს.დ. / - - - 44	
151	151 / ს.დ. / - - - 44	
152	152 / ს.დ. / - - - 44	
153	153 / ს.დ. / - - - 44	
154	154 / ს.დ. / - - - 44	
155	155 / ს.დ. / - - - 44	
156	156 / ს.დ. / - - - 44	
157	157 / ს.დ. / - - - 44	
158	158 / ს.დ. / - - - 44	
159	159 / ს.დ. / - - - 44	
160	160 / ს.დ. / - - - 44	
161	161 / ს.დ. / - - - 44	
162	162 / ს.დ. / - - - 44	
163	163 / ს.დ. / - - - 44	
164	164 / ს.დ. / - - - 44	
165	165 / ს.დ. / - - - 44	
166	166 / ს.დ. / - - - 44	
167	167 / ს.დ. / - - - 44	
168	168 / ს.დ. / - - - 44	
169	169 / ს.დ. / - - - 44	
170	170 / ს.დ. / - - - 44	
171	171 / ს.დ. / - - - 44	
172	172 / ს.დ. / - - - 44	
173	173 / ს.დ. / - - - 44	
174	174 / ს.დ. / - - - 44	
175	175 / ს.დ. / - - - 44	
176	176 / ს.დ. / - - - 44	
177	177 / ს.დ. / - - - 44	
178	178 / ს.დ. / - - - 44	
179	179 / ს.დ. / - - - 44	
180	180 / ს.დ. / - - - 44	
181	181 / ს.დ. / - - - 44	
182	182 / ს.დ. / - - - 44	
183	183 / ს.დ. / - - - 44	
184	184 / ს.დ. / - - - 44	
185	185 / ს.დ. / - - - 44	
186	186 / ს.დ. / - - - 44	
187	187 / ს.დ. / - - - 44	
188	188 / ს.დ. / - - - 44	
189	189 / ს.დ. / - - - 44	
190	190 / ს.დ. / - - - 44	
191	191 / ს.დ. / - - - 44	
192	192 / ს.დ. / - - - 44	
193	193 / ს.დ. / - - - 44	
194	194 / ს.დ. / - - - 44	
195	195 / ს.დ. / - - - 44	
196	196 / ს.დ. / - - - 44	
197	197 / ს.დ. / - - - 44	
198	198 / ს.დ. / - - - 44	
199	199 / ს.დ. / - - - 44	
200	200 / ს.დ. / - - - 44	

რედაქტორი:

ზურაბ გაიპარაშვილი

ავტორ-შემდგენლები:

ირაკლი ირემაძე
სალომე ჭანტურიძე

მთარგმნელი:

ქრისტიანა თოლორდავა

ინგლისური თარგმანის რედაქტორები:

აუგუსტა ფედერსტონი
დავით ღონღაძე

დიზაინერი:

ლევან ნოზაძე

გამოცემის შედგენაში გამოყენებულია საქართველოს ეროვნულ არქივში, საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკასა და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში დაცული მასალები.

© საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

© 2017 საარჩევნო სისტემათა საერთაშორისო ფონდი (IFES). ყველა უფლება დაცულია

Editor in chief:

Zurab Gaiparashvili

Author-Compilers:

Irakli Iremadze
Salome Chanturidze

Translator:

Kristina Tolordava

English Translation Editors:

Augusta Featherston
David Ghonghadze

Designer:

Levan Nozadze

Materials maintained in the National Archives, the National Library and the Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Library were referred during the research and drafting of this publication.

© Central Election Commission of Georgia

© Ivane Javakhishvili State University

© 2017 International Foundation for Electoral Systems. All rights reserved

